

Grup CaixaBank

Estats financers intermedis resumits consolidats i informe de gestió intermedi consolidat corresponents al període de sis mesos finalitzat el 30 de juny de 2017.

INFORME DE REVISIÓ LIMITADA SOBRE ESTATS FINANCERS INTERMEDIS RESUMITS CONSOLIDATS

Als accionistes de CaixaBank, S.A.,
per encàrrec del Consell d'Administració:

Informe sobre els estats financers intermedis resumits consolidats

Introducció

Hem realitzat una revisió limitada dels estats financers intermedis resumits consolidats adjunts (d'ara endavant els estats financers intermedis) de CaixaBank, S.A. (d'ara endavant "CaixaBank") i societats dependents (d'ara endavant, "el Grup"), que comprenen el balanç a 30 de juny de 2017 i el compte de pèrdues i guanys, l'estat d'ingressos i despeses reconeguts, l'estat total de canvis en el patrimoni net, l'estat de fluxos d'efectiu i les notes explicatives, tots ells resumits i consolidats, corresponents al període de sis mesos acabat en l'esmentada data. Els administradors de CaixaBank són responsables de l'elaboració dels esmentats estats financers intermedis d'acord amb els requeriments establerts a la Norma Internacional de Comptabilitat (NIC) 34, Informació Financera Intermèdia, adoptada per la Unió Europea, per la preparació d'informació financera intermèdia resumida, d'acord amb el que preveu l'article 12 del Reial Decret 1362/2007. La nostra responsabilitat és expressar una conclusió sobre aquests estats financers intermedis basada en la nostra revisió limitada.

Abast de la revisió

Hem realitzat la nostra revisió limitada d'acord amb la Norma Internacional de Treballs de Revisió 2410, "Revisió d'Informació Financera Intermèdia realitzada per l'Auditor Independent de l'Entitat". Una revisió limitada d'estats financers intermedis consisteix en la realització de preguntes, principalment al personal responsable dels assumptes financers i comptables, i en l'aplicació de procediments analítics i altres procediments de revisió. Una revisió limitada té un abast substancialment menor que el d'una auditoria realitzada d'acord amb la normativa reguladora de l'auditoria de comptes vigent a Espanya i, per consegüent, no ens permet assegurar que hagin arribat al nostre coneixement tots els assumptes importants que es podrien haver identificat en una auditoria. Per tant, no expressem una opinió d'auditoria de comptes sobre els estats financers intermedis adjunts.

Conclusió

Com a resultat de la nostra revisió limitada, que en cap moment pot ser entesa com una auditoria de comptes, no ha arribat al nostre coneixement cap assumpte que ens faci concloure que els estats financers intermedis adjunts del període de sis mesos acabat el 30 de juny de 2017 no han estat preparats, en tots els seus aspectes significatius, d'acord amb els requeriments establerts a la Norma Internacional de Comptabilitat (NIC) 34, Informació Financera Intermèdia, adoptada per la Unió Europea, d'acord amb el que preveu l'article 12 del Reial Decret 1362/2007, per a la preparació d'estats financers intermedis resumits.

Paràgraf d'èmfasi

Cridem l'atenció sobre la Nota 1 adjunta, en la qual s'esmenta que els citats estats financers intermedis adjunts no inclouen tota la informació que requeririen uns estats financers consolidats complets preparats d'acord amb les Normes Internacionals d'Informació Financera, adoptades per la Unió Europea, per la qual cosa els estats financers intermedis adjunts hauran de ser llegits juntament amb els comptes anuals consolidats del Grup corresponents a l'exercici acabat el 31 de desembre de 2016. Aquesta qüestió no modifica la nostra conclusió.

Informe sobre altres requeriments legals i reglamentaris

L'informe de gestió intermedi consolidat adjunt del període de sis mesos acabat el 30 de juny de 2017 conté les explicacions que els administradors de CaixaBank consideren oportunes sobre els fets importants produïts en aquest període i la seva incidència en els estats financers intermedis presentats, dels quals no forma part, com també sobre la informació requerida d'acord amb el que preveu l'article 15 del Reial Decret 1362/2007. Hem verificat que la informació comptable que conté l'esmentat informe de gestió concorda amb la dels estats financers intermedis del període de sis mesos acabat el 30 de juny de 2017. El nostre treball es limita a la verificació de l'informe de gestió intermedi consolidat amb l'abast esmentat en aquest mateix paràgraf i no inclou la revisió d'informació diferent de l'obtinguda a partir dels registres comptables de CaixaBank, S.A. i societats dependents.

Paràgraf sobre altres qüestions

Aquest informe ha estat preparat a petició del Consell d'Administració de CaixaBank, en relació amb la publicació de l'informe financer semestral requerit per l'article 119 del Text refós de la Llei del Mercat de Valors, aprovat pel Reial Decret Legislatiu 4/2015, de 23 d'octubre i desenvolupat pel Reial Decret 1362/2007 de 19 d'octubre.

DELOITTE, S.L.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Francisco', is written over a horizontal line. Below the signature, there are several vertical lines of varying lengths, resembling a barcode or a stylized signature element.

Francisco Ignacio Ambrós

28 de juliol de 2017

ESTATS FINANCERS INTERMEDIS RESUMITS CONSOLIDATS DEL GRUP CAIXABANK
A 30 DE JUNY DE 2017

- Balanços intermedis resumits consolidats a 30 de juny de 2017 i 31 de desembre de 2016
- Comptes de pèrdues i guanys intermedis resumits consolidats corresponents als períodes de sis mesos finalitzats el 30 de juny de 2017 i 2016
- Estats d'ingressos i despeses reconeguts intermedis resumits consolidats corresponents als períodes de sis mesos finalitzats el 30 de juny de 2017 i 2016
- Estats totals de canvis en el patrimoni net intermedis resumits consolidats corresponents als períodes de sis mesos finalitzats el 30 de juny de 2017 i 2016
- Estats de fluxos d'efectiu intermedis resumits consolidats corresponents als períodes de sis mesos finalitzats el 30 de juny de 2017 i 2016
- Notes explicatives als estats financers intermedis resumits consolidats del Grup CaixaBank a 30 de juny de 2017

Estats financers intermedis resumits consolidats del Grup CaixaBank

BALANÇOS INTERMEDIS RESUMITS CONSOLIDATS

A 30 de juny de 2017 i a 31 de desembre de 2016, en milers d'euros

CAIXABANK, SA I SOCIETATS QUE COMPONEN EL GRUP CAIXABANK

Actiu

	30-06-2017	31-12-2016 (*)
Efectiu, saldos en efectiu en bancs centrals i altres dipòsits a la vista	14.768.439	13.259.957
Actius financers mantinguts per negociar (Nota 8)	11.975.873	11.667.687
<i>Promemòria: prestats o lliurats com a garantia amb dret de venda o pignoració</i>	<i>584.405</i>	<i>1.796.932</i>
Actius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats (Nota 8)	5.757.585	3.139.646
Actius financers disponibles per a la venda (Nota 8)	69.208.206	65.076.973
<i>Promemòria: prestats o lliurats com a garantia amb dret de venda o pignoració</i>	<i>3.686.261</i>	<i>9.377.156</i>
Préstecs i partides a cobrar (Nota 8)	229.787.629	207.640.937
<i>Promemòria: prestats o lliurats com a garantia amb dret de venda o pignoració</i>	<i>88.669.677</i>	<i>80.981.698</i>
Inversions mantingudes fins al venciment (Nota 8)	7.789.210	8.305.902
<i>Promemòria: prestats o lliurats com a garantia amb dret de venda o pignoració</i>	<i>2.472.303</i>	<i>2.875.627</i>
Derivats - comptabilitat de cobertura (Nota 9)	2.799.707	3.090.475
Canvis del valor raonable dels elements coberts d'una cartera amb cobertura de risc de tipus d'interès	(7.355)	134.586
Inversions en negocis conjunts i associades (Nota 10)	6.211.022	6.420.710
Entitats multigrup	1.300.536	1.193.962
Entitats associades	4.910.486	5.226.748
Actius emparats per contractes d'assegurances i reassegurances	308.180	344.144
Actius tangibles (Nota 11)	6.547.184	6.436.908
Immobilitzat material	3.080.707	3.004.662
D'ús propi	3.080.707	3.004.662
Inversions immobiliàries	3.466.477	3.432.246
<i>Promemòria: adquirit en arrendament financer</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Actius intangibles (Nota 12)	3.843.147	3.687.352
Fons de comerç	3.050.845	3.050.845
Altres actius intangibles	792.302	636.507
Actius per impostos (Nota 19)	10.619.867	10.521.402
Actius per impostos corrents	599.667	878.739
Actius per impostos diferits	10.020.200	9.642.663
Altres actius (Nota 13)	2.689.063	1.795.723
Existències	1.010.316	1.012.896
Resta d'altres actius	1.678.747	782.827
Actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda (Nota 14)	6.386.267	6.404.860
Total Actiu	378.684.024	347.927.262
Promemòria		
Garanties concedides (Nota 23)	4.623.077	3.486.709
Compromisos contingents concedits (Nota 23)	80.000.318	75.651.105

(*) Es presenta exclusivament a efectes comparatius.

Les Notes 1 a 24 adjuntes formen part integrant del Balanç intermedi resumit consolidat a 30 de juny de 2017.

BALANÇOS INTERMEDIS RESUMITS CONSOLIDATS

A 30 de juny de 2017 i a 31 de desembre de 2016, en milers d'euros

CAIXABANK, SA I SOCIETATS QUE COMPONEN EL GRUP CAIXABANK

Passiu

	30-06-2017	31-12-2016 (*)
Passius financers mantinguts per negociar (Nota 15)	9.504.524	10.292.298
Passius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats (Nota 15)	7.208.229	3.763.976
Passius financers a cost amortitzat (Nota 15)	276.862.228	254.093.295
<i>Promemòria: passius subordinats</i>	5.192.127	4.118.792
Derivats - comptabilitat de cobertures (Nota 9)	891.863	625.544
Canvis del valor raonable dels elements coberts d'una cartera amb cobertura del risc de tipus d'interès	1.582.377	1.984.854
Passius emparats per contractes d'assegurances (Nota 16)	49.286.034	45.803.579
Provisions (Nota 17)	5.346.299	4.730.271
Pensions i altres obligacions de prestacions definides postocupació	2.154.132	2.028.612
Altres retribucions als empleats a llarg termini	1.320.146	972.767
Qüestions processals i litigis per impostos pendents	768.446	633.224
Compromisos i garanties concedits	348.919	228.553
Resta de provisions	754.656	867.115
Passius per impostos (Nota 19)	1.214.402	1.186.209
Passius per impostos corrents	6.915	218
Passius per impostos diferits	1.207.487	1.185.991
Capital reemborsable a la vista	0	0
Altres passius (Nota 13)	2.328.212	1.805.635
Passius inclosos en grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda	84.624	86.039
Total Passiu	354.308.792	324.371.700

(*) Es presenta exclusivament a efectes comparatius.

Les Notes 1 a 24 adjuntes formen part integrant del Balanç intermedi resumit consolidat a 30 de juny de 2017.

BALANÇOS INTERMEDIS RESUMITS CONSOLIDATS

A 30 de juny de 2017 i a 31 de desembre de 2016, en milers d'euros

CAIXABANK, SA I SOCIETATS QUE COMPONEN EL GRUP CAIXABANK

Patrimoni net

	30-06-2017	31-12-2016 (*)
FONS PROPIS (Nota 18)	23.830.359	23.399.819
Capital	5.981.438	5.981.438
Capital desemborsat	5.981.438	5.981.438
Prima d'emissió	12.032.802	12.032.802
Altres elements de patrimoni net	9.079	7.499
Guany acumulats	5.524.303	5.239.487
Altres reserves	(543.802)	(716.893)
Menys: Accions pròpies	(12.951)	(14.339)
Resultat de l'exercici atribuït als propietaris de la dominant	839.490	1.047.004
Menys: Dividends a compte (Nota 5)	0	(177.179)
UN ALTRE RESULTAT GLOBAL ACUMULAT (Nota 18)	154.517	126.621
Elements que no es reclassificaran en resultats	0	0
Elements que es poden reclassificar en resultats	154.517	126.621
Conversió en divises	2.764	2.332
Derivats de cobertura. Cobertures de fluxos d'efectiu (porció efectiva)	30.627	25.316
Actius financers disponibles per a la venda	34.654	(26.494)
Instruments de deute	368.266	366.815
Instruments de patrimoni	(333.612)	(393.309)
Participació en altres ingressos i despeses reconeguts d'inversions en negocis conjunts i associades	86.472	125.467
INTERESSOS MINORITARIS (participacions no dominants)	390.356	29.122
Un altre resultat global acumulat	1.655	50
Altres elements	388.701	29.072
Total Patrimoni net	24.375.232	23.555.562
Total Passiu i Patrimoni net	378.684.024	347.927.262

(*) Es presenta exclusivament a efectes comparatius.

Les Notes 1 a 24 adjuntes formen part integrant del Balanç intermedi resumit consolidat a 30 de juny de 2017.

COMPTES DE PÈRDUES I GUANYS INTERMEDIS RESUMITS CONSOLIDATS

Corresponents als períodes de sis mesos finalitzats el 30 de juny de 2017 i 2016, en milers d'euros

CAIXABANK, SA I SOCIETATS QUE COMPONEN EL GRUP CAIXABANK

	2017	2016 (*)
Ingressos per interessos	3.431.615	3.348.007
Despeses per interessos	(1.082.527)	(1.307.370)
MARGE D'INTERESSOS	2.349.088	2.040.637
Ingressos per dividendes	120.751	107.967
Resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació (Nota 10)	267.723	291.635
Ingressos per comissions	1.367.385	1.083.268
Despeses per comissions	(115.454)	(73.067)
Guany o pèrdua en donar de baixa en comptes actius i passius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultats (net)	63.921	639.563
Guany o pèrdua per actius i passius financers mantinguts per negociar (net)	43.501	(177.234)
Guany o pèrdua resultants de la comptabilitat de cobertures (net)	18.876	14.951
Diferències de canvi (net)	51.585	117.191
Altres ingressos d'explotació	379.599	299.582
Altres despeses d'explotació	(499.361)	(434.925)
Ingressos d'actius emparats per contractes d'assegurances o reassegurances	519.309	494.364
Despeses de passius emparats per contractes d'assegurances o reassegurances	(286.438)	(354.677)
MARGE BRUT	4.280.485	4.049.255
Despeses d'administració	(2.103.006)	(1.820.878)
Despeses de personal	(1.532.190)	(1.326.387)
Altres despeses d'administració	(570.816)	(494.491)
Amortització (Notes 11 i 12)	(219.964)	(181.489)
Provisions o reversió de provisions (Nota 17)	(628.203)	(262.580)
Deteriorament del valor o reversió del deteriorament d'actius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultats	(606.116)	(648.979)
Actius financers disponibles per a la venda	(137.634)	(230.226)
Préstecs i partides a cobrar	(468.482)	(537.709)
Inversions mantingudes fins al venciment	0	118.956
RESULTAT DE L'ACTIVITAT D'EXPLOTACIÓ	723.196	1.135.329
Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'inversions en negocis conjunts o associades	(10)	(1.100)
Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'actius no financers	(9.308)	(20.771)
Actius tangibles	(2.890)	(20.905)
Actius intangibles	(6.418)	151
Altres	0	(17)
Guany o pèrdua en donar de baixa en comptes actius no financers i participacions (net) (Nota 6)	(172.750)	(158.642)
Fons de comerç negatiu reconegut en resultats (Nota 6)	441.555	66.925
Guany o pèrdua procedents d'actius no corrents i grups alienables d'elements classificats com a mantinguts per a la venda no admissibles com a activitats interrompudes (net)	22.749	(133.713)
GUANYS O PÈRDUES ABANS D'IMPOSTOS PROCEDENTS DE LES ACTIVITATS CONTINUADES	1.005.432	888.028
Despeses o ingressos per impostos sobre els guanys de les activitats continuades	(149.199)	(242.635)
GUANYS O PÈRDUES DESPRÉS D'IMPOSTOS PROCEDENTS DE LES ACTIVITATS CONTINUADES	856.233	645.393
Guany o pèrdua després d'impostos procedents d'activitats interrompudes	(126)	(1.364)
RESULTAT DEL PERÍODE	856.107	644.029
Atribuïble a interessos minoritaris (participacions no dominants)	16.617	5.973
Atribuïble als propietaris de la dominant	839.490	638.056
Benefici per acció		
Benefici bàsic per acció (euros) (Nota 5)	0,14	0,11
Benefici diluït per acció (euros) (Nota 5)	0,14	0,11

(*) Es presenta exclusivament a efectes comparatius (vegeu Nota 1 «Comparació de la informació»).

Les Notes 1 a 24 adjuntes formen part integrant del Compte de pèrdues i guanys intermedi resumit consolidat corresponent al període de sis mesos finalitzat el 30 de juny de 2017.

ESTATS DE CANVIS EN EL PATRIMONI NET INTERMEDIS RESUMITS CONSOLIDATS (PART A)

ESTATS D'INGRESSOS I DESPESES RECONEGUTS INTERMEDIS RESUMITS CONSOLIDATS

Corresponents als períodes de sis mesos finalitzats el 30 de juny de 2017 i 2016, en milers d'euros

CAIXABANK, SA I SOCIETATS QUE COMPONEN EL GRUP CAIXABANK

	2017	2016 (*)
RESULTAT DEL PERÍODE	856.107	644.029
UN ALTRE RESULTAT GLOBAL	29.501	(1.297.290)
Partides que no es reclassificaran en resultats	0	0
Elements que es poden reclassificar en resultats	29.501	(1.297.290)
Conversió de divises	948	(377.725)
<i>Guany/(pèrdues) per canvi de divises comptabilitzats en el patrimoni net</i>	948	(132.824)
<i>Transferit a resultats</i>		(244.901)
<i>Altres reclassificacions</i>		
Cobertures de fluxos d'efectiu (porció efectiva)	2.927	(70.895)
<i>Guany/(pèrdues) de valor comptabilitzats en el patrimoni net</i>	(3.794)	(60.204)
<i>Transferit a resultats</i>	6.721	(10.691)
<i>Transferit a l'import en llibres inicial dels elements coberts</i>		
<i>Altres reclassificacions</i>		
Actius financers disponibles per a la venda	40.062	(697.728)
<i>Guany/(pèrdues) de valor comptabilitzats en el patrimoni net</i>	(10.723)	(398.129)
<i>Transferit a resultats</i>	50.785	(299.599)
<i>Altres reclassificacions</i>		
Participació en altres ingressos i despeses reconeguts de les inversions en negocis conjunts i associades	(38.995)	(139.989)
Impost sobre els guanys relatiu als elements que es poden reclassificar en resultats	24.559	(10.953)
RESULTAT GLOBAL TOTAL DEL PERÍODE	885.608	(653.261)
Atribuïble a interessos minoritaris (participacions no dominants)	18.222	5.504
Atribuïble als propietaris de la dominant	867.386	(658.765)

(*) Es presenta exclusivament a efectes comparatius.

Les Notes 1 a 24 adjuntes formen part integrant de l'Estat d'ingressos i despeses reconegudes intermedi resumit consolidat corresponent al període de sis mesos finalitzat el 30 de juny de 2017.

ESTATS DE CANVIS EN EL PATRIMONI NET INTERMEDIS RESUMITS CONSOLIDATS (PART B)

ESTATS TOTAIS DE CANVIS EN EL PATRIMONI NET INTERMEDIS RESUMITS CONSOLIDATS

Corresponents als períodes de sis mesos finalitzats el 30 de juny de 2017 i 2016, en milers d'euros

CAIXABANK, SA I SOCIETATS QUE COMPONEN EL GRUP CAIXABANK

PERÍODE ACTUAL	Patrimoni net atribuït a l'entitat dominant								Interessos minoritaris			Total
	Fons propis								Un altre resultat global acumulat	Un altre resultat global acumulat	Altres elements	
	Capital	Prima d'emissió	Altres elements del patrimoni net	Guany acumulats	Altres reserves	Menys: Accions pròpies	Resultat atribuïble als propietaris de la dominant	Menys: Dividends a compte				
Saldo d'obertura (abans de reexpressió)	5.981.438	12.032.802	7.499	5.239.487	(716.893)	(14.339)	1.047.004	(177.179)	126.621	50	29.072	23.555.562
Efectes de la correcció d'errors												0
Efectes dels canvis en les polítiques comptables												0
Saldo d'obertura a 31-12-2016	5.981.438	12.032.802	7.499	5.239.487	(716.893)	(14.339)	1.047.004	(177.179)	126.621	50	29.072	23.555.562
Resultat global total del període							839.490		27.896	1.605	16.617	885.608
Altres variacions del patrimoni net	0	0	1.580	284.816	173.091	1.388	(1.047.004)	177.179	0	0	343.012	(65.938)
Emissió d'accions ordinàries												0
Dividends (o remuneracions als socis)				(358.675)								(358.675)
Compra d'accions pròpies						(1.405)						(1.405)
Venda o cancel·lació d'accions pròpies						2.793						2.793
Transferències entre components del patrimoni net				684.626	185.199		(1.047.004)	177.179				0
Altres augments/disminucions del patrimoni net			1.580	(41.135)	(12.108)						343.012	291.349
Saldo de tancament a 30-06-2017	5.981.438	12.032.802	9.079	5.524.303	(543.802)	(12.951)	839.490	0	154.517	1.655	388.701	24.375.232

Les Notes 1 a 24 adjuntes formen part integrant de l'Estat total de canvis en el patrimoni net intermedi resumit consolidat corresponent al període de sis mesos finalitzat el 30 de juny de 2017.

ESTATS DE CANVIS EN EL PATRIMONI NET INTERMEDIS RESUMITS CONSOLIDATS (PART B) ESTATS TOTALS DE CANVIS EN EL PATRIMONI NET INTERMEDIS RESUMITS CONSOLIDATS

Corresponents als períodes de sis mesos finalitzats el 30 de juny de 2017 i 2016, en milers d'euros

CAIXABANK, SA I SOCIETATS QUE COMPONEN EL GRUP CAIXABANK

PERÍODE ANTERIOR	Patrimoni net atribuït a l'entitat dominant							Interessos minoritaris			Total	
	Fons propis							Un altre resultat global acumulat	Un altre resultat global acumulat	Altres elements		
	Capital	Prima d'emissió	Altres elements del patrimoni net	Guany acumulats	Altres reserves	Menys: Accions pròpies	Resultat atribuïble als propietaris de la dominant					Menys: Dividends a compte
Saldo d'obertura (abans de reexpressió)	5.823.990	12.032.802	5.120	4.850.813	413.916	(19.713)	814.460	(232.754)	1.480.290	530	35.096	25.204.550
Efectes de la correcció d'errors												0
Efectes dels canvis en les polítiques comptables												0
Saldo d'obertura a 31-12-2015	5.823.990	12.032.802	5.120	4.850.813	413.916	(19.713)	814.460	(232.754)	1.480.290	530	35.096	25.204.550
Resultat global total del període							638.056		(1.296.821)	(469)	5.973	(653.261)
Altres variacions del patrimoni net	86.253	0	1.403	414.829	(304.502)	(2.004.727)	(814.460)	232.754	0	0	(1.574)	(2.390.024)
Emissió d'accions ordinàries	86.253			(86.253)								0
Dividends (o remuneracions als socis)				(251.837)							(2.383)	(254.220)
Compra d'accions pròpies						(2.004.727)						(2.004.727)
Transferències entre components del patrimoni net				863.394	(281.688)		(814.460)	232.754				0
Pagaments basats en accions			1.403									1.403
Altres augments/disminucions del patrimoni net				(110.475)	(22.814)						809	(132.480)
Saldo de tancament a 30-06-2016	5.910.243	12.032.802	6.523	5.265.642	109.414	(2.024.440)	638.056	0	183.469	61	39.495	22.161.265

Les Notes 1 a 24 adjuntes formen part integrant de l'Estat total de canvis en el patrimoni net intermedi resumit consolidat corresponent al període de sis mesos finalitzat el 30 de juny de 2017.

ESTATS DE FLUXOS D'EFECTIU INTERMEDIS RESUMITS CONSOLIDATS (MÈTODE INDIRECTE)

Corresponents als períodes de sis mesos finalitzats el 30 de juny de 2017 i 2016, en milers d'euros

CAIXABANK, SA I SOCIETATS QUE COMPONEN EL GRUP CAIXABANK

	2017	2016 (*)
A) FLUXOS D'EFECTIU DE LES ACTIVITATS D'EXPLOTACIÓ	349.874	3.257.001
Resultat del període	856.107	644.029
Ajustos per obtenir els fluxos d'efectiu de les activitats d'explotació	2.621.859	3.665.539
Amortització	219.964	181.489
Altres ajustos	2.401.895	3.484.050
Augment/(Disminució) net dels actius d'explotació	(1.049.712)	(13.818.167)
Actius financers mantinguts per negociar	1.910.926	(2.445.086)
Actius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats	(1.349.213)	(622.643)
Actius financers disponibles per a la venda	(342.485)	(4.042.168)
Préstecs i partides a cobrar	(2.467.603)	(8.602.038)
Altres actius d'explotació	1.198.663	1.893.768
Augment/(Disminució) net dels passius d'explotació	(2.440.053)	12.413.021
Passius financers mantinguts per negociar	(984.052)	422.539
Passius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats	1.229.262	775.494
Passius financers a cost amortitzat	(2.018.765)	10.578.085
Altres passius d'explotació	(666.498)	636.903
Cobraments/(Pagaments) per impost sobre els guanys	361.673	352.579
B) FLUXOS D'EFECTIU DE LES ACTIVITATS D'INVERSIÓ	1.547.303	977.476
Pagaments:	(959.654)	(491.498)
Actius tangibles	(198.512)	(179.727)
Actius intangibles	(98.881)	(62.598)
Inversions en negocis conjunts i associades	(3.926)	(97.031)
Entitats dependents i altres unitats de negoci	(644.523)	0
Actius no corrents i passius que s'han classificat com a mantinguts per a la venda	(13.812)	(20.695)
Inversions mantingudes fins al venciment	0	(131.447)
Cobraments:	2.506.957	1.468.974
Actius tangibles	45.841	6.823
Inversions en negocis conjunts i associades	3.233	681.891
Actius no corrents i passius que s'han classificat com a mantinguts per a la venda	574.931	780.260
Inversions mantingudes fins al venciment	532.992	
Altres cobraments relacionats amb activitats d'inversió	1.349.960	
C) FLUXOS D'EFECTIU DE LES ACTIVITATS DE FINANÇAMENT	(387.287)	(4.967.397)
Pagaments:	(4.890.080)	(6.471.573)
Dividends	(358.675)	(251.837)
Adquisició d'instruments de patrimoni propi	(1.405)	(347)
Altres pagaments relacionats amb activitats de finançament	(4.530.000)	(6.219.389)
Cobraments:	4.502.793	1.504.176
Alienació d'instruments de patrimoni propi	2.793	4.176
Altres cobraments relacionats amb activitats de finançament	4.500.000	1.500.000
D) EFECTE DE LES VARIACIONS DELS TIPUS DE CANVI	(1.408)	(1.317)
E) AUGMENT/(DISMINUCIÓ) NET DE L'EFECTIU I EQUIVALENTS (A+B+C+D)	1.508.482	(734.237)
F) EFECTIU I EQUIVALENTS A L'INICI DEL PERÍODE	13.259.957	6.615.172
G) EFECTIU I EQUIVALENTS AL FINAL DEL PERÍODE (E+F)	14.768.439	5.880.935
COMPONENTS DE L'EFECTIU I EQUIVALENTS AL FINAL DEL PERÍODE		
Efectiu	1.875.408	1.493.163
Saldos equivalents a l'efectiu en bancs centrals	11.788.782	3.676.436
Altres actius financers	1.104.249	711.336
TOTAL EFECTIU I EQUIVALENTS AL FINAL DEL PERÍODE	14.768.439	5.880.935

(*) Es presenta exclusivament a efectes comparatius.

Nota 1: L'import dels interessos rebuts i pagats a 30 de juny de 2017 ha estat de 3.788 i 1.459 milions d'euros, respectivament (3.579 i 1.851 milions d'euros a 30 de juny de 2016, respectivament).

Nota 2: L'import dels dividends percebuts a 30 de juny de 2017 ha pujat a 185.098 milers d'euros (282.542 milers d'euros a 30 de juny de 2016).

Les Notes 1 a 24 adjuntes formen part integrant de l'Estat de fluxos d'efectiu intermedi resumit consolidat corresponent al període de sis mesos finalitzat el 30 de juny de 2017.

Notes als estats financers intermedis resumits consolidats
del Grup CaixaBank a 30 de juny de 2017

ÍNDEX DE NOTES EXPLICATIVES

PÀGINA

1. Naturalesa de l'Entitat, bases de presentació i altra informació.....	11
2. Principis, polítiques comptables i criteris de valoració aplicats	21
3. Gestió del risc	22
4. Gestió de la solvència.....	50
5. Retribució a l'accionista i beneficis per acció.....	52
6. Combinacions de negocis i participacions en entitats dependents	54
7. Retribucions del «personal clau de la direcció»	58
8. Actius financers.....	61
9. Derivats – comptabilitat de cobertures (actiu i passiu)	70
10. Inversions en negocis conjunts i associades	71
11. Actius tangibles.....	73
12. Actius intangibles	74
13. Altres actius i passius	75
14. Actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda	77
15. Passius financers	78
16. Passius emparats per contractes d'assegurances	81
17. Provisions	82
18. Patrimoni net	86
19. Situació fiscal	88
20. Transaccions amb parts vinculades	90
21. Informació per segments de negoci	94
22. Plantilla i nombre d'oficines.....	99
23. Garanties i compromisos contingents concedits	100
24. Informació requerida per la Llei del Mercat Hipotecari	101

Notes explicatives als estats financers intermedis resumits consolidats corresponents al període de sis mesos finalitzat el 30 de juny de 2017

CAIXABANK, SA I SOCIETATS QUE COMPONEN EL GRUP CAIXABANK

D'acord amb la normativa vigent sobre contingut dels estats financers intermedis resumits consolidats, aquestes notes explicatives completen, amplien i comenten el balanç, el compte de pèrdues i guanys, l'estat d'ingressos i despeses reconeguts, l'estat total de canvis en el patrimoni net i l'estat de fluxos d'efectiu, tots ells intermedis, resumits i consolidats, amb l'objectiu de facilitar la informació suficient per assegurar la seva comparació amb els estats financers consolidats anuals, a la vegada que pretén donar la informació i les explicacions necessàries per permetre l'adequada comprensió dels canvis significatius produïts en el primer semestre.

1. Naturalesa de l'Entitat, bases de presentació i altra informació

Caixabank, SA (d'ara endavant, CaixaBank o l'Entitat) i les societats que componen el Grup CaixaBank (d'ara endavant, Grup CaixaBank o el Grup). CaixaBank, amb NIF A08663619 i domicili social a Barcelona, avinguda Diagonal, 621, és l'entitat sorgida del procés de transformació de Criteria CaixaCorp, SA que va culminar amb la inscripció de CaixaBank en el Registre d'Entitats de Crèdit del Banc d'Espanya el dia 30 de juny de 2011 i l'inici de la seva cotització en borsa, ja com a entitat de crèdit, des de l'endemà, 1 de juliol de 2011.

A 30 de juny de 2017, Criteria Caixa, SAU (d'ara endavant, Criteria o CriteriaCaixa) és accionista de CaixaBank, amb una participació del 40% (45,32% a 31 de desembre de 2016), sent la mateixa en drets de vot (44,68% a 31 de desembre de 2016). Criteria està participada al 100% per la Fundació Bancària Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, "la Caixa" (d'ara endavant, Fundació Bancària "la Caixa").

En data 6 de febrer de 2017 CriteriaCaixa va informar, mitjançant Fet Rellevant, de la col·locació al mercat d'un paquet de 318.305.355 accions de CaixaBank, titularitat de Criteria i representatives d'aproximadament un 5,3% del capital social de CaixaBank, mitjançant col·locació accelerada o *accelerated book building*. L'import de l'operació va pujar a un total de 1.069 milions d'euros i va situar la participació de Criteria en CaixaBank en el 40%. Aquesta operació s'emmarca en l'acord, el maig de 2016, del Patronat de la Fundació Bancària "la Caixa" i del Consell d'Administració de Criteria, pel qual van deixar constància de la seva voluntat de complir les condicions, establertes pel Banc Central Europeu, perquè es produeixi la desconsolidació prudencial de Criteria respecte al grup CaixaBank, abans de finalitzar l'exercici 2017.

L'objecte social de CaixaBank consisteix principalment en:

- la realització de tota classe d'activitats, operacions, actes, contractes i serveis propis del negoci de banca en general, incloent-hi la prestació de serveis d'inversió i serveis auxiliars, i la realització d'activitats d'agència d'assegurances;

- la recepció de fons del públic en forma de dipòsit irregular o en altres d'anàlogues, per a la seva aplicació per compte propi a operacions actives de crèdit i de microcrèdit, i a altres inversions, prestant a la clientela serveis de gir, transferència, custòdia, mediació i altres; i
- l'adquisició, tinença, gaudi i alienació de tota classe de títols valor i la formulació d'oferta pública d'adquisició i venda de valors, així com de tota classe de participacions en qualsevol societat o empresa.

Com a entitat bancària cotitzada, es troba subjecta a la supervisió del Banc Central Europeu (BCE), del Banc d'Espanya i de la Comissió Nacional del Mercat de Valors (CNMV).

Bases de presentació

El 23 de febrer de 2017 el Consell d'Administració de CaixaBank va formular els comptes anuals consolidats del Grup CaixaBank de l'exercici 2016 d'acord amb el marc normatiu d'informació financera aplicable al Grup, que és l'establert en les Normes Internacionals d'Informació Financera (d'ara endavant, NIIF) adoptades per la Unió Europea mitjançant Reglaments Comunitaris, segons el Reglament 1606/2002 del Parlament Europeu i del Consell, de 19 de juliol de 2002 i posteriors modificacions. Tant aquests comptes anuals com la proposta d'aplicació del resultat de l'exercici 2016 van ser aprovats a la Junta General Ordinària d'Accionistes celebrada el dia 6 d'abril de 2017.

En la formulació dels comptes anuals consolidats de l'exercici 2016 es van aplicar els principis de consolidació, polítiques comptables i criteris de valoració descrits en la Nota 2 de la Memòria dels esmentats comptes anuals consolidats, de manera que mostraven la imatge fidel del patrimoni i de la situació financera consolidada del Grup CaixaBank a 31 de desembre de 2016, com també dels resultats de les seves operacions, dels canvis en el patrimoni net i dels fluxos d'efectiu, consolidats, que es van produir en l'exercici anual finalitzat en aquella data.

Els estats financers intermedis resumits consolidats del Grup CaixaBank corresponents al primer semestre de 2017 que s'adjunten s'han elaborat amb els mateixos principis, polítiques comptables i criteris que els aplicats en els comptes anuals consolidats de l'exercici 2016, d'acord amb les NIIF, i en particular la NIC 34 («Informació financera intermèdia». En la seva preparació també s'han tingut en compte la Circular 4/2004 del Banc d'Espanya, així com les seves posteriors modificacions que es troben vigents. Els esmentats estats financers intermedis resumits consolidats han estat formulats pel Consell d'Administració de CaixaBank en la sessió celebrada el 27 de juliol de 2017.

D'acord amb el que estableix la NIC 34 i la Circular 5/2015 de la CNMV, la informació financera intermèdia es prepara amb el propòsit d'incloure explicacions dels successos i variacions significatives per a la comprensió dels canvis en la posició i el rendiment de l'Entitat des dels últims comptes anuals consolidats formulats, posant èmfasi en les noves activitats, esdeveniments i circumstàncies ocorreguts durant el primer semestre, sense duplicar la informació continguda en els últims comptes anuals consolidats formulats. Per aquest motiu i a fi d'aconseguir l'adequada comprensió de la informació dels estats financers intermedis resumits consolidats, cal procedir a la seva lectura juntament amb els comptes anuals consolidats del Grup CaixaBank corresponents a l'exercici 2016.

Els formats de presentació del balanç, el compte de pèrdues i guanys, l'estat d'ingressos i despeses reconeguts, l'estat total de canvis en el patrimoni net i l'estat de fluxos d'efectiu, tots ells consolidats, s'han establert d'acord amb la Circular 5/2015 de la CNMV.

Les xifres es presenten en milers d'euros, llevat que s'indiqui explícitament que es fa servir una altra unitat monetària. Determinada informació financera d'aquestes notes explicatives ha estat arrodonida i, consegüentment, les xifres mostrades com a totals en aquest document poden variar lleugerament de l'operació aritmètica exacta de les xifres que el precedeixen.

Normes i interpretacions emeses per l'International Accounting Standards Board (IASB) que han entrat en vigor durant el primer semestre de l'exercici 2017

En la data de formulació d'aquests estats financers intermedis resumits consolidats no ha entrat en vigor cap norma que resulti d'aplicació a partir de l'1 de gener de 2017.

Normes i interpretacions emeses per l'IASB no vigents

En la data de formulació d'aquests estats financers intermedis resumits consolidats, les normes més significatives que havien estat publicades per l'IASB però que encara no han entrat en vigor, bé perquè la seva data d'efectivitat és posterior a la data dels estats financers intermedis resumits consolidats, o bé perquè encara no han estat aprovades per la Unió Europea, inclouen les mateixes que les detallades en la Nota 1 dels comptes anuals consolidats de l'exercici 2016.

El Grup ha decidit no exercir l'opció d'aplicació anticipada d'aquestes normes, en cas que sigui possible. Així mateix, en la data actual, el Grup està analitzant tots els futurs impactes de l'adopció d'aquestes normes, en particular:

- NIIF 9 «Instruments financers»

La NIIF 9 estableix de manera exhaustiva el conjunt de requeriments comptables per al registre i la valoració dels actius i passius financers (excloent-ne la part relativa a macrocobertures). La seva data de primera aplicació és l'1 de gener de 2018, moment en què reemplaçarà l'actual Norma Internacional de Comptabilitat (NIC) 39 «Instruments financers: reconeixement i valoració». Hi ha diferències molt rellevants amb la norma actual en relació amb aspectes com la classificació i valoració d'actius i passius financers, el deteriorament d'actius financers i les cobertures comptables.

Respecte a la classificació i valoració dels actius financers, l'enfocament de la NIIF 9 es basa a considerar de manera conjunta tant les característiques dels fluxos de caixa que es deriven dels instruments com el model de negoci sota el qual es gestionen. A la pràctica, es redueixen el nombre de carteres i els models de deteriorament previstos actualment en la NIC 39. Els actius financers els fluxos de caixa dels quals representen només pagaments de principal i interessos es registren a cost amortitzat si es mantenen en un model de negoci que té com a objectiu cobrar els fluxos anteriors, mentre que es valoren a valor raonable, registrant els canvis de valoració en altres ingressos i despeses, si l'objectiu és tant cobrar els fluxos com vendre'ls. La resta d'actius financers, entre ells els que incorporen derivats implícits, s'hauran de valorar íntegrament a valor raonable amb canvis registrats en el compte de pèrdues i guanys.

Per a tots els actius que no estiguin valorats a valor raonable amb canvis registrats en el compte de pèrdues i guanys, les entitats hauran de reconèixer les pèrdues esperades de crèdit diferenciant entre els actius la qualitat creditícia dels quals no ha empitjorat de manera significativa des del seu reconeixement inicial d'aquells actius que sí que ho han fet.

És precisament en la part corresponent al deteriorament de valor dels instruments financers, basat en la pèrdua esperada, on la NIIF 9 presenta canvis més substancials respecte a l'actual model de NIC 39, basat en la comptabilització de les pèrdues incorregudes per risc de crèdit. En particular, la NIIF 9 requerirà que una entitat basi el seu mesurament de les provisions per insolvències utilitzant un enfocament de deteriorament que diferencia entre tres estats. El mesurament de les pèrdues esperades depèn de si s'ha produït un increment significatiu en el risc de crèdit des del reconeixement inicial, de tal manera que: (i) la pèrdua esperada en l'horitzó temporal de 12 mesos (estat 1) s'aplica a tots els actius (des del seu reconeixement inicial), sempre que no hi hagi un

increment significatiu del risc de crèdit, (ii) la pèrdua esperada total (estats 2 i 3) s'ha de registrar quan s'ha produït aquest increment significatiu del risc de crèdit, mesurat en base individual o col·lectiva. Per als actius financers considerats com a deteriorats que estan classificats en l'estat 3, els interessos financers es meritaren sobre el valor net comptable.

L'avaluació respecte a si s'ha produït un increment significatiu en el risc de crèdit s'ha de basar en informació raonable i sustentable que estigui disponible sense cost o esforç desproporcionat, que sigui indicativa d'increments en el risc creditici des del reconeixement inicial, i ha de reflectir informació històrica, corrent i amb vista al futur (*forward-looking*).

De la comparació del nou model de pèrdua esperada previst en la NIIF 9 amb l'actual model de pèrdua incorreguda previst en la NIC 39 convé destacar el següent:

- En el moment del reconeixement inicial, la NIIF 9 requereix el reconeixement de la pèrdua esperada davant del reconeixement de la pèrdua incorreguda.
- En el model de pèrdua esperada hi haurà un increment en el judici necessari per determinar la informació *forward-looking* i les hipòtesis de comportament que afecten la vida dels instruments que s'han de considerar, i com aquestes hipòtesis s'incorporen en la valoració de la pèrdua esperada.
- El requeriment de calcular pèrdues a vida per a les exposicions que hagin patit un deteriorament significatiu des del seu reconeixement inicial.

En relació amb els passius financers, les categories previstes en la NIIF 9 són similars a les previstes actualment en la NIC 39 i la seva valoració no canviarà, excepte pel requisit de registrar les variacions en el valor raonable relacionades amb el risc propi de crèdit com un component del patrimoni en el cas de mantenir passius financers als quals s'ha aplicat l'opció de valor raonable.

Per a la comptabilitat de cobertures s'ha reemplaçat la granularitat dels actuals requeriments de la NIC 39 per un nou model capaç de reflectir millor en els estats financers les activitats internes de gestió de riscos. Hi ha canvis respecte de la NIC 39 en diversos aspectes, com les partides cobertes, els instruments de cobertura, la comptabilització del valor temporal de les opcions i l'avaluació de l'eficàcia, que permetran a les entitats amb activitat financera del Grup ampliar les operacions a les quals s'aplica la comptabilitat de cobertura i facilitar-ne l'aplicació, mentre que la resta d'entitats es veuran beneficiades principalment per la possibilitat de cobrir riscos no financers.

El Grup va iniciar el 2015 els treballs preparatoris per a la implementació d'aquesta norma. Liderat per un comitè de Projecte Intern de CaixaBank, l'objectiu principal és la realització de les tasques necessàries per a la implementació de la NIIF 9, en la totalitat d'àrees del Grup afectades, de manera que es garanteixi el seu compliment en la data de primera aplicació.

El comitè, liderat per la Direcció Executiva de Gestió Global de Risc de CaixaBank, en coordinació amb la Direcció Executiva d'Intervenció, Control de Gestió i Capital de CaixaBank, és l'enllaç amb el Comitè de Direcció del Grup CaixaBank i s'encarrega també de la gestió operativa i presa de decisions estratègiques (recursos, terminis, definició de models, etc.).

El projecte l'integren diferents equips (sistemes, models, *impairment*, intervenció, polítiques comptables, seguiment), que són els encarregats de la gestió del dia a dia d'aquest. Addicionalment, s'ha creat un comitè de seguiment format pels responsables de les àrees esmentades.

Les tasques més rellevants dutes a terme pel Grup CaixaBank i que compten amb un grau més alt de finalització fins a la data de formulació d'aquests estats financers intermedis resumits consolidats comprenen els àmbits següents:

- Modificació del model organitzatiu a nivell departamental i redefinició del model de govern.
- Determinació del model de negoci sota el qual es gestionen els nostres actius financers.
- Anàlisi de les característiques dels fluxos de caixa que es deriven d'aquests instruments financers.
- Identificació dels *triggers* o indicadors per a la classificació dels instruments financers en els Estats 1, 2 o 3.
- Modificacions necessàries en les eines actualment disponibles en el Grup per al mesurament dels paràmetres de risc necessaris per al càlcul de les pèrdues esperades i per a l'anàlisi individual i col·lectiva dels diferents instruments.
- Revisió de processos interns i controls en els àmbits d'admissió i concessió d'operacions, polítiques comptables, *reporting* als òrgans de govern, etc.

Derivat del treball efectuat en els dos últims anys, s'han identificat una sèrie d'impactes qualitatius i quantitatius que descrivim breument a continuació.

Classificació i valoració d'actius i passius financers

- Determinats actius financers seran reclassificats de la cartera de «Préstecs i partides a cobrar» a «Actius financers a valor raonable amb canvis en resultats» en haver conclòs que o bé no són gestionats dins un model de negoci consistent en el cobrament dels fluxos d'efectiu contractuals i/o venda d'aquests actius financers, o bé de les característiques d'aquests fluxos d'efectiu contractuals no s'ha pogut concloure que es corresponguin únicament amb pagaments de principal i interessos sobre el principal pendent.
- Aquells instruments de patrimoni classificats fins al moment en la cartera d'«Actius financers disponibles per a la venda» passaran a classificar-se en la categoria d'«Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global», considerant que el Grup té intenció d'utilitzar l'opció per designar els instruments de patrimoni en aquesta categoria de forma irrevocable en la data de transició. Per als instruments de patrimoni classificats en aquesta categoria no es reconeixeran en el compte de pèrdues i guanys ni els guanys o pèrdues reconeguts en patrimoni net en el moment de la venda, ni les pèrdues per deteriorament.
- No s'han identificat canvis significatius en l'àmbit de passius financers.

El Grup està estimant l'impacte que les reclassificacions anteriors poden suposar en els seus actius nets, no havent identificat fins a la data un volum significatiu d'instruments financers, actualment classificats en la cartera de préstecs i comptes a cobrar i valorats a cost amortitzat, que generin fluxos de caixa diferents de pagaments de principal i interessos.

Pèrdues per deteriorament

Sota la NIIF 9, les pèrdues per deteriorament es reconeixeran d'una manera més primerenca en comparació de la NIC 39. En el moment del reconeixement inicial dels actius financers es requerirà una correcció de valor per les pèrdues esperades resultants d'esdeveniments d'impagament que es poden produir en els 12 mesos següents. Per a aquells actius financers en què s'hagi posat de manifest un increment significatiu del seu risc de crèdit es reconeixeran les pèrdues creditícies esperades durant tota la vida de l'actiu.

De conformitat amb la metodologia desenvolupada dins el projecte intern d'implementació que hem descrit anteriorment, la cartera d'instruments financers subjectes a deteriorament (actius financers a cost amortitzat i a valor raonable amb canvis en un altre resultat global, contractes d'arrendament i determinats compromisos i contractes de garantia) ha estat provisionalment segregada en els tres estats descrits anteriorment. Així mateix, el procés de definició i calibratge dels paràmetres necessaris per al mesurament de les pèrdues esperades utilitzant tant la informació històrica disponible com les nostres millors hipòtesis sobre informació *forward-looking* es troba en una fase avançada.

Sobre la base de tot l'anterior, i prenent en consideració dades referides a 31 de desembre de 2016, la nostra millor estimació en la data de formulació d'aquests estats financers intermedis resumits consolidats és que aquestes modificacions poden suposar un potencial augment de les correccions valoratives per deteriorament inferior al 10%.

Cobertures

El Grup té intenció d'aplicar el que estableix la NIIF 9 pel que fa a cobertures comptables en entendre que aquesta opció s'alinea millor amb l'estratègia de gestió del risc del Grup CaixaBank. No obstant això, al marge dels majors requeriments de desglossament en la informació financera, no s'esperen impactes quantitius significatius.

En la data de formulació d'aquests estats financers intermedis resumits consolidats hi ha incertesa respecte a l'efecte impositiu dels ajustos anteriors així com els impactes prudencials per la integració d'aquests ajustos en la ràtio CET1, per bé que esperem que l'impacte en aquesta ràtio sigui inferior a 15 punts bàsics.

Els impactes indicats anteriorment estan tots ells referits a 31 de desembre de 2016, són en termes bruts i exclouen la filial BPI, per a la qual s'ha pres el control el febrer de 2017 i ja s'han integrat els seus actius identificables a valor raonable. En la data de formulació d'aquests estats financers constitueixen la millor estimació dels efectes que entenem que poden ser més significatius per al perímetre detallat, sense ser un detall complet i exacte de la totalitat d'impactes que finalment es derivin de l'aplicació d'aquesta norma en la seva entrada en vigor definitiva l'1 de gener de 2018. Addicionalment, en la mesura que el projecte intern d'implementació de la nova norma no ha conclòs, i que les valoracions anteriors s'han d'actualitzar en la data efectiva de primera aplicació, els resultats que hem descrit poden veure's modificats.

En la data de primera aplicació, de conformitat amb el que estableix la NIIF 9 i NIC 8, els imports finals resultants del canvi normatiu seran reconeguts en les reserves de Grup CaixaBank.

- NIIF 15 «Ingressos procedents de contractes amb clients»

Si bé pot suposar certs canvis en el perfil temporal de reconeixement d'ingressos, el Grup no espera que es derivi un impacte rellevant de la seva implementació l'1 de gener de 2018.

- NIIF 16 «Arrendaments»

Aquesta norma, que seria aplicable a partir de l'1 de gener de 2019, encara no ha estat endossada per la Unió Europea. Introdueix un model únic de comptabilització dels arrendaments per a arrendataris, requerint que aquests reconeguin els actius i passius de tots els arrendaments amb una durada superior a 12 mesos, llevat que l'actiu subjacent sigui de baix valor. El principal canvi es

deriva de l'obligació de reconèixer, per part de l'arrendatari, un actiu per dret d'ús, que representa el seu dret a utilitzar l'actiu arrendat subjacent, i un passiu per arrendament, que representa la seva obligació en termes de valor present per fer pagaments per arrendament. Mentre que l'actiu s'amortitzarà durant la vida del contracte, el passiu generarà una despesa financera.

Grup CaixaBank va iniciar a finals de 2016 un projecte específic per a la implementació d'aquesta norma, havent-se centrat en l'anàlisi d'impactes conseqüència del seu model de negoci. La principal tipologia de contractes identificada que requerirà estimar un actiu per dret d'ús i un passiu per arrendament són els arrendaments de béns immobles (destinats a oficines) que estan afectes a la seva activitat d'explotació.

Addicionalment, des de la data dels últims comptes anuals consolidats formulats han estat emeses per part de l'IASB les normes i interpretacions següents que encara no han estat endossades a nivell europeu:

- NIIF 17 «Contractes d'Assegurança»

Aquesta norma estableix els requeriments que una entitat ha d'aplicar en la comptabilització dels contractes d'assegurança que emet i contractes de reassegurança celebrats. La seva data efectiva és l'1 de gener de 2021 i reemplaçarà en aquell moment la NIIF 4 «Contractes d'Assegurança», norma de caràcter temporal que permet continuar utilitzant les pràctiques comptables locals i que ha donat lloc al fet que els contractes d'assegurança siguin comptabilitzats de manera diferent entre jurisdiccions.

La implementació de la NIIF 17 suposa fer una comptabilització consistent per a tots els contractes d'assegurança basada en un model de valoració que utilitzarà hipòtesis de càlcul actualitzades en cada data de tancament (com el tipus de descompte, taules de mortalitat i supervivència, i respecte a altres variables financeres).

Els efectes dels canvis en les anteriors hipòtesis podran quedar reconeguts tant en el compte de resultats com en el patrimoni, en funció de la seva naturalesa i si aquests canvis estan associats a la prestació d'un servei que ja ha ocorregut o no, o suposar una reclassificació entre els components del passiu d'assegurances registrades. Pel que fa referència als ingressos o despeses financeres de l'activitat asseguradora, les entitats podran optar per registrar-los íntegrament en el compte de resultats o bé una part d'aquests en patrimoni.

Per a tots aquells contractes que no siguin onerosos, les entitats reconeixeran un marge de benefici en el compte de resultats (denominat 'marge contractual del servei') durant el període en què es presten els serveis en el contracte.

Després de la publicació recent d'aquesta norma, el Grup ha iniciat les activitats preparatòries per constituir un grup de treball específic que abordarà la seva implementació. A mesura que s'avanci en el projecte, s'informarà dels impactes qualitatius i/o quantitius considerats rellevants.

- CINIIF 23 «Incertesa respecte a tractaments fiscals»

La interpretació tracta aquelles situacions en què pugui existir una disputa amb l'autoritat fiscal o estigui oberta una inspecció sobre un tractament fiscal en particular i aquestes poden afectar el registre dels actius o passius fiscals de l'entitat, ja siguin corrents o diferits.

La seva data d'entrada en vigor és l'1 de gener de 2019, no havent-se identificat fins a la data impactes rellevants de la seva futura adopció en els imports d'actius o passius fiscals reconeguts.

Responsabilitat de la informació i estimacions efectuades

En l'elaboració dels estats financers intermedis resumits consolidats s'han utilitzat judicis, estimacions i assumpcions efectuats pels Administradors del Grup per quantificar alguns actius, passius, ingressos, despeses i compromisos que hi figuren registrats. Aquestes estimacions es refereixen principalment a:

- El valor raonable dels actius, passius i passius contingents en el context de l'assignació del preu pagat en les combinacions de negoci (Nota 6).
- Les pèrdues per deteriorament de determinats actius financers i del valor raonable de les garanties associades a aquests (Nota 8).
- La valoració de les participacions en negocis conjunts i associades (Nota 10).
- La determinació dels resultats de les participacions en societats associades i negocis conjunts (Nota 10).
- La vida útil i les pèrdues per deteriorament d'actius tangibles i d'altres actius intangibles (Notes 11 i 12).
- La valoració dels fons de comerç i dels actius intangibles (Nota 12).
- Les pèrdues per deteriorament dels actius no corrents en venda i grups alienables d'elements que s'han mantingut per a la venda (Nota 14).
- El valor raonable de determinats actius i passius financers (Notes 8 i 15).
- Les hipòtesis actuàries utilitzades en el càlcul dels passius per contractes d'assegurances (Nota 16).
- La valoració de les provisions necessàries per a la cobertura de contingències laborals, legals i fiscals (Nota 17).
- Les hipòtesis actuàries utilitzades en el càlcul de passius i compromisos postocupació (Nota 17).
- La despesa de l'impost de societats determinat sobre el tipus impositiu esperat a final d'any, i l'activació dels crèdits fiscals i la seva recuperabilitat (Nota 19).

Aquestes estimacions s'han efectuat en funció de la millor informació disponible en la data de preparació d'aquests estats financers intermedis resumits consolidats, per bé que és possible que esdeveniments futurs obliguin a modificar-los en els propers exercicis.

Comparació de la informació

Les xifres corresponents a 31 de desembre de 2016, així com al període de sis mesos finalitzat el 30 de juny de 2016 incloses en els estats financers intermedis resumits consolidats adjunts, es presenten únicament i exclusivament a efectes comparatius.

Amb data 7 de febrer de 2017 s'ha produït la presa de control de Banco BPI, SA (d'ara endavant, Banco BPI o BPI) per part del Grup CaixaBank. Des de febrer de 2017 la participació total en BPI (84,5%) es consolida pel mètode d'integració global. Per a períodes anteriors, la informació financera continguda en aquest document es presenta integrant-la en la proporció corresponent al percentatge de participació del Grup en aquell moment pel mètode de la participació (vegeu Notes 6 i 10).

Estacionalitat de les transaccions i importància relativa

Les activitats de les societats que componen el Grup CaixaBank no tenen un caràcter cíclic o estacional rellevant. Per aquest motiu no s'inclouen detalls específics en aquestes notes explicatives als estats financers intermedis resumits consolidats corresponents als sis primers mesos de l'exercici 2017.

No obstant això, en aplicació de la interpretació CINIIF 21 determinades taxes i gravàmens es registren com a despesa quan sorgeix l'obligació sobre la base de la regulació que els és aplicable. En aquest sentit, el

Grup registra l'1 de gener de cada any l'Impost de Béns Immobles, que ha suposat una despesa de 55 milions d'euros en el compte de pèrdues i guanys del període de sis mesos finalitzat el 30 de juny de 2017 (59 milions d'euros en l'exercici anterior).

També s'han registrat en el primer semestre de 2017 les contribucions als fons de garantia i de resolució per un import de 105 milions d'euros corresponent a l'exercici 2017 (87 milions d'euros en l'exercici 2016), 90 milions d'euros dels quals (74 milions en l'exercici 2016) s'han reconegut en el compte de pèrdues i guanys i 15 milions d'euros (13 milions en l'exercici 2016) sota l'epígraf de «Préstecs i partides a cobrar - Entitats de crèdit», en haver optat CaixaBank per materialitzar el 15% de la contribució mitjançant compromisos de pagament irrevocables per als quals s'ha lliurat col·lateral en efectiu.

Finalment, a l'hora de determinar la informació que s'ha de revelar en aquests estats financers intermedis resumits consolidats s'ha tingut en compte la seva importància relativa en relació amb el període comptable intermedi.

Presa de control sobre el Banco BPI

Amb data 16 de gener de 2017 la Comissió del Mercat de Valors Mobiliaris de Portugal va registrar el fullet de l'OPA de CaixaBank sobre BPI a 1,134 euros per acció, obrint-se el període d'acceptació d'aquesta OPA amb data de finalització el 7 de febrer de 2017. Després de l'obtenció de les autoritzacions necessàries i del tancament del període d'acceptació de l'OPA, aquesta operació ha permès a CaixaBank assolir un 84,51% de participació en el BPI. El desemborsament efectuat pel 39,01% de capital social adquirit a través de l'Oferta ha estat de 645 milions d'euros.

La presa de control sobre Banco BPI ha suposat un canvi en la naturalesa de la inversió d'aquesta participació, passant d'inversió en associada a inversió en una empresa del Grup. Comptablement, el canvi de la naturalesa de la inversió suposa la revaloració de la participació prèvia del 45,5% sobre BPI al preu de l'OPA, cosa que ha suposat una pèrdua bruta de 186 milions d'euros en l'epígraf «Guanys o pèrdues en donar de baixa en comptes actius no financers i participacions (net)» del compte de pèrdues i guanys consolidat del primer semestre de 2017 adjunt i simultàniament l'alta dels actius i passius del 100% de la participació en Banco BPI tenint en compte l'exercici d'assignació del preu pagat requerit per la IFRS3. En la Nota 6 es detalla el registre comptable provisional del *Purchase Price Allocation (PPA)*, que ha suposat una diferència negativa de consolidació de 442 milions d'euros recollida en el capítol «Fons de comerç negatiu reconegut en resultats» del compte de pèrdues i guanys consolidat adjunt.

Per tot l'anterior, l'impacte total en el compte de resultats, en la data de la presa de control, com a conseqüència de la combinació de negocis, puja a 256 milions d'euros.

Acord amb Cecabank relatiu al seu servei de dipositaria

Amb data 28 de juny de 2017 CaixaBank fa públic que, amb la seva mediació, CaixaBank Asset Management SGIIC, SAU (CaixaBank AM) i VidaCaixa, SAU de Seguros y Reaseguros (VidaCaixa), han acordat amb Cecabank, SA que aquest últim continuï actuant, fins al 31 de març de 2027, com a dipositari exclusiu del 80% del patrimoni dels fons d'inversió, societats d'inversió de capital variable i fons de pensions del sistema individual gestionats, respectivament, per CaixaBank AM i VidaCaixa. Pel que fa al 20% restant, Cecabank actuarà com a dipositari exclusiu fins al 31 de març de 2022, excepte en un petit percentatge en què l'exclusivitat finalitzarà gradualment entre el 31 de març de 2025 i el 31 de març de 2027. Amb aquest acord es dona continuïtat al pactat el 2012, any en què Cecabank va iniciar la seva funció de dipositaria per a les dues filials de CaixaBank.

Com a conseqüència de l'anterior, CaixaBank va rebre, en la seva condició de mediador, un pagament de 115 milions d'euros que es va comptabilitzar com a ingrés en el segon trimestre de 2017 i podria arribar a percebre, durant els propers deu anys i en funció de l'evolució del negoci de dipositaria de Cecabank, pagaments variables per un import total de fins a 85 milions d'euros addicionals.

Fets posteriors al tancament

L'1 de juliol de 2017 es va dur a terme una col·locació privada d'una emissió de deute subordinat (*Tier 2*) per un import de 150 milions d'euros amb un venciment a 25 anys, amortitzable a partir de l'any 2037 i amb un tipus d'interès anual del 4%. L'emissió es va dur a terme a l'empara del fullet de Base de valors no participatius de CaixaBank registrat a CNMV i es va admetre a cotització en AIAF Mercat de Renda Fixa.

El 5 de juliol de 2017 es va fer una emissió d'obligacions subordinades per un import de 1.000 milions a 11 anys, a l'empara del programa d'emissió de deute "EURO 10,000,000,000 *Euro Medium Term Note Programme*" registrat a la Borsa d'Irlanda i l'emissió es va admetre a negociació en el mercat regulat de la Borsa d'Irlanda.

2. Principis, polítiques comptables i criteris de valoració aplicats

Els estats financers intermedis resumits consolidats del Grup CaixaBank s'han elaborat amb els mateixos principis, polítiques comptables i criteris que els aplicats en els comptes anuals consolidats de l'exercici 2016 (vegeu Nota 2 de la memòria dels comptes anuals consolidats de l'exercici 2016).

En l'elaboració dels estats financers intermedis resumits consolidats s'han aplicat tots els principis i criteris de valoració que podien tenir un efecte significatiu.

3. Gestió del risc

En el primer semestre de l'exercici 2017 els aspectes a destacar han estat els següents:

- El Grup CaixaBank està treballant en l'anàlisi i implantació de diverses novetats en la Regulació i Supervisió Bancària, així com col·laborant en fòrums sectorials que analitzen el contingut dels documents consultius. Entre les novetats cal destacar:
  - Dins l'objectiu de reduir la variabilitat en el càlcul d'actius ponderats per risc i de millorar la comparativa entre entitats bancàries, en línia amb la publicació per part de l'Autoritat Bancària Europea (EBA, per les seves sigles en anglès) a finals de 2016 sobre l'estimació dels paràmetres de risc i tècniques de modelització dels models interns, l'1 de març de 2017 l'EBA va iniciar una altra consulta pública «*Draft Regulatory Technical Standards on the specification of the nature, severity and duration of an economic downturn in accordance with Articles 181 (3) (a) and 182 (4) (a) of Regulation (EU) No 575/2013*», sobre l'estimació de paràmetres en un escenari de desacceleració econòmica.
  - Així mateix, amb data 20 de març de 2017 el Banc Central Europeu va publicar el document final «*Guidance to Banks on non-performing loans*», amb l'objectiu de clarificar les definicions i la gestió dels actius problemàtics (exposicions en mora i refinançaments, amb dificultats de pagament).
  - L'abril de 2017 l'EBA va publicar un document final «*Draft on ITS Supervisory Reporting EBA/ITS/2017/01*», on es detallen nous requeriments relacionats amb el *reporting* d'informació sobre exposicions sobiranes i modificacions en els requeriments relacionats amb el *reporting* d'informació de risc operacional. L'aplicació d'aquests està prevista per al març de 2018.
  - El Banc Central Europeu, el 16 de maig de 2017, va publicar el document final «*Guidance on leveraged transactions*». La guia resumeix les expectatives clau de supervisió de l'ECB principalment en relació amb: (i) definició d'operacions palanquejades, (ii) apetit al risc i *governance*, (iii) seguiment dels crèdits sindicats, (iv) polítiques i procediments de noves aprovacions i el seu seguiment, (v) requeriments de *reporting*. Aquesta guia és aplicable a totes les entitats de crèdit significatives supervisades per l'ECB, encara que la seva implementació hauria de ser consistent amb la mida i perfil de risc de les seves operacions palanquejades. Actualment el Grup CaixaBank està treballant en la implantació d'aquesta guia, que entrarà en vigor el 16 de novembre de 2017.
  - D'altra banda, l'EBA va llançar el 25 de maig de 2017, un document consultiu «*Guidelines on Connected Clients under Article (4) (39) of Regulation (EU) No 575/2013*» sobre l'aplicació en la CRR de l'esborrany de la «Guia de Clients Connectats», la consulta del qual es va dur a terme el juliol de 2016.
  - El 30 de juny el Banc d'Espanya va sotmetre a consulta pública el *Projecte de Circular a entitats de crèdit sobre normes d'informació financera pública i reservada i models d'estats financers*, que modificarà el CBE 4/2004. La consulta va finalitzar el 24 de juliol. L'objectiu és adaptar el règim comptable de les entitats de crèdit espanyoles als canvis de l'ordenament comptable europeu derivats de l'adopció de les noves Normes Internacionals d'Informació Financera IFRS 15 i IFRS 9, que, a partir de l'1 de gener de 2018, modifiquen els criteris de comptabilització dels ingressos ordinaris i dels instruments financers. Aquesta circular entrarà en vigor l'1 de gener de 2018.

Aquesta transformació contínua dels fonaments i dels requeriments al negoci bancari fruit del canviant entorn regulatori a Europa ha tingut una influència molt significativa en el dia a dia de la Gestió de Riscos i segueix requerint la dedicació d'abundants recursos i l'atenció dels òrgans de govern i de l'equip directiu.

- Així mateix, tal com s'indica en la Nota 1, el Grup CaixaBank segueix treballant, des de mitjan l'any 2015, en un projecte transversal en l'àmbit del Grup per a la implementació de la **Norma Internacional d'Informació Financera (NIIF) 9 «Instruments financers»**, l'aplicació de la qual transcendeix el sector bancari. La NIIF 9 estableix, de forma exhaustiva, el conjunt de requeriments comptables per al registre i valoració dels actius i passius financers (excloent la part relativa a macrocobertures). La seva data de primera aplicació és l'1 de gener de 2018, moment en què reemplaçarà l'actual Norma Internacional de Comptabilitat (NIC) 39 «Instruments financers: reconeixement i valoració».

En la Nota 1 - Normes i interpretacions emeses per l'IASB no vigents, es detalla l'evolució del projecte, així com els principals impactes.

- D'altra banda, des de la data de presa de control de Banco BPI el febrer de 2017 (vegeu Nota 1 - Presa de control sobre Banco BPI) ambdós grups estan treballant de forma intensa per alinear l'apetit al risc, consolidar la informació i aplicar les millors pràctiques en la gestió, control i govern dels riscos a nivell corporatiu.

Risc de crèdit

Els deutors dubtosos s'han situat en 15.492 i 14.754 milions d'euros a 30 de juny de 2017 i 31 de desembre de 2016, respectivament, incloent-hi els dubtosos per garanties i altres compromisos contingents concedits. La ràtio de morositat (crèdits i riscos contingents dubtosos sobre total de risc) s'ha situat en el 6,5% a 30 de juny de 2017, sent a 31 de desembre de 2016 d'un 6,9%.

A 30 de juny de 2017, les provisions per a cobertura de crèdits i riscos contingents assoleixen els 7.732 milions d'euros (6.880 milions d'euros a 31 de desembre de 2016), amb una ràtio de cobertura del 50% (47% a 31 de desembre de 2016).

La combinació de negocis amb Banco BPI ha suposat, la incorporació de 1.508 milions d'euros de deutors dubtosos i de 1.183 milions d'euros de provisions.

La informació rellevant del risc de crèdit es detalla a continuació:

Informació relativa al finançament destinat a la promoció immobiliària, l'adquisició d'habitatge i els actius adquirits en pagament de deutes

Les polítiques establertes en el Grup per fer front als actius problemàtics d'aquest sector, així com els actius adquirits en pagament de deutes, queden descrites en la Nota 3.3 «Risc de Crèdit» de la memòria dels comptes anuals consolidats de l'exercici 2016.

Finançament destinat a la promoció immobiliària

A continuació es detalla el finançament destinat a promotors i promocions, negoci a Espanya, incloses les promocions efectuades per no promotors, a 30 de juny de 2017 i a 31 de desembre de 2016.

30-06-2017

(Milers d'euros)	Import brut	Correccions de valor per deteriorament	Valor en llibres	Excés de l'exposició bruta sobre l'import màxim recuperable de les garanties reals eficaces
Finançament destinat a la construcció i promoció immobiliària (incloent-hi sòl)	7.577.302	(798.946)	6.778.356	1.966.383
De les quals: Amb incompliments/dubtosos	1.808.447	(700.830)	1.107.617	749.371
<i>Promemòria:</i>				
<i>Actius fallits</i>	4.079.190			
Promemòria:				Import
Préstecs a la clientela, excloses Administracions Públiques (import en llibres)				187.607.160
Total actius (negocis totals)				378.684.024
Deteriorament de valor i provisions per a exposicions classificades normals				(1.747.002)

31-12-2016

(Milers d'euros)	Import brut	Correccions de valor per deteriorament	Valor en llibres	Excés de l'exposició bruta sobre l'import màxim recuperable de les garanties reals eficaces
Finançament destinat a la construcció i promoció immobiliària (incloent-hi sòl)	8.023.602	(1.061.631)	6.961.971	2.063.420
De les quals: Amb incompliments/dubtosos	2.434.777	(953.625)	1.481.152	988.580
<i>Promemòria:</i>				
<i>Actius fallits</i>	4.410.756			
Promemòria:				Import
Préstecs a la clientela, excloses Administracions Públiques (import en llibres)				187.984.625
Total actius (negocis totals)				347.927.262
Deteriorament de valor i provisions per a exposicions classificades normals				(1.471.859)

La reducció dels saldos de finançament a la promoció immobiliària s'ha degut, principalment, a una venda de cartera de dubtosos i actius fallits per un import brut de 686 milions d'euros.

Els imports indicats en els quadres anteriors no inclouen el finançament atorgat pel Grup CaixaBank a l'activitat immobiliària del Grup Criteriacaixa, que puja a 187 milions d'euros (588 milions a 31 de desembre de 2016).

A continuació es detallen les garanties financeres concedides en relació amb la construcció i promoció immobiliària, negoci a Espanya, que recull el màxim nivell d'exposició al risc de crèdit a 30 de juny de 2017 i a 31 de desembre de 2016.

Garanties financeres

(Milers d'euros)

	Valor comptable	
	30-06-2017	31-12-2016
Garanties financeres concedides en relació amb la construcció i promoció immobiliària	175.619	171.223
<i>Import registrat en el passiu del balanç</i>	<i>57.329</i>	<i>54.992</i>

A continuació es facilita informació sobre les garanties rebudes de les operacions de finançament a la promoció immobiliària, negoci a Espanya, a 30 de juny de 2017 i 31 de desembre de 2016, en funció de la classificació del risc d'insolvència del client:

Garanties rebudes en garantia d'operacions de promoció immobiliària

(Milers d'euros)

	30-06-2017	31-12-2016
Valor de les garanties reals	15.423.783	16.710.954
Del qual: garanteix riscos dubtosos	3.122.954	4.616.097
Valor d'altres garanties	144.106	162.334
Del qual: garanteix riscos dubtosos	12.092	13.240
Total	15.567.889	16.873.288

Es presenta a continuació la distribució per tipus de garantia del finançament destinat a promotors i promocions, negoci a Espanya, incloses les promocions efectuades per no promotors:

Finançament destinat a promotors i promocions per tipus de garantia

(Milers d'euros)

	Valor comptable	
	30-06-2017	31-12-2016
Sense garantia hipotecària	1.252.386	1.188.212
Amb garantia hipotecària	6.324.916	6.835.390
Edificis i altres construccions acabats	4.614.380	5.187.722
<i>Habitatge</i>	<i>2.989.012</i>	<i>3.390.538</i>
<i>Resta</i>	<i>1.625.368</i>	<i>1.797.184</i>
Edificis i altres construccions en construcció	881.807	668.262
<i>Habitatge</i>	<i>801.994</i>	<i>598.002</i>
<i>Resta</i>	<i>79.813</i>	<i>70.260</i>
Sòl	828.729	979.406
<i>Sòl urbà consolidat</i>	<i>490.697</i>	<i>696.961</i>
<i>Resta de sòl</i>	<i>338.032</i>	<i>282.445</i>
Total	7.577.302	8.023.602

Finançament a les llars destinat a l'adquisició d'habitatge

A 30 de juny de 2017 i a 31 de desembre de 2016, el detall dels crèdits a les llars per a l'adquisició d'habitatges, negoci a Espanya, és el següent:

Crèdits a les llars per a l'adquisició d'habitatge (*)

(Milers d'euros)

	Import brut	
	30-06-2017 (**)	31-12-2016
Sense hipoteca immobiliària	1.186.000	745.922
<i>Del qual: Dubtós</i>	<i>13.679</i>	<i>5.771</i>
Amb hipoteca immobiliària	89.018.680	85.853.616
<i>Del qual: Dubtós</i>	<i>3.894.337</i>	<i>3.554.446</i>
Total Finançament per a l'adquisició d'habitatges	90.204.680	86.599.538

(*) Inclou el finançament per a l'adquisició d'habitatges atorgat per la participada Unió de Crèdits para la Financiación Inmobiliaria EFC, SAU (Credifimo).

(**) Inclou rehabilitació d'habitatge per un import de 4.643 milions d'euros a 30 de juny de 2017, que fins a l'exercici 2017 no s'inclouia en aquest epígraf i que a 31 de desembre de 2016 pujava a 4.749 milions d'euros.

El desglossament en aquestes dates dels crèdits a les llars per a l'adquisició d'habitatges amb hipoteca immobiliària segons el percentatge que suposa el risc total sobre l'import de l'última taxació disponible (LTV) és el següent:

Crèdits a les llars per a l'adquisició d'habitatges per LTV

(Milers d'euros)

Rangs de LTV (*)	30-06-2017 (**)		31-12-2016	
	Import brut	<i>Dels quals: Amb incompliments/d ubtosos</i>	Import brut	<i>Dels quals: Amb incompliments/d ubtosos</i>
LTV ≤ 40%	22.776.962	280.823	20.627.716	255.488
40% < LTV ≤ 60%	32.867.602	624.038	32.189.704	499.354
60% < LTV ≤ 80%	24.473.549	1.112.184	25.569.575	1.014.221
80% < LTV ≤ 100%	5.836.537	823.154	5.242.340	822.053
LTV > 100%	3.064.030	1.054.138	2.224.281	963.330
Total Finançament per a l'adquisició d'habitatges	89.018.680	3.894.337	85.853.616	3.554.446

(*) LTV calculat basant-se en les últimes taxacions disponibles d'acord amb els criteris establerts en la Circular 4/2016.

(**) Inclou rehabilitació d'habitatge per un import de 4.643 milions d'euros a 30 de juny de 2017, que fins a l'exercici 2017 no s'inclouia en aquest epígraf i que a 31 de desembre de 2016 pujava a 4.749 milions d'euros.

Actius adjudicats o adquirits en pagament de deutes

A continuació es detallen els actius adjudicats a 30 de juny de 2017 i 31 de desembre de 2016, tenint en compte el tipus d'actiu, la seva procedència i tipologia de l'immoble.

30-06-2017

Actius immobiliaris adjudicats (*)

(Milers d'euros)

	Valor comptable brut	Correccions de valor per deteriorament d'actiu (**)	Del qual: Correccions de valor per deteriorament d'actius des del moment d'adjudicació	Valor comptable net
Actius immobiliaris procedents de finançaments destinats a la construcció i la promoció immobiliària	8.625.100	(4.592.319)	(2.614.992)	4.032.781
Edificis i altres construccions acabats	3.583.797	(1.526.540)	(740.729)	2.057.257
<i>Habitatge</i>	2.678.397	(1.132.562)	(516.188)	1.545.835
<i>Resta</i>	905.400	(393.978)	(224.541)	511.422
Edificis i altres construccions en construcció	863.670	(486.230)	(172.434)	377.440
<i>Habitatge</i>	803.783	(454.241)	(155.438)	349.542
<i>Resta</i>	59.887	(31.989)	(16.996)	27.898
Sòl	4.177.633	(2.579.549)	(1.701.829)	1.598.084
<i>Sòl urbà consolidat</i>	1.947.944	(1.120.489)	(624.881)	827.455
<i>Resta de sòl</i>	2.229.689	(1.459.060)	(1.076.948)	770.629
Actius immobiliaris procedents de finançaments hipotecaris a llars per a l'adquisició d'habitatge	2.829.074	(1.001.269)	(433.223)	1.827.805
Resta d'actius immobiliaris adjudicats o rebuts en pagament de deutes	1.507.167	(595.880)	(225.060)	911.287
Finançament a entitats tenidores d'actius immobiliaris adjudicats o rebuts en pagament de deutes	62.987			62.987
Total	13.024.328	(6.189.468)	(3.273.275)	6.834.860

(*) No inclou els adjudicats classificats en l'epígraf «Actiu Tangible - Inversions immobiliàries» per un import de 3.086 milions d'euros nets i inclou els drets de rematada d'immobles procedents de subhasta per un import de 514 milions d'euros nets.

Tampoc no inclou els adjudicats de Banco BPI, que pugen a 70 milions de valor comptable net, en no ser negoci a Espanya.

(**) L'import total del deute cancel·lat associat als actius adjudicats puja a 15.950 milions d'euros i el sanejament total d'aquesta cartera puja a 9.178 milions d'euros, 6.189 milions d'euros dels quals són correccions de valor registrades en balanç.

31-12-2016

Actius immobiliaris adjudicats (*)

(Milers d'euros)

	Valor comptable brut	Correccions de valor per deteriorament d'actiu (**)	Del qual: Correccions de valor per deteriorament d'actius des del moment d'adjudicació	Valor comptable net
Actius immobiliaris procedents de finançaments destinats a la construcció i la promoció immobiliària	9.103.128	(4.819.323)	(2.701.044)	4.283.805
Edificis i altres construccions acabats	3.887.167	(1.634.838)	(752.300)	2.252.329
<i>Habitatge</i>	2.794.739	(1.188.241)	(516.283)	1.606.498
<i>Resta</i>	1.092.428	(446.597)	(236.017)	645.831
Edificis i altres construccions en construcció	840.434	(478.528)	(168.736)	361.906
<i>Habitatge</i>	797.160	(453.611)	(154.805)	343.549
<i>Resta</i>	43.274	(24.917)	(13.931)	18.357
Sòl	4.375.527	(2.705.957)	(1.780.008)	1.669.570
<i>Sòl urbà consolidat</i>	2.069.470	(1.198.973)	(668.240)	870.497
<i>Resta de sòl</i>	2.306.057	(1.506.984)	(1.111.768)	799.073
Actius immobiliaris procedents de finançaments hipotecaris a llars per a l'adquisició d'habitatge	2.791.270	(1.019.676)	(462.651)	1.771.594
Resta d'actius immobiliaris adjudicats o rebuts en pagament de deutes	1.337.773	(580.817)	(232.669)	756.956
Finançament a entitats tenidores d'actius immobiliaris adjudicats o rebuts en pagament de deutes	63.963			63.963
Total	13.296.134	(6.419.816)	(3.396.364)	6.876.318

(*) No inclou els adjudicats classificats en l'epígraf «Actiu Tangible - inversions immobiliàries» per un import de 3.078 milions d'euros nets i inclou els drets de rematada d'immobles procedents de subhasta per un import de 556 milions d'euros nets.

(**) L'import total del deute cancel·lat associat als actius adjudicats puja a 16.504 milions d'euros i el sanejament total d'aquesta cartera puja a 9.691 milions d'euros, dels quals 6.420 milions d'euros són correccions de valor registrades en balanç.

Refinançaments

El detall dels refinançaments per sectors econòmics a 30 de juny de 2017 i 31 de desembre de 2016 és el següent:

30-06-2017

(Milers d'euros)

	Total						
	Amb garantia real						Deteriorament de valor acumulat en el valor raonable degudes al risc de crèdit (*)
	Sense garantia real		Import màxim de la garantia real que es pot considerar				
	Nombre d'operacions	Import en llibres brut	Nombre d'operacions	Import en llibres brut	Garantia immobiliària	Resta de garanties reals	
Entitats de crèdit	0	0	0	0	0	0	
Administracions Públiques	59	183.518	460	88.739	58.905	13.205	(10.832)
Altres societats financeres i empresaris individuals (activitat empresarial financera)	57	27.552	15	1.302	1.114	7	(25.324)
Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)	7.928	2.417.677	13.842	4.144.456	2.456.943	300.896	(1.844.277)
<i>De les quals: finançament a la construcció i promoció immobiliària (incloent-hi sòl)</i>	<i>819</i>	<i>68.761</i>	<i>3.545</i>	<i>1.395.425</i>	<i>878.009</i>	<i>49.418</i>	<i>(490.167)</i>
Resta de llars	33.246	317.418	94.134	5.443.195	4.588.818	12.070	(826.265)
Total	41.290	2.946.165	108.451	9.677.692	7.105.780	326.178	(2.706.698)

Promemòria: Finançament classificat com a actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda

0 0 0 0 0 0 0 0

(*) A 30 de juny de 2017 les cobertures determinades col·lectivament pujaven a 1.419.973 milers d'euros i les cobertures determinades individualment pujaven a 1.286.725 milers d'euros.

	Dels quals: Dubtosos						
	Amb garantia real						Deteriorament de valor acumulat en el valor raonable degudes al risc de crèdit
	Sense garantia real		Import màxim de la garantia real que es pot considerar				
	Nombre d'operacions	Import en llibres brut	Nombre d'operacions	Import en llibres brut	Garantia immobiliària	Resta de garanties reals	
Entitats de crèdit	0	0	0	0	0	0	
Administracions Públiques	14	65.473	154	30.015	15.561	1.145	(10.824)
Altres societats financeres i empresaris individuals (activitat empresarial financera)	43	25.608	12	1.012	842	7	(25.276)
Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)	6.210	1.357.520	9.812	2.892.528	1.644.785	149.028	(1.747.965)
<i>De les quals: finançament a la construcció i promoció immobiliària (incloent-hi sòl)</i>	<i>725</i>	<i>59.711</i>	<i>2.287</i>	<i>1.045.025</i>	<i>578.130</i>	<i>47.230</i>	<i>(452.673)</i>
Resta de llars	19.064	219.570	56.987	3.356.630	2.701.046	8.569	(753.982)
Total	25.331	1.668.171	66.965	6.280.185	4.362.234	158.749	(2.538.047)

Promemòria: Finançament classificat com a actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda

0 0 0 0 0 0 0 0

31-12-2016

(Milers d'euros)

	Total						
	Sense garantia real		Amb garantia real				Deteriorament de valor acumulat o pèrdues acumulades en el valor raonable degudes al risc de crèdit (*)
	Nombre d'operacions	Import en llibres brut	Nombre d'operacions	Import en llibres brut	Garantia immobiliària	Resta de garanties reals	
Entitats de crèdit	1	5.018	0	0	0	0	0
Administracions Públiques	20	108.665	424	62.115	54.630	0	(832)
Altres societats financeres i empresaris individuals (activitat empresarial financera)	30	26.797	7	661	510	0	(24.906)
Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)	2.001	2.028.662	10.790	3.790.487	2.594.801	9.995	(1.708.964)
<i>De les quals: finançament a la construcció i promoció immobiliària (incloent-hi sòl)</i>	60	65.915	3.119	1.630.791	1.055.839	3.088	(566.891)
Resta de llars	23.283	229.713	82.298	5.480.696	4.566.811	5.382	(834.341)
Total	25.335	2.398.855	93.519	9.333.959	7.216.752	15.377	(2.569.043)

Promemòria: Finançament classificat com a actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda

0 0 0 0 0 0 0 0

(*) A 31 de desembre de 2016 les cobertures determinades col·lectivament pujaven a 1.572.254 milers d'euros i les cobertures determinades individualment pujaven a 996.789 milers d'euros.

	Dels quals: Dubtosos						
	Sense garantia real		Amb garantia real				Deteriorament de valor acumulat o pèrdues acumulades en el valor raonable degudes al risc de crèdit
	Nombre d'operacions	Import en llibres brut	Nombre d'operacions	Import en llibres brut	Garantia immobiliària	Resta de garanties reals	
Entitats de crèdit	0	0	0	0	0	0	0
Administracions Públiques	12	40.555	130	15.913	13.247	0	(827)
Altres societats financeres i empresaris individuals (activitat empresarial financera)	19	24.609	6	569	425	0	(24.674)
Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)	1.000	1.168.836	6.626	2.839.235	1.771.879	4.197	(1.601.245)
<i>De les quals: finançament a la construcció i promoció immobiliària (incloent-hi sòl)</i>	30	55.408	1.789	1.251.943	738.438	2.579	(521.221)
Resta de llars	10.412	147.308	43.748	3.077.070	2.441.070	1.719	(715.131)
Total	11.443	1.381.308	50.510	5.932.787	4.226.621	5.916	(2.341.877)

Promemòria: Finançament classificat com a actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda

0 0 0 0 0 0 0 0

A continuació es facilita informació sobre les garanties rebudes de les operacions refinançades a 30 de juny de 2017 i 31 de desembre de 2016, en funció de la classificació del risc d'insolvència del client:

Garanties rebudes en garantia d'operacions refinançades (*)

(Milers d'euros)

	30-06-2017	31-12-2016
Valor de les garanties reals	17.213.087	16.818.386
Del qual: garanteix riscos dubtosos	10.637.364	10.020.152
Valor d'altres garanties	186.579	4.898
Del qual: garanteix riscos dubtosos	35.739	1.054
Total	17.399.666	16.823.284

(*) El valor de la garantia és l'import màxim de la garantia rebuda excepte per a les operacions dubtoses, que és el seu valor raonable.

El moviment de les operacions refinançades en el primer semestre de 2017 és el següent:

Moviment d'operacions refinançades (*)

(Milers d'euros)

	30-06-2017	30-06-2016
Saldo inicial	9.163.771	16.629.652
Altes per combinació de negocis amb Banco BPI	1.089.608	
Refinançaments i reestructuracions del període	826.730	2.273.672
<i>Promemòria: impacte registrat en el compte de pèrdues i guanys del període</i>	<i>(111.533)</i>	<i>(171.572)</i>
Amortitzacions de deute	(1.085.923)	(1.345.184)
Adjudicacions	(155.401)	(160.432)
Baixa de balanç (reclassificació a fallits)	(148.442)	(77.203)
Altres variacions	226.816	(178.068)
Saldo al final del període	9.917.159	17.142.437

(*) En el segon semestre de 2016 es va produir un desmarcatge d'operacions per complir amb criteris de cura, principalment.

Risc de concentració

Concentració per ubicació geogràfica

A continuació s'informa del risc per àrea geogràfica a 30 de juny de 2017 i 31 de desembre 2016, respectivament:

30-06-2017

(Milers d'euros)

	TOTAL	Resta de la Unió			
		Espanya	Europea	Amèrica	Resta del món
Bancs centrals i entitats de crèdit	33.041.763	17.315.905	13.356.436	820.954	1.548.468
Administracions Públiques	85.266.803	74.705.399	10.217.963	22.445	320.996
Administració central	70.429.974	60.786.300	9.300.289	22.389	320.996
Altres Administracions Públiques	14.836.829	13.919.099	917.674	56	0
Altres societats financeres i empresaris individuals	13.009.471	5.083.382	7.485.932	295.233	144.924
Societats no financeres i empresaris individuals	93.818.703	72.154.106	17.064.192	3.192.249	1.408.156
Construcció i promoció immobiliària (incloent-hi)	7.146.564	6.706.282	439.281	22	979
Construcció d'obra civil	4.690.086	3.847.391	414.511	408.316	19.868
Resta de finalitats	81.982.053	61.600.433	16.210.400	2.783.911	1.387.309
Grans empreses	47.169.082	33.707.782	10.590.837	2.218.716	651.747
Pimes i empresaris individuals	34.812.971	27.892.651	5.619.563	565.195	735.562
Resta de llars	125.908.601	112.778.037	12.598.602	160.073	371.889
Habitatges	99.076.751	87.772.436	10.852.005	131.696	320.614
Consum	13.022.224	12.349.502	640.974	9.820	21.928
Altres fins	13.809.626	12.656.099	1.105.623	18.557	29.347
SUBTOTAL	351.045.341	282.036.829	60.723.125	4.490.954	3.794.433
TOTAL	351.045.341				

31-12-2016

(Milers d'euros)

	TOTAL	Resta de la Unió			
		Espanya	Europea	Amèrica	Resta del món
Bancs centrals i entitats de crèdit	33.200.965	16.656.172	14.838.596	535.129	1.171.068
Administracions Públiques	79.169.508	75.298.967	3.755.248	12.351	102.942
Administració central	64.991.648	61.123.692	3.753.775	11.752	102.429
Altres Administracions Públiques	14.177.860	14.175.275	1.473	599	513
Altres societats financeres i empresaris individuals	14.032.716	7.607.100	6.041.849	263.501	120.266
Societats no financeres i empresaris individuals	80.194.607	70.444.125	5.089.754	3.211.986	1.448.742
Construcció i promoció immobiliària (incloent-hi)	6.739.498	6.718.439	19.521	610	928
Construcció d'obra civil	4.489.447	3.809.723	218.022	439.892	21.810
Resta de finalitats	68.965.662	59.915.963	4.852.211	2.771.484	1.426.004
Grans empreses	40.586.093	33.857.729	3.766.683	2.137.797	823.884
Pimes i empresaris individuals	28.379.569	26.058.234	1.085.528	633.687	602.120
Resta de llars	113.906.793	111.963.222	1.403.690	163.083	376.798
Habitatges	89.601.552	88.154.473	998.086	127.031	321.962
Consum	11.701.382	11.664.761	16.237	9.878	10.506
Altres fins	12.603.859	12.143.988	389.367	26.174	44.330
SUBTOTAL	320.504.589	281.969.586	31.129.137	4.186.050	3.219.816
TOTAL	320.504.589				

El detall del risc d'Espanya per Comunitats Autònomes a 30 de juny de 2017 i 31 de desembre de 2016, respectivament, és el següent:

30-06-2017

1 / 2

(Milers d'euros)

	Total	Andalusia	Balears	Canàries	Castella-la Manxa	Castella i Lleó
Bancs centrals i entitats de crèdit	17.315.905	892	30	280	36	2.041
Administracions Públiques	74.705.399	1.744.890	441.911	343.053	155.221	322.870
Administració central	60.786.300	0	0	0	0	0
Altres Administracions Públiques	13.919.099	1.744.890	441.911	343.053	155.221	322.870
Altres societats financeres i empresaris	5.083.382	2.338	4.089	20.644	3.318	22.572
Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)	72.154.106	5.832.558	2.021.961	2.508.796	1.189.100	1.505.737
Construcció i promoció immobiliària (incloent-hi sòl)	6.706.282	894.725	214.932	413.236	43.827	188.721
Construcció d'obra civil	3.847.391	218.335	65.500	111.055	50.536	49.350
Resta de finalitats	61.600.433	4.719.498	1.741.529	1.984.505	1.094.737	1.267.666
Grans empreses	33.707.782	804.221	670.270	699.138	271.510	430.575
Pimes i empresaris individuals	27.892.651	3.915.277	1.071.259	1.285.367	823.227	837.091
Resta de llars	112.778.037	18.377.276	4.133.507	6.399.951	2.762.349	3.778.751
Habitatges	87.772.436	14.150.927	3.384.423	5.524.199	2.267.949	3.198.088
Consum	12.349.502	2.202.354	458.719	651.882	284.922	307.674
Altres fins	12.656.099	2.023.995	290.365	223.870	209.478	272.989
TOTAL	282.036.829	25.957.954	6.601.498	9.272.724	4.110.024	5.631.971

30-06-2017

2 / 2

(Milers d'euros)

	Catalunya	Madrid	Navarra	Comunitat Valenciana	País Basc	Resta (*)
Bancs centrals i entitats de crèdit	4.147.961	13.095.823	4.641	3.302	18.391	42.508
Administracions Públiques	4.502.786	3.146.324	578.882	1.057.736	744.139	881.287
Administració central						
Altres Administracions Públiques	4.502.786	3.146.324	578.882	1.057.736	744.139	881.287
Altres societats financeres i empresaris	2.210.353	2.650.991	89.692	32.351	10.587	36.447
Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)	16.117.979	27.629.236	1.375.950	4.775.699	3.181.285	6.015.805
Construcció i promoció immobiliària	1.562.501	2.360.527	162.100	351.329	176.571	337.813
Construcció d'obra civil	1.068.503	1.620.545	80.818	154.933	83.435	344.381
Resta de finalitats	13.486.975	23.648.164	1.133.032	4.269.437	2.921.279	5.333.611
Grans empreses	7.819.399	17.008.648	399.781	1.502.691	1.770.113	2.331.436
Pimes i empresaris individuals	5.667.576	6.639.516	733.251	2.766.746	1.151.166	3.002.175
Resta de llars	34.787.372	16.626.467	3.429.443	8.585.426	3.440.031	10.457.464
Habitatges	23.855.413	14.008.528	2.940.166	7.000.572	2.903.524	8.538.647
Consum	4.252.577	1.491.874	306.858	919.985	330.177	1.142.480
Altres fins	6.679.382	1.126.065	182.419	664.869	206.330	776.337
TOTAL	61.766.451	63.148.841	5.478.608	14.454.514	7.394.433	17.433.511

(*) Inclou les Comunitats Autònomes que en conjunt no representen més del 10% del total.

31-12-2016

1 / 2

(Milers d'euros)

	Total	Andalusia	Balears	Canàries	Castella-la Manxa	Castella i Lleó
Bancs centrals i entitats de crèdit	16.656.172	229	87	275	35	138
Administracions Públiques	75.298.967	1.744.799	312.186	366.065	154.891	349.206
Administració central	61.123.692					
Altres Administracions Públiques	14.175.275	1.744.799	312.186	366.065	154.891	349.206
Altres societats financeres i empresaris individuals (activitat empresarial financera)	7.607.100	17.182	2.585	20.773	1.724	19.025
Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)	70.444.125	5.481.633	1.972.267	2.509.702	1.151.825	1.501.923
Construcció i promoció immobiliària (incloent-hi sòl)	6.718.439	999.433	216.339	450.606	35.756	193.778
Construcció d'obra civil	3.809.723	209.191	60.706	105.814	46.797	55.454
Resta de finalitats	59.915.963	4.273.009	1.695.222	1.953.282	1.069.272	1.252.691
Grans empreses	33.857.729	662.607	688.415	618.118	267.843	442.161
Pimes i empresaris individuals	26.058.234	3.610.402	1.006.807	1.335.164	801.429	810.530
Resta de llars	111.963.222	18.671.954	4.174.942	6.486.018	2.789.925	3.813.850
Habitatges	88.154.473	14.321.384	3.384.370	5.625.543	2.290.065	3.212.396
Consum	11.664.761	2.017.959	427.732	597.419	260.186	285.188
Altres fins	12.143.988	2.332.611	362.840	263.056	239.674	316.266
TOTAL	281.969.586	25.915.797	6.462.067	9.382.833	4.098.400	5.684.142

31-12-2016

2 / 2

(Milers d'euros)

	Catalunya	Madrid	Navarra	Comunitat Valenciana	País Basc	Resta (*)
Bancs centrals i entitats de crèdit	3.343.395	13.296.214	136	2.637	140	12.886
Administracions Públiques	4.702.276	3.481.394	503.425	1.111.854	718.273	730.906
Administració central						
Altres Administracions Públiques	4.702.276	3.481.394	503.425	1.111.854	718.273	730.906
Altres societats financeres i empresaris individuals (activitat empresarial financera)	3.528.405	3.911.027	5.776	51.130	10.846	38.627
Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)	17.632.136	25.212.063	1.169.121	4.515.684	3.243.599	6.054.172
Construcció i promoció immobiliària (incloent-hi sòl)	1.480.052	2.343.157	145.582	344.451	181.213	328.072
Construcció d'obra civil	1.064.650	1.683.435	78.546	131.540	87.140	286.450
Resta de finalitats	15.087.434	21.185.471	944.993	4.039.693	2.975.246	5.439.650
Grans empreses	9.875.563	15.004.820	427.137	1.369.295	1.936.090	2.565.680
Pimes i empresaris individuals	5.211.871	6.180.651	517.856	2.670.398	1.039.156	2.873.970
Resta de llars	33.131.445	16.855.716	3.468.051	8.583.792	3.440.608	10.546.921
Habitatges	23.750.281	14.117.164	2.977.129	7.026.424	2.880.899	8.568.818
Consum	4.162.916	1.417.543	295.604	830.307	310.460	1.059.447
Altres fins	5.218.248	1.321.009	195.318	727.061	249.249	918.656
TOTAL	62.337.657	62.756.414	5.146.509	14.265.097	7.413.466	17.383.512

(*) Inclou les Comunitats Autònomes que en conjunt no representen més del 10% del total.

Concentració per sectors econòmics

A continuació es recull la distribució del crèdit a la clientela per activitat a 30 de juny de 2017 i 31 de desembre de 2016, respectivament:

30-06-2017

(Milers d'euros)

	TOTAL	Del qual: Garantia immobiliària	Del qual: Resta de garanties reals	Préstecs amb garantia real. Import en llibres sobre import de l'última taxació disponible (loan to value)				
				≤ 40%	> 40% ≤ 60%	> 60% ≤ 80%	> 80% ≤ 100%	> 100%
Administracions Públiques	13.387.882	650.844	305.857	149.749	241.562	364.197	136.594	64.599
Altres societats financeres i empresaris individuals (activitat empresarial financera)	3.457.369	333.576	1.044.657	1.077.724	261.709	19.677	8.226	10.897
Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)	76.680.485	24.724.657	3.499.072	10.706.886	9.148.430	4.396.828	1.591.821	2.379.764
Construcció i promoció immobiliària (incloent-hi sòl)	6.817.770	5.558.068	54.098	1.606.909	2.128.750	1.165.118	409.438	301.951
Construcció d'obra civil	4.402.826	704.951	40.194	323.892	262.674	100.133	38.194	20.252
Resta de finalitats	65.459.889	18.461.638	3.404.780	8.776.085	6.757.006	3.131.577	1.144.189	2.057.561
Grans empreses	33.151.691	4.269.324	1.957.503	2.236.200	1.818.302	588.632	110.195	1.473.498
Pimes i empresaris individuals	32.308.198	14.192.314	1.447.277	6.539.885	4.938.704	2.542.945	1.033.994	584.063
Resta de llars	125.418.822	108.561.223	815.929	29.497.675	39.296.965	30.048.958	7.767.385	2.766.169
Habitatges	99.033.191	97.785.922	236.370	24.799.446	35.608.582	28.119.496	7.151.311	2.343.457
Consum	12.937.515	3.922.028	306.451	1.894.757	1.374.953	650.356	206.325	102.088
Altres fins	13.448.116	6.853.273	273.108	2.803.472	2.313.430	1.279.106	409.749	320.624
SUBTOTAL	218.944.558	134.270.300	5.665.515	41.432.034	48.948.666	34.829.660	9.504.026	5.221.429
TOTAL	218.944.558							
PROMEMÒRIA								
Operacions de refinançament, refinançades i reestructurades	9.917.163	7.516.831	330.729	1.396.573	2.038.477	2.498.985	940.743	972.782

31-12-2016

(Milers d'euros)

	TOTAL	Del qual: Garantia immobiliària	Del qual: Resta de garanties reals	Préstecs amb garantia real. Import en llibres sobre import de l'última taxació disponible (loan to value)				
				≤ 40%	> 40% ≤ 60%	> 60% ≤ 80%	> 80% ≤ 100%	>100%
Administracions Públiques	12.531.618	640.599	100.419	125.635	161.165	335.232	76.303	42.683
Altres societats financeres i empresaris individuals (activitat empresarial financera)	7.583.239	328.432	19.025	38.481	265.048	34.019	5.385	4.524
Societats no financeres i empresaris individuals	68.657.838	22.332.909	2.292.158	10.121.628	8.855.126	3.259.569	1.218.906	1.169.838
Construcció i promoció immobiliària	6.731.077	5.715.143	29.539	2.279.820	2.479.845	806.500	112.943	65.574
Construcció d'obra civil	4.485.508	744.549	33.683	337.186	276.130	127.370	19.159	18.387
Resta de finalitats	57.441.253	15.873.217	2.228.936	7.504.622	6.099.151	2.325.699	1.086.804	1.085.877
Grans empreses	38.794.633	3.927.722	978.252	1.890.714	1.512.492	730.901	278.441	493.426
Pimes i empresaris individuals	18.646.620	11.945.495	1.250.684	5.613.908	4.586.659	1.594.798	808.363	592.451
Resta de llars i institucions sense finalitats de lucre al servei de les llars	114.475.394	101.445.825	752.702	29.117.048	40.633.279	27.600.815	3.939.202	908.183
Habitatges	90.561.560	89.460.252	221.202	23.690.460	36.060.571	25.870.540	3.511.113	548.770
Consum	11.701.382	4.029.981	199.024	1.946.847	1.489.935	550.694	151.906	89.623
Altres fins	12.212.452	7.955.592	332.476	3.479.741	3.082.773	1.179.581	276.183	269.790
SUBTOTAL	203.248.089	124.747.765	3.164.304	39.402.792	49.914.618	31.229.635	5.239.796	2.125.228
TOTAL	203.248.089							
PROMEMÒRIA								
Operacions de refinançament, refinançades i reestructurades	9.163.771	7.405.688	32.063	2.056.957	3.293.906	1.742.278	223.997	120.615

Informació relativa a l'exposició al risc sobirà

A continuació es presenta el valor en llibres de la informació rellevant amb relació a l'exposició al risc sobirà referida a 30 de juny de 2017 i 31 de desembre de 2016. La informació es presenta desglossada distingint les posicions mantingudes per CaixaBank directament de les corresponents al Grup assegurador.

30-06-2017 (Grup CaixaBank, excloent-ne el Grup VidaCaixa)

(Milers d'euros)

País	Venciment residual	Actius financers	Passius	Actius financers	Préstecs i	Inversions
		mantinguts per negociar - valors representatius de deute	financers mantinguts per negociar - posicions curtes	disponibles per a la venda		
Espanya	Menys de 3 mesos	382.001	0	489.939	2.623.302	0
	Entre 3 mesos i 1 any	1.131.581	(65.464)	283.352	2.432.136	0
	Entre 1 i 2 anys	63.184	(85.224)	2.571.757	399.692	0
	Entre 2 i 3 anys	94.666	(62.434)	2.380.093	807.475	1.234.428
	Entre 3 i 5 anys	120.513	(165.119)	457.023	1.740.135	5.091.219
	Entre 5 i 10 anys	148.190	(362.535)	4.759.532	2.668.758	0
	Més de 10 anys	72.628	(90.786)	418.364	1.317.033	0
	Total	2.012.763	(831.562)	11.360.060	11.988.531	6.325.647
Itàlia	Menys de 3 mesos	4.258	0	110.067	0	0
	Entre 3 mesos i 1 any	279.312	0	390.594	0	0
	Entre 1 i 2 anys	20.246	(21.147)	191.064	0	0
	Entre 2 i 3 anys	60.742	(15.249)	0	0	0
	Entre 3 i 5 anys	16.360	(5.696)	892.892	0	0
	Entre 5 i 10 anys	12.863	(13.301)	257.271	0	0
	Més de 10 anys	6.605	(10.846)	0	0	0
	Total	400.386	(66.239)	1.841.888	0	0
Portugal	Menys de 3 mesos	65.110	0	624.127	0	0
	Entre 3 mesos i 1 any	28.010	(4.906)	1.327.592	50.000	0
	Entre 1 i 2 anys	1.340	0	327.559	0	0
	Entre 2 i 3 anys	1.658	0	79	0	0
	Entre 3 i 5 anys	7.107	0	0	55.000	0
	Entre 5 i 10 anys	2.844	0	0	67.780	0
	Més de 10 anys	421	0	0	18.562	0
	Total	106.490	(4.906)	2.279.357	191.342	0
Resta	Menys de 3 mesos	0	0	715	48.813	0
	Entre 3 mesos i 1 any	25.065	0	0	0	0
	Entre 1 i 2 anys	0	(1.257)	0	9.313	0
	Entre 2 i 3 anys	5	0	0	1.703	0
	Entre 3 i 5 anys	279	0	0	4.439	0
	Entre 5 i 10 anys	10.329	(4.162)	0	91.130	0
	Més de 10 anys	366	0	0	2.663	0
	Total	36.044	(5.419)	715	158.061	0
Total països	2.555.683	(908.126)	15.482.020	12.337.934	6.325.647	

30-06-2017 (Grup VidaCaixa)

(Milers d'euros)

País	Venciment residual	Actius financers	Passius	Actius financers	Préstecs i	Inversions
		mantinguts per negociar - valors representatius de deute	financers mantinguts per negociar - posicions curtes	disponibles per a la venda		
Espanya	Menys de 3 mesos			197.101		
	Entre 3 mesos i 1 any			349.374		
	Entre 1 i 2 anys			724.257		
	Entre 2 i 3 anys			1.420.610		
	Entre 3 i 5 anys			4.271.149		
	Entre 5 i 10 anys			8.602.163		
	Més de 10 anys			25.892.008		
	Total		0	0	41.456.662	0
Bèlgica	Menys de 3 mesos			139		
	Entre 3 mesos i 1 any			2.923		
	Entre 1 i 2 anys			654		
	Entre 2 i 3 anys			0		
	Entre 3 i 5 anys			10.624		
	Entre 5 i 10 anys			0		
	Més de 10 anys			139		
	Total		0	0	14.479	0
Irlanda	Menys de 3 mesos			0		
	Entre 3 mesos i 1 any			0		
	Entre 1 i 2 anys			0		
	Entre 2 i 3 anys			1.715		
	Entre 3 i 5 anys			0		
	Entre 5 i 10 anys			0		
	Més de 10 anys			0		
	Total		0	0	1.715	0
Itàlia	Menys de 3 mesos			5.643		
	Entre 3 mesos i 1 any			2.271		
	Entre 1 i 2 anys			14.316		
	Entre 2 i 3 anys			138.787		
	Entre 3 i 5 anys			548.868		
	Entre 5 i 10 anys			943.358		
	Més de 10 anys			2.193.904		
	Total		0	0	3.847.147	0
Resta	Menys de 3 mesos			0		
	Entre 3 mesos i 1 any			2.292		
	Entre 1 i 2 anys			2.946		
	Entre 2 i 3 anys			2.406		
	Entre 3 i 5 anys			2.682		
	Entre 5 i 10 anys			4.791		
	Més de 10 anys			42.069		
	Total		0	0	57.186	0
Total països		0	0	45.377.189	0	0
Total Grup (CaixaBank + Grup assegurador)		2.555.683	(908.126)	60.859.209	12.337.934	6.325.647

31-12-2016 (Grup CaixaBank, excloent-ne el Grup VidaCaixa)

(Milers d'euros)

País	Venciment residual	Actius financers	Passius	Actius financers	Préstecs i	Inversions
		mantinguts per negociar - valors representatius de deute	financers mantinguts per negociar - posicions curtes			
Espanya	Menys de 3 mesos	178.366		2.885.559	967.533	
	Entre 3 mesos i 1 any	681.289	(37.430)	874.544	4.030.415	514.137
	Entre 1 i 2 anys	164.461	(41.225)	537.292	350.381	
	Entre 2 i 3 anys	38.156	(44.864)	4.460.214	1.065.573	
	Entre 3 i 5 anys	350.651	(303.341)	228.716	1.458.765	6.083.828
	Entre 5 i 10 anys	88.943	(359.813)	3.464.955	2.889.429	259.036
	Més de 10 anys	64.044	(73.424)	8.061	1.656.078	
	Total	1.565.910	(860.097)	12.459.341	12.418.174	6.857.001
Itàlia	Menys de 3 mesos	2.999				
	Entre 3 mesos i 1 any	96.863	(27.750)			
	Entre 1 i 2 anys	2.561				
	Entre 2 i 3 anys	6.623				
	Entre 3 i 5 anys	19.370	(9.892)			
	Entre 5 i 10 anys	50.048		261.844		
	Total	178.464	(37.642)	261.844	0	0
Resta	Menys de 3 mesos			351.136	1.885	
	Entre 3 mesos i 1 any			150.390	28.106	
	Entre 1 i 2 anys				9.875	
	Entre 3 i 5 anys				6.333	
	Entre 5 i 10 anys				67.834	
	Total	0	0	501.526	114.033	0
Total països		1.744.374	(897.739)	13.222.711	12.532.207	6.857.001

31-12-2016 (Grup VidaCaixa)

(Milers d'euros)

País	Venciment residual	Actius financers	Passius	Actius financers	Préstecs i	Inversions
		mantinguts per negociar - valors representatius de deute	financers mantinguts per negociar - posicions curtes	disponibles per a la venda		
Espanya	Menys de 3 mesos			133.649		
	Entre 3 mesos i 1 any			861.061		
	Entre 1 i 2 anys			871.245		
	Entre 2 i 3 anys			959.768		
	Entre 3 i 5 anys			2.188.740		
	Entre 5 i 10 anys			8.875.922		
	Més de 10 anys			26.571.415		
Total		0	0	40.461.800	0	0
Bèlgica	Entre 3 mesos i 1 any			140		
	Entre 1 i 2 anys			3.049		
	Entre 2 i 3 anys			682		
	Entre 3 i 5 anys			10.556		
	Entre 5 i 10 anys			168		
	Més de 10 anys			143		
Total		0	0	14.738	0	0
Irlanda	Entre 3 i 5 anys			1.795		
	Total	0	0	1.795	0	0
Itàlia	Menys de 3 mesos			16.810		
	Entre 3 mesos i 1 any			5.798		
	Entre 1 i 2 anys			8.717		
	Entre 2 i 3 anys			129.828		
	Entre 3 i 5 anys			224.297		
	Entre 5 i 10 anys			773.191		
	Més de 10 anys			1.331.604		
Total		0	0	2.490.245	0	0
Resta	Entre 3 mesos i 1 any			2.198		
	Entre 1 i 2 anys			109		
	Entre 2 i 3 anys			3.077		
	Entre 3 i 5 anys			4.518		
	Entre 5 i 10 anys			5.628		
	Més de 10 anys			45.299		
Total		0	0	60.829	0	0
Total països		0	0	43.029.407	0	0
Total Grup (CaixaBank + Grup assegurador)		1.744.374	(897.739)	56.252.118	12.532.207	6.857.001

Risc associat als valors representatius de deute

A continuació es mostra el detall del saldo mantingut en valors representatius de deute a 30 de juny de 2017 i 31 de desembre de 2016, d'acord amb l'escala de *ratings* de Standard & Poor's:

30-06-2017

(Milers d'euros)

	Préstecs i partides a cobrar	Actius financers mantinguts per negociar	Actius financers disponibles per a la venda	Inversions mantingudes fins al venciment	TOTAL
AAA	0	0	336.687	0	336.687
AA+	0	0	2.318	0	2.318
AA	15.991	0	106.969	0	122.960
AA-	0	0	425.119	0	425.119
A+	60.649	16.420	550.864	0	627.933
A	158	2.957	454.129	0	457.244
A-	0	194.315	596.219	0	790.534
BBB+	8.996	1.799.718	54.444.215	7.774.810	64.027.739
BBB	209.720	444.951	5.599.592	0	6.254.263
BBB-	222.976	31.325	805.288	0	1.059.589
Investment grade	518.490	2.489.686	63.321.400	7.774.810	74.104.386
	17,7%	90,2%	95,7%	99,8%	93,1%
BB+	155.929	134.423	2.366.444	0	2.656.796
BB	49.820	1.338	38.407	0	89.565
BB-	0	96	131.063	0	131.159
B+	0	182	56.818	14.400	71.400
B	0	10.007	955	0	10.962
B-	0	0	146.771	0	146.771
CCC+	0	0	0	0	0
CCC	0	0	0	0	0
CC	0	0	0	0	0
C	0	0	0	0	0
D	0	0	0	0	0
Sense qualificació	2.206.782	125.591	71.705	0	2.404.078
Non-investment grade	2.412.531	271.637	2.812.163	14.400	5.597.385
	82,3%	9,8%	4,3%	0,2%	7,0%
Saldo a 30-06-2017	2.931.021	2.761.323	66.133.563	7.789.210	79.615.117

31-12-2016

(Milers d'euros)

	Préstecs i partides a cobrar	Actius financers mantinguts per negociar	Actius financers disponibles per a la venda	Inversions mantingudes fins al venciment	TOTAL
AAA	5.059		342.062		347.121
AA+			2.357		2.357
AA	786		135.185		135.971
AA-		5.002	939.739		944.741
A+			549.352		549.352
A			355.619		355.619
A-		6.211	573.486		579.697
BBB+		1.744.749	55.584.506	8.305.902	65.635.157
BBB	150.072	35.221	1.960.310		2.145.603
BBB-		2.223	1.264.583		1.266.806
Investment grade	155.917	1.793.406	61.707.199	8.305.902	71.962.424
	27,8%	99,8%	99,3%	100,0%	98,9%
BB+		3.526	164.473		167.999
BB			61.493		61.493
BB-			91.716		91.716
B+			1.491		1.491
B					0
B-					0
CCC+			68.553		68.553
CCC	1.325				1.325
CC					0
C	11.586				11.586
D	45.550				45.550
Sense qualificació	346.761		36.018		382.779
Non-investment grade	405.222	3.526	423.744	0	832.492
	72,2%	0,2%	0,7%	0,0%	1,1%
Saldo a 31-12-2016	561.139	1.796.932	62.130.943	8.305.902	72.794.916

Les posicions curtes de valors representatius de deute constitueixen, fonamentalment, cobertures de gestió de posicions llargues en deute públic espanyol classificades en les carteres mantingudes per negociar i d'actius disponibles per a la venda.

A 30 de juny de 2017, el *rating* a llarg termini atorgat per Standard & Poor's al deute sobirà del Regne d'Espanya se situa en BBB+.

A continuació es desglossa el total de l'exposició creditícia de CaixaBank (exceptuant els títols de renda fixa, anteriorment detallats) en funció dels seus nivells interns a 30 de juny de 2017 i 31 de desembre de 2016, respectivament:

Qualitat de l'exposició creditícia (exceptuant els títols de renda fixa)

(Percentatge)

	30-06-2017	31-12-2016
AAA/AA+/AA/AA-	24,0%	24,0%
A+/A/A-	21,6%	21,8%
BBB+/BBB/BBB-	19,7%	20,0%
BB+/BB/BB-	22,6%	21,5%
B+/B/B-	9,7%	9,9%
CCC+/CCC/CCC-	2,4%	2,8%
Total	100,0%	100,0%

Risc de contrapartida

Gairebé la totalitat dels riscos assumits per l'operativa sobre instruments derivats està coberta per la signatura dels contractes estandarditzats ISDA i/o CMOF, que tenen en compte en les seves clàusules la possibilitat de compensar els fluxos de cobrament i pagament pendent entre les parts per a tota l'operativa coberta per aquests contractes.

D'altra banda, CaixaBank té signats contractes de col·lateral (CSA o Annex III del CMOF) amb les contrapartides interbancàries, que serveixen de garantia del valor de mercat de les operacions de derivats. Igualment, la política de CaixaBank mana col·lateralitzar totes les operacions de derivats amb entitats financeres i passa el mateix amb les operacions de compromís de recompra, cobertes mitjançant contractes GMRA (*Global Master Repurchase Agreement*) o similar.

Arran de l'entrada en vigor de la normativa *European Market Infrastructure Regulation* (EMIR), el risc de contrapartida dels contractes de derivats OTC contractats amb entitats financeres s'estan mitigant mitjançant compensació de posicions en mercat utilitzant Entitats de Contrapartida Central. Així mateix, i per tal de mitigar els riscos de liquidació amb una contrapartida interbancària, s'utilitzen sistemes de liquidació de lliurament contra pagament, de manera que la compensació i la liquidació d'una operació s'efectuen simultàniament i de manera inseparable.

Respecte a BPI, el risc assumit per l'operativa de derivats està mitigat amb totes les seves contrapartides mitjançant la signatura de contractes estandarditzats que permeten la compensació dels fluxos de cobrament i pagament pendents entre les parts per a tota l'operativa coberta per aquests contractes. D'altra banda, BPI té signats contractes de col·lateral tant per a la seva operativa de derivats (CSA) per a totes les seves contrapartides financeres, com per a les seves operacions de compromís de recompra (GMRA o similar) amb les seves principals contrapartides, normalment altres bancs.

Risc de mercat

Durant el primer semestre de 2017, l'import mitjà de VaR (valor en risc, o pèrdua potencial màxima diària, amb interval de confiança del 99% i horitzó d'un dia) de les activitats de negociació del Grup CaixaBank a Espanya ha estat d'1,3 milions d'euros.

A continuació, consta una estimació del VaR mitjà atribuïble als diferents factors de risc. Es pot observar que els consums són moderats i es concentren fonamentalment en el risc derivat de les fluctuacions de la corba de tipus d'interès, sent menor el pes de la resta de factors en què existeix posicionament en mercat.

VaR per factor de risc

(Milers d'euros)

	VaR mitjà	Tipus d'interès	Tipus de canvi	Preu d'accions	Inflació	Preu mercaderies	Spread de crèdit	Volatilitat tipus d'interès	Volatilitat tipus de canvi	Volatilitat preu d'accions
2016	2.739	1.252	131	752	318	0	391	76	111	413
Primer semestre 2017	1.340	776	169	182	348	0	360	47	103	185

La incorporació de les activitats de negociació del Grup BPI, amb un import mitjà de VaR durant el mateix període de 0,2 milions d'euros, no modifica de manera significativa el perfil de risc de mercat del Grup CaixaBank.

Risc de tipus de canvi

La gestió del risc de tipus de canvi generat per l'operativa del balanç en divisa es desenvolupa sota la premissa de minimitzar, a través de l'activitat de cobertura en els mercats, els riscos assumits.

Risc de tipus d'interès estructural del balanç

El risc estructural de tipus d'interès del Grup CaixaBank és gestionat i controlat directament per la Direcció de CaixaBank mitjançant el Comitè de Gestió d'Actius i Passius (ALCO). En l'àmbit del marc d'apetit al risc (RAF), els òrgans competents fan un seguiment i verifiquen que les mètriques de risc de tipus d'interès definides són consistents amb els nivells de tolerància establerts.

CaixaBank gestiona aquest risc amb un doble objectiu:

- Optimitzar el marge financer de l'Entitat dins els límits de volatilitat del marc d'apetit al risc.
- Preservar el valor econòmic del balanç i mantenir-se en tot moment dins els límits de variació de valor del marc d'apetit al risc.

Per aconseguir aquests dos objectius es duu a terme una gestió activa contractant en els mercats financers operacions de cobertura addicionals a les cobertures naturals generades en el mateix balanç, derivades de la complementarietat de la sensibilitat a variacions dels tipus d'interès de les operacions d'actiu i de passiu fetes amb els clients o altres contrapartides.

La Direcció Executiva Financera és l'encarregada d'analitzar i gestionar aquest risc i de proposar al Comitè de Gestió d'Actius i Passius les operacions de cobertura, de gestió de la cartera de renda fixa o altres d'adequades per assolir aquest doble objectiu.

CaixaBank utilitza Macrocobertures de risc de tipus d'interès del valor raonable i de fluxos d'efectiu com a estratègia per gestionar el seu risc de tipus d'interès.

El quadre següent mostra, mitjançant un *gap* estàtic, la distribució de venciments i revisions de tipus d'interès, a 30 de juny de 2017 de les masses sensibles del balanç de CaixaBank.

Matriu de venciments i revaloracions del balanç sensible a 30 de juny de 2017

(Milers d'euros)

	1 any	2 anys	3 anys	4 anys	5 anys	> 5 anys	TOTAL
ACTIU							
Garantia hipotecària	99.609.527	11.193.893	1.459.417	1.197.053	1.082.932	9.173.241	123.716.063
Altres garanties	69.938.309	3.530.791	2.293.889	1.741.820	1.313.557	3.789.051	82.607.417
Valors representatius de deute	7.172.427	2.675.079	3.648.303	1.736.300	5.085.300	5.143.397	25.460.806
Total Actiu	176.720.263	17.399.763	7.401.609	4.675.173	7.481.789	18.105.689	231.784.286
PASSIU							
Recursos de clients	121.161.213	17.208.546	10.351.561	7.788.727	7.883.002	36.663.686	201.056.735
Emissions	6.358.181	4.280.380	440.011	3.640.300	5.588.662	11.007.633	31.315.167
Mercat monetari net	(1.494.494)	751.801	24.383.539	3.905.437	25.540	202.246	27.774.069
Total Passiu	126.024.900	22.240.727	35.175.111	15.334.464	13.497.204	47.873.565	260.145.971
Diferència Actiu menys Passiu	50.695.363	(4.840.964)	(27.773.502)	(10.659.291)	(6.015.415)	(29.767.876)	(28.361.685)
Cobertures	(4.146.355)	4.531.758	506.750	1.316.881	1.184.765	(3.033.823)	359.976
Diferència total	46.549.008	(309.206)	(27.266.752)	(9.342.410)	(4.830.650)	(32.801.699)	(28.001.709)

Per a les masses sense venciment contractual (com per exemple els comptes a la vista) s'analitza la seva sensibilitat als tipus d'interès, que ve explicada per la velocitat de translació dels tipus de mercat i pel seu termini esperat de venciment en funció de l'experiència històrica de comportament dels clients, considerant la possibilitat que el titular retiri els fons invertits en aquest tipus de productes.

Per a la resta de productes, amb l'objecte de definir les hipòtesis de cancel·lació anticipada, s'utilitzen models interns que recullen variables de comportament dels clients, dels propis productes i variables estacionals per inferir quina serà l'actuació dels clients en el futur.

La sensibilitat del marge d'interessos mostra l'impacte que canvis en la corba de tipus d'interès podrien provocar en la revisió de les operacions del balanç. Aquesta sensibilitat s'obté comparant la simulació del marge d'interessos, a un o dos anys, en funció de diferents escenaris de tipus d'interès (moviments paral·lels instantanis i progressius de diferents intensitats així com de canvis de pendent). L'escenari més probable, obtingut a partir dels tipus implícits de mercat, es compara amb altres escenaris de baixada o pujada de tipus i moviments paral·lels i no paral·lels en el pendent de la corba. La sensibilitat del marge d'interessos a un any de les masses sensibles del balanç, considerant un escenari de pujada i un altre de baixada de tipus instantani de 100 punts bàsics cada un, és aproximadament del +10,71% en l'escenari de pujada i del -3,06% en el de baixada.

La sensibilitat del valor patrimonial als tipus d'interès mesura quin seria l'impacte en el valor econòmic davant variacions en els tipus d'interès. La sensibilitat del valor patrimonial de les masses sensibles del balanç considerant un escenari de pujada i un altre de baixada de tipus instantanis de 100 punts bàsics és, aproximadament, del +4,58% en l'escenari de pujada i del -2,99% en el de baixada, respecte al valor econòmic de l'escenari base.

La sensibilitat del marge d'interessos i del valor patrimonial són mesures que es complementen i permeten una visió global del risc estructural, més centrada en el curt i mitjà termini en el primer cas, i en el mitjà i llarg termini en el segon.

Segons la normativa vigent, el Grup CaixaBank no consumeix recursos propis pel risc de tipus d'interès estructural assumit, atès el baix perfil de risc del seu balanç. El risc de tipus d'interès de balanç assumit pel Grup CaixaBank és inferior als nivells considerats com a significatius (*outliers*) segons la normativa actual.

A CaixaBank es continua duent a terme un conjunt d'actuacions relatives a la intensificació del seguiment i de la gestió del risc de tipus d'interès de balanç.

Risc de liquiditat

La liquiditat bancària del Grup CaixaBank materialitzada en actius líquids d'alta qualitat (denominats *high quality liquid assets* - HQLAS) per al càlcul de la ràtio LCR (*Liquidity Coverage Ratio*) i afegint el saldo disponible no format pels actius anteriors de la pòlissa de crèdit amb el Banc Central Europeu (BCE), puja a 65.594 i 50.408 milions d'euros a 30 de juny de 2017 i 31 de desembre de 2016, respectivament.

L'1 d'octubre de 2015 va entrar en vigor el compliment de la ràtio LCR, que suposa mantenir un nivell d'actius disponibles d'elevada qualitat per fer front a les necessitats de liquiditat en un horitzó de 30 dies, sota un escenari d'estrès que considera una crisi combinada del sistema financer i de nom. El límit regulatori establert és del 80% a partir de l'1 de gener de 2017 i del 100% a partir de l'1 de gener de 2018. La ràtio LCR és de 208% i 160% a 30 de juny de 2017 i 31 de desembre de 2016, respectivament.

La posició de liquiditat permet finançar adequadament el creixement i les futures inversions del Grup, així com refinançar els venciments d'emissions institucionals dels propers anys. El Grup CaixaBank, dins d'aquesta perspectiva de gestió del risc de liquiditat i amb un sentit d'anticipació a possibles necessitats de fons prestables, té diversos programes de finançament ordinari que cobreixen els diferents terminis de venciments per tal de garantir, en tot moment, els nivells adequats de liquiditat.

El Grup CaixaBank assegura la seva captació de recursos mitjançant la renovació dels programes d'emissió de títols de renda fixa i pagarés, amb les magnituds següents:

Capacitat d'emissió de deute

(Milers d'euros)

	Capacitat total d'emissió	Nominal utilitzat el 30-06-2017
Programa de Pagarés CaixaBank (1)	3.000.000	41.221
Programa de Renda fixa CaixaBank (2)	15.000.000	5.589.500
Programa EMTN ("Euro Medium Term Note") CaixaBank (3)	10.000.000	0
Programa EMTN ("Euro Medium Term Note") BPI (4)	7.000.000	673.000
Programa de Mortgage Covered Bonds de BPI (5)	7.000.000	1.800.000

(1) Programa de pagarés registrat en la CNMV el 14-07-2016. El dia 18-07-2017 es va registrar un nou programa pel mateix import.

(2) Fulllet de Base de Valors no Participatius registrat en la CNMV el 21-07-2016. El dia 20-07-2017 es va registrar un nou programa pel mateix import.

(3) Registrat a la Borsa d'Irlanda el 20-06-2017.

(4) Registrat a Commission de Surveillance du Secteur Financier (the "CSSF") de Luxemburg de 17 de febrer de 2017.

(5) Registrat a la CMVM Comissão do Mercado de Valores Mobiliários el 16 de febrer de 2017.

Capacitat d'emissió de cèdules

(Milers d'euros)

	30-06-2017	31-12-2016
Capacitat d'emissió de Cèdules hipotecàries	6.896.300	4.000.171
Capacitat d'emissió de Cèdules territorials	1.123.817	1.493.769
Capacitat d'emissió d'Obrigações hipotecàries (<i>covered bond</i> portuguès)	997.167	0
Capacitat d'emissió d'Obrigações sector público (<i>covered bond</i> portuguès)	100.000	0

A continuació es presenta un detall de la composició dels actius líquids del Grup CaixaBank a 30 de juny de 2017 i 31 de desembre de 2016:

Actius líquids (1)

(Milers d'euros)

	30-06-2017		31-12-2016	
	Valor de mercat	Import ponderat aplicable	Valor de mercat	Import ponderat aplicable
Actius Level 1	47.741.564	47.741.564	32.231.671	34.231.671
Actius Level 2A	360.903	306.768	80.962	68.818
Actius Level 2B	3.943.007	2.148.183	4.629.488	2.669.560
Total actius líquids	52.045.474	50.196.514	36.942.121	36.970.049

(1) Criteris establerts per a l'elaboració de la ràtio LCR (*liquidity coverage ratio*)

El finançament obtingut del Banc Central Europeu, a través dels diferents instruments de política monetària, és de 28.820 milions d'euros a 30 de juny de 2017 respecte als 26.819 milions d'euros a 31 de desembre de 2016. El saldo actual disposat a 30 de juny de 2017 es correspon per un saldo de 28.183 milions d'euros amb les subhastes extraordinàries de liquiditat denominades TLTRO II (*Targeted Longer-Term Refinancing Operations II*) amb venciment el juny de 2020 per 24.729 milions d'euros, desembre de 2020 per 2.500 milions d'euros i març de 2021 per 954 milions d'euros i per un saldo de 637 milions d'euros amb les subhastes extraordinàries de liquiditat denominades TLTRO I (*Targeted Longer-Term Refinancing Operations I*) amb venciment el setembre de 2018. L'increment del saldo d'aquest semestre ha estat a causa de la incorporació de BPI al Grup CaixaBank.

Les polítiques de finançament del Grup tenen en compte una distribució equilibrada dels venciments de les emissions, evitant-ne la concentració i duent a terme una diversificació en els instruments de finançament. Durant el primer semestre s'han produït venciments d'emissions en mercats majoristes per 4.530 milions d'euros i quatre noves emissions, una emissió de cèdules hipotecàries per un import de 1.500 milions d'euros a deu anys, una emissió d'obligacions subordinades per un import de 1.000 milions d'euros a deu anys, una emissió de deute sènior de 1.000 milions d'euros a set anys i una emissió de participacions preferents eventualment convertibles de 1.000 milions d'euros perpètua amb possibilitat d'amortització anticipada a opció de l'emissor a partir del setè any. La dependència dels mercats majoristes és reduïda i els venciments nominals de deute institucional previstos per al 2017 pugen a 808 milions d'euros.

A continuació es mostren els venciments del finançament majorista (nets d'autocartera):

Venciments de finançament majorista (net d'autocartera)

(Milers d'euros)

	Fins a un mes	1-3 mesos	3-12 mesos	1-5 anys	>5 anys	Totals
Cèdules hipotecàries	300.000	150.000	2.154.700	9.189.939	9.061.126	20.855.766
Cèdules territorials	0	0	87.800	0	0	87.800
Obrigações Sector Público	0	100.000	0	0	0	100.000
Obrigações Hipotecárias	250.000	0	200.000	0	0	450.000
Deute sènior	0	0	701.430	97.730	1.082.484	1.881.644
Deute subordinat i participacions preferents	0	0	0	0	2.784.787	2.784.787
Bons bescanviables	0	0	0	0	0	0
Total Venciments d'emissions majoristes	550.000	250.000	3.143.930	9.287.669	12.928.397	26.159.997

Instrumentos financieros que inclouen clàusules que provoquen reemborsament accelerat

A 30 de juny de 2017, CaixaBank té instruments que inclouen clàusules que poden provocar el reemborsament accelerat en cas que es produeixi algun dels esdeveniments recollits en els contractes. A continuació, es mostra el detall d'aquestes operacions per naturalesa de contracte:

Instrumentos amb clàusules de reemborsament anticipat

(Milers d'euros)

	30-06-2017	31-12-2016
Préstecs rebuts (1)	999.692	699.692

(1) Aquests préstecs estan inclosos en l'epígraf «Passius financers a cost amortitzat - Dipòsits d'entitats de crèdit».

Risc operacional

Durant el primer semestre de 2017 s'ha treballat en l'adaptació dels canvis en els apartats de risc operacional del Mapa de Riscos Corporatiu, després de la seva última remodelació.

També s'han aprovat les actualitzacions del Marc Integral de Gestió de Risc Operacional i de la Normativa de Risc Operacional, que, combinats, constitueixen la Política de Risc Operacional del Grup. S'han reforçat especialment els procediments i controls sobre la base de dades de pèrdues operacionals.

En aquest període també s'han iniciat els treballs d'adaptació i integració de Banco BPI en l'esquema de gestió de risc operacional, fonamentalment en la coordinació de les mesures de risc operacional (en especial, les bases de dades de pèrdues), el càlcul dels requeriments de capital i el govern corporatiu del risc operacional.

Dins el Marc d'Apetit al Risc de CaixaBank s'ha col·laborat en la posada en marxa de nous indicadors per a risc de conducta i *compliance* i risc legal, i s'ha avançat en la posada en marxa d'una mètrica per a risc de model.

Risc actuarial

Amb caràcter general, la gestió del risc de l'activitat asseguradora s'efectua d'acord amb el que s'estableix en l'ordenament espanyol d'assegurances. En particular, segons el que estableix la Llei 20/2015, de 14 de juliol, d'Ordenació, Supervisió i Solvència de les Entitats Asseguradores i Reasseguradores (LOSSEAR) i en el Reial decret 1060/2015, de 20 de novembre, d'Ordenació, Supervisió i Solvència de les Entitats Asseguradores i Reasseguradores (ROSSEAR) i altres disposicions de la Direcció General d'Assegurances i Fons de Pensions (DGSyFP), així com el conjunt de normativa europea de directa aplicació.

Durant el primer semestre de 2017 destaca la presentació del primer *reporting* anual sota Solvència II, que inclou les plantilles quantitatives o QRT, l'Informe d'Autoavaluació Interna de Riscos i Solvència o ORSA, l'Informe de Situació Financera i de Solvència amb caràcter públic i subjecte a revisió externa i l'Informe Periòdic de Supervisió amb caràcter reservat per al supervisor. El conjunt d'aquests *reportings* recull la informació quantitativa i qualitativa relativa a l'activitat i resultats, sistema de govern, perfil de risc, valoració a l'efecte de solvència i gestió de capital.

4. Gestió de la solvència

A 30 de juny de 2017, el Grup CaixaBank assoleix una ràtio de *Common Equity Tier 1* (CET1) de 12,5% (-72 punts bàsics des de 31 de desembre 2016). La integració del banc portuguès BPI en el primer trimestre de l'any va tenir un impacte de -115 punts bàsics¹ en CET1 regulatori.

A nivell de Tier 1, durant el primer semestre de 2017 CaixaBank ha emès 1.000 milions d'euros d'instruments computables com a Tier 1 Additional (AT1), que ha incrementat la ràtio regulatòria en únicament 8pb, en quedar en bona part absorbit per deduccions de recursos propis. A tancament del període, aquesta ràtio se situa en el 12,6%. Atès que aquesta emissió absorbeix deduccions durant el període transitori d'aplicació de Basilea III, que eren sostinguts per CET1, la ràtio regulatòria de CET1 també ha millorat en 58pb a causa d'aquesta emissió.

En l'àmbit de Capital Total, la ràtio se situa en 15,2% (16,2% a 31 de desembre de 2016) per damunt de l'objectiu fixat en el Pla Estratègic. Aquesta ràtio s'ha vist reforçada aquest semestre, tant per l'emissió esmentada anteriorment de nivell d'AT1 com per l'emissió de 1.000 milions d'euros de deute subordinat col·locat al febrer en el mercat institucional. Addicionalment, aquesta ràtio ja inclou l'amortització anunciada al juliol d'una emissió d'aproximadament 1.300 milions de deute subordinat. El Capital Total proforma amb la nova emissió de 1.000 milions de deute subordinat subscrit al juliol seria del 15,9%, 66 punts bàsics superior.

Els actius ponderats per risc (APR) se situen a 30 de juny de 2017 en 151.504 milions d'euros, fet que suposa un creixement de 16.640 milions d'euros respecte al tancament de l'exercici anterior (12,3%), principalment per l'adquisició de BPI.

Aplicant els criteris previstos per al final del període transitori (*fully loaded*), el Grup CaixaBank assoleix a 30 de juny de 2017 una ràtio CET1 d'11,5%, una ràtio Tier 1 de 12,2% i una ràtio de Capital Total de 14,9%. Si s'hi inclouen els 1.000 milions de l'emissió de deute subordinat subscrit al juliol, a més de l'amortització esmentada d'una emissió de 1.300 milions, la ràtio de *Capital Total fully loaded* proforma assoleix el 15,5%.

Per a l'any 2017, el BCE exigeix que el Grup CaixaBank mantingui una ràtio CET1 regulatòria del 7,375%, que inclou: el mínim exigít per Pilar I del 4,5%; el requeriment de Pilar II (procés de revisió supervisora) d'1,5%; el coixí de conservació de capital de l'1,25% (2,5% d'implantació gradual en 4 anys fins a 2019) i el coixí OEIS (Otra Entidad de Importancia Sistemica) del 0,125% (0,25% d'implantació gradual en 4 anys fins a 2019). A efectes *fully loaded*, el nivell mínim de CET1 se situaria, per tant, en el 8,75%.

Anàlogament, partint de les exigències de Pilar I del 6% i 8%, respectivament per a Tier 1 i Capital Total, els requeriments mínims de Tier 1 assolirien el 8,875% *phase-in* i 10,25% *fully loaded*, i el 10,875% *phase-in* i 12,25% *fully loaded* per al Capital Total.

CaixaBank també està subjecte a requeriments mínims de capital en base individual. La ràtio CET1 regulatòria de CaixaBank en aquest perímetre assoleix el 12,8%. Addicionalment, Banco BPI també compleix els seus requeriments mínims de capital, amb unes ràtios regulatòries de l'11,4% de CET1 i 13,1% de Capital Total a efecte individual i a nivell subconsolidat del 11,9% de CET1 i 13,3 de Capital Total.

---

¹ L'impacte de la integració de BPI inclou la venda del 2% de BFA amb una reducció dels requeriments de capital per risc operacional per la pèrdua de control del banc angolès.

En el quadre següent es detallen els recursos propis comptables i la ràtio de palanquejament del Grup CaixaBank a 30 de juny de 2017 i 31 de desembre de 2016:

Recursos propis comptables

(Milers d'euros)

	30-06-2017		31-12-2016	
	Import	en %	Import	en %
Patrimoni net comptable	24.375.232		23.555.562	
Fons propis comptables	23.830.359		23.399.819	
<i>Capital</i>	5.981.438		5.981.438	
<i>Resultat</i>	839.490		1.047.004	
<i>Reserves i altres</i>	17.009.431		16.371.377	
Interessos minoritaris i ajustos per valoració	544.873		155.743	
Resta d'instruments de CET1	(792.961)		(632.187)	
Ajust comptabilitat interessos minoritaris i ajustos de valoració	(68.863)		(111.629)	
Altres ajustos ⁽¹⁾	(724.098)		(520.558)	
Instruments CET1	23.582.271		22.923.375	
Deduccions CET1	(4.695.140)		(5.134.157)	
Actius intangibles	(3.376.171)		(4.026.071)	
Actius per impostos diferits	(969.233)		(685.185)	
Resta de deduccions de CET1	(349.736)		(422.901)	
CET1	18.887.131	12,47%	17.789.218	13,19%
Instruments AT1	999.000		0	
Deduccions AT1	(878.300)		0	
Actius intangibles	(844.043)		0	
Actius per impostos diferits	(24.282)		0	
Resta de deduccions d'AT1	(9.975)		0	
TIER 1	19.007.831	12,55%	17.789.218	13,19%
Instruments T2	4.097.227		4.087.736	
Finançaments subordinats	3.632.247		4.087.736	
Fons genèrics comptables	464.980		0	
Deduccions T2	(34.258)		(85.079)	
TIER 2	4.062.969	2,68%	4.002.657	2,97%
CAPITAL TOTAL ⁽²⁾	23.070.800	15,23%	21.791.875	16,16%
Promemòria: Actius Ponderats per Risc (Riscos)	151.503.827		134.863.962	
<i>Risc de crèdit</i>	112.350.755		98.190.228	
<i>Risc accionarial</i>	23.978.551		23.703.136	
<i>Risc operacional</i>	12.536.796		1.688.891	
<i>Risc de mercat</i>	2.637.725		11.281.707	

(1) Principalment previsió de dividends pendents de pagament i ajustos per valoració prudencial (AVA).

(2) Si s'inclouen els 1.000 milions de deute subordinat subscrit al juliol, la ràtio de Capital Total regulatòria proforma assoleix el 15,9%.

Ràtio de palanquejament

(Milers d'euros)

	30-06-2017		31-12-2016	
	Import	en %	Import	en %
Exposició ⁽³⁾	338.842.413		309.678.048	
Ràtio de palanquejament	5,61%		5,74%	

(3) Actiu total del perímetre reservat, incloent-hi elements fora de balanç, derivats i operacions de finançament de valors, minorat per les deduccions del Tier 1.

5. Retribució a l'accionista i beneficis per acció

Retribució a l'accionista

L'import total de la remuneració a l'accionista corresponent a l'exercici 2016 ha estat de 0,13 euros bruts per acció, sent l'import total abonat en efectiu equivalent al 54% del benefici net consolidat, en línia amb el Pla Estratègic 2015-2018. La remuneració corresponent a l'exercici 2016 s'ha efectuat, per tant, mitjançant dos pagaments en efectiu de 0,03 euros i 0,06 euros bruts per acció i un *scrip dividend* per un import de 0,04 euros, abonats el setembre i el desembre de 2016 i l'abril de 2017, en comptes dels quatre pagaments trimestrals (tres en efectiu i un *scrip dividend*).

La modificació de la periodicitat dels pagaments respon a la nova política de dividends aprovada en el Consell d'Administració de CaixaBank celebrat el 23 de febrer de 2017. En aquest Consell es va acordar que la remuneració corresponent a l'exercici 2017 es faci mitjançant el pagament de dos dividends en efectiu, amb periodicitat semestral. En línia amb el Pla Estratègic 2015-2018, CaixaBank reitera la seva intenció de remunerar els seus accionistes distribuint un import en efectiu igual o superior al 50% del benefici net consolidat.

Els dividends distribuïts durant el primer semestre de l'exercici 2017 han estat els següents:

Distribució de dividends pagats en el primer semestre de 2017

(Milers d'euros)

	Euros per acció	Import pagat en efectiu	Data de anunci	Data de pagament
Dividend en efectiu				
Dividend complementari de l'exercici 2016	0,06	358.675	06-04-2017	13-04-2017

Els dividends en efectiu distribuïts per CaixaBank a Criteriacaixa durant el primer semestre de l'exercici 2017 han pujat a 143.552 milers d'euros (266.514 milers d'euros durant el primer semestre de l'exercici 2016).

Benefici per acció

El benefici bàsic per acció es determina com el quocient entre el resultat net consolidat atribuït al Grup en un determinat període i el nombre mitjà ponderat de les accions en circulació durant aquell període, excloent-ne el nombre mitjà de les accions pròpies mantingudes durant aquest.

Per procedir al càlcul del benefici diluït per acció, tant l'import del resultat atribuïble als accionistes ordinaris com la mitjana ponderada de les accions en circulació, net de les accions pròpies, han de ser ajustats per tots els efectes dilutius inherents a les accions ordinàries potencials (opcions sobre accions, *warrants* i deute no necessàriament convertible). A 30 de juny de 2017, hi ha compromisos amb empleats basats en accions registrades en patrimoni per un import de 9.079 milers d'euros.

A continuació es presenten els càlculs del benefici bàsic i diluït per acció, tenint en compte el resultat consolidat del Grup CaixaBank atribuïble a la societat dominant a 30 de juny de 2017 i 2016:

Càlcul del benefici bàsic i diluït per acció

	30-06-2017	30-06-2016
<i>Numerador</i>		
Resultat atribuït a l'entitat dominant (en milers d'euros)	839.490	638.056
<i>Denominador (en milers d'accions)</i>		
Nombre mitjà d'accions en circulació (*)	5.977.794	5.735.785
Nombre ajustat d'accions (benefici bàsic per acció)	5.977.794	5.735.785
Benefici bàsic per acció (en euros)	0,14	0,11
Benefici diluït per acció (en euros) (**)	0,14	0,11

(*) Nombre mitjà d'accions en circulació, excloent-ne el nombre mitjà d'accions pròpies mantingudes en autocartera al llarg del període. S'han establert els ajustos retroactius previstos en la NIC 33 en el marc normatiu.

(**) Les accions potencialment dilutives no tenen impacte en el càlcul del benefici diluït per acció.

6. Combinacions de negocis i participacions en entitats dependents

Combinacions de negocis - 2017

Grup Banco BPI

El 16 de gener de 2017 la Comissió del Mercat de Valors Mobiliaris de Portugal va registrar el fullet de l'OPA de CaixaBank sobre Banco BPI a 1,134 euros per acció, i es va obrir el període d'acceptació d'aquesta OPA amb data de finalització el 7 de febrer de 2017. Després de l'obtenció de les autoritzacions necessàries i del tancament del període d'acceptació de l'OPA, aquesta operació va permetre a CaixaBank assolir un 84,51% de participació en Banco BPI. El desemborsament efectuat pel 39,01% de capital social adquirit a través de l'OPA va ser de 645 milions d'euros.

Comptabilització de la combinació de negocis

Aquests estats financers resumits consolidats inclouen el registre provisional d'aquesta combinació de negocis. La data de presa de control efectiu es va situar el 7 de febrer de 2017. A efectes comptables, s'ha pres com a data de referència per al registre el dia 31 de gener de 2017. L'efecte en el patrimoni net i resultats de considerar la data de referència esmentada respecte a la data de presa de control efectiva és poc significatiu.

La revaloració de la participació prèvia del 45,5% sobre BPI al preu de l'OPA (1,134 euros per acció) ha suposat el reconeixement d'una pèrdua de 186 milions d'euros (abans i després d'impostos), els quals s'han registrat en el capítol «Guanyos o pèrdues en donar de baixa en comptes actius no financers i participacions (net)».

El Grup ha registrat un resultat positiu provisional equivalent a la diferència negativa de consolidació per 442 milions d'euros en el capítol «Fons de comerç negatiu reconegut en resultats» del compte de pèrdues i guanyos consolidat adjunt (abans i després d'impostos).

Per tot l'anterior, l'impacte total en la data de la presa de control com a resultat provisional de la combinació de negocis puja a 256 milions d'euros.

El valor raonable dels actius i passius del Grup Banco BPI, calculat de forma provisional, a 31 de gener de 2017 és el següent:

Valor raonable d'actius i passius del Grup Banco BPI

(Milers d'euros)

	Valors comptables	Ajustos	Valors raonables
Actius:			
Efectiu, saldos en efectiu en bancs centrals i altres dipòsits a la vista	1.349.960	0	1.349.960
Actius financers mantinguts per negociar (Nota 8)	1.060.796	(11.000)	1.049.796
Actius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats (Nota 8)	1.260.688	0	1.260.688
Actius financers disponibles per a la venda (Nota 8)	3.876.398	(41.000)	3.835.398
<i>Instruments de patrimoni</i>	294.693	(41.000)	253.693
<i>Valors representatius de deute</i>	3.581.705		3.581.705
Préstecs i partides a cobrar (Nota 8)	23.180.948	(371.000)	22.809.948
<i>Valors representatius de deute</i>	2.242.220	36.000	2.278.220
Préstecs i bestretes	20.938.728	(407.000)	20.531.728
<i>Entitats de crèdit</i>	674.039		674.039
<i>Clientela</i>	20.264.689	(407.000)	19.857.689
Inversions mantingudes fins al venciment (Nota 8)	16.300		16.300
Derivats - comptabilitat de cobertura	23.966		23.966

Valor raonable d'actius i passius del Grup Banco BPI

(Milers d'euros)

	Valors comptables	Ajustos	Valors raonables
Canvis del valor raonable dels elements coberts d'una cartera amb cobertura de risc de tipus d'interès	27.204		27.204
Inversions en negocis conjunts i associades (Nota 10)	639.755	35.000	674.755
Actius tangibles (Nota 11)	49.957	(3.000)	46.957
Actius intangibles (Nota 12)	24.966	140.000	164.966
Actius per impostos (Nota 19)	480.635	162.756	643.391
Altres actius (Nota 13)	207.777	0	207.777
Actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda (Nota 14)	101.225	(8.000)	93.225
Total Actiu	32.300.575	(96.244)	32.204.331
Passius:			
Passius financers mantinguts per negociar (Nota 15)	196.278	0	196.278
Passius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats (Nota 15)	2.213.194	0	2.213.194
Passius financers a cost amortitzat (Nota 15)	24.868.494	(49.000)	24.819.494
Dipòsits	23.438.844	0	23.438.844
Bancs centrals	1.999.911	0	1.999.911
Entitats de crèdit	1.792.150	0	1.792.150
Clientela	19.646.783	0	19.646.783
Valors representatius de deute emesos	1.118.383	(49.000)	1.069.383
Altres passius financers	311.267	0	311.267
Derivats - comptabilitat de cobertures	96.384	0	96.384
Canvis del valor raonable dels elements coberts d'una cartera amb cobertura del risc de tipus d'interès	(515)	0	(515)
Passius emparats per contractes d'assegurances	2.016.674	41.000	2.057.674
Provisions (Nota 17)	104.435	93.000	197.435
Passius per impostos (Nota 19)	61.990	63.020	125.010
Altres passius (Nota 13)	308.975	13.983	322.958
Total Passiu	29.865.909	162.003	30.027.912
Patrimoni net:			
Fons propis	2.432.888	(258.247)	2.174.641
Un altre resultat global acumulat			0
Interessos minoritaris	1.778		1.778
Total Patrimoni net	2.434.666	(258.247)	2.176.419
Interessos minoritaris (15,49%)			338.626
Patrimoni net atribuïble (84,51%)			1.837.793
Contraprestació lliurada			1.396.238
Diferència negativa de consolidació			441.555

En el procés d'assignació del preu pagat (PPA - Purchase Price Allocation), s'han valorat els següents actius, passius i passius contingents de l'entitat adquirida:

- El valor raonable de la cartera d'inversions creditícia s'ha obtingut principalment mitjançant l'aplicació dels percentatges estimats de pèrdua esperada sobre el crèdit a la clientela, determinats bàsicament en funció de les característiques del finançament concedit i les garanties del deute.

D'acord amb el paràgraf B64 de la NIIF 3, es desglossen a continuació els valors contractuals bruts dels préstecs i bestretes a la clientela i els ajustos provisionals efectuats en el marc del procés d'assignació del preu pagat:

Valors contractuals i ajustos provisionals dels préstecs i bestretes a la clientela

(Milers d'euros)

	Saldos comptables del Grup BPI a 31 de gener de 2017			Saldo net	Ajustos efectuats en procés d'assignació preu pagat (1)	Valor raonable
	Import brut	Ajustos valoració	Provisions			
Préstecs i bestretes (Nota 8)	21.573.212	46.715	(681.199)	20.938.728	(407.000)	20.531.728
<i>Entitats de crèdit</i>	<i>673.753</i>	<i>286</i>		<i>674.039</i>		<i>674.039</i>
<i>Clientela</i>	<i>20.899.459</i>	<i>46.429</i>	<i>(681.199)</i>	<i>20.264.689</i>	<i>(407.000)</i>	<i>19.857.689</i>

(1) Els ajustos per pèrdua esperada associada al risc de crèdit pugen a 468 milions d'euros, una vegada considerats els ajustos practicats sobre els riscos contingents.

- El valor raonable de la cartera d'actius immobiliaris s'ha obtingut tenint en compte les taxacions disponibles i altres paràmetres com la tipologia de l'actiu, ús, ubicació dels actius, experiència en vendes, costos de comercialització, etc.
- Per a l'estimació dels valors raonables de la cartera de participacions no cotitzades, s'han utilitzat diversos mètodes generalment acceptats, principalment descompte de fluxos, descompte de dividends, anàlisi per múltiples i preus basats en transaccions recents.
- Per als instruments de renda fixa, en funció de la tipologia d'actiu, s'ha recorregut a preus de mercat o s'ha fet valoracions per descompte de fluxos de caixa utilitzant inputs de mercat.
- Per a l'estimació del valor dels actius intangibles, s'ha utilitzat:
  - El mètode d'estalvi de *royalties* per a l'estimació del valor raonable de la marca.
  - El mètode d'estimació d'estalvi en costos per a l'estimació del valor dels *core deposits*.
  - El mètode "*multiperiod excess earnings method - MEEM*" per als actius intangibles derivats de relacions amb clients dels negocis de gestió d'actius i comercialització de productes d'assegurança, principalment.

En tots els casos s'ha incrementat el valor de l'actiu intangible amb el benefici fiscal de l'amortització. Aquest aspecte, d'acord amb l'establert per la NIIF 13, es basa a valorar l'actiu com si s'adquirís de manera separada, atorgant-li el valor de l'amortització fiscal d'aquest.

Entre les principals hipòtesis considerades en la determinació del valor s'inclouen una taxa de descompte de l'11,1% i vides útils compreses entre els 5 i 10 anys.

- Per a les emissions de deute col·locades en el mercat majorista, s'han estimat els seus valors raonables, tenint en compte, si escau, l'autocartera mantinguda.
- Així mateix, s'han registrat passius i passius contingents per l'estimació de la sortida esperada de fluxos que es pot produir en un futur incert. Entre aquests ajustos s'inclou el registre de l'estimació d'import a desemborsar per afrontar els riscos legals i fiscals, encara que tinguin probabilitat remota.
- Per als ajustos a valor raonable efectuats s'ha registrat, si escau, el corresponent actiu o passiu fiscal diferit.

L'aportació de Banco BPI al marge brut del Grup CaixaBank des de la seva integració per consolidació global és de 390 milions d'euros (vegeu Nota 21).

Els costos extraordinaris per reestructuració com a conseqüència de la transacció han pujat a 106 milions d'euros, registrats en el capítol «Despeses de personal» del compte de pèrdues i guanys consolidat adjunt, que responen a l'Acord Laboral de reestructuració.

Operacions amb entitats dependents

No hi ha hagut combinacions de negocis addicionals a les ja esmentades.

7. Retribucions del «personal clau de la direcció»

En la Nota 9 de la memòria dels comptes anuals consolidats del Grup CaixaBank corresponents a l'exercici 2016 es detallen les remuneracions i altres prestacions als membres del Consell d'Administració i Alta Direcció corresponents a l'exercici 2016. A continuació es facilita el detall de les remuneracions i altres prestacions corresponents als períodes de sis mesos finalitzats el 30 de juny de 2017 i el 30 de juny de 2016.

Remuneracions al Consell d'Administració

Les remuneracions i altres prestacions meritades a 30 de juny de 2017 i 2016, a favor de les persones que han integrat el Consell d'Administració de CaixaBank en la seva condició de consellers, pel període en què han format part d'aquest col·lectiu, es detallen a continuació.

Remuneracions al Consell d'Administració

(Milers d'euros)

	30-06-2017	30-06-2016
Remuneració per pertinença al Consell	1.706	1.814
Remuneració fixa	1.002	916
Remuneració variable (1)	492	488
Altres prestacions a llarg termini (2)	178	178
Altres conceptes (3)	95	90
<i>dels quals primes d'assegurança de vida</i>	91	85
Altres càrrecs en societats del Grup	360	590
Total	3.833	4.076
Crèdits concedits	1.081	1.024
Fons i Plans de pensions: drets acumulats (4)	16.491	15.498
Nombre de persones a la fi del període (5)	17	18

(1) La retribució variable correspon a la part proporcional del bonus objectiu de l'exercici, i s'estima una consecució del 100%, així com la part meritada del pla de retribució variable a llarg termini basat en accions aprovat per la Junta General d'Accionistes del 23 d'abril de 2015.

(2) Inclou les primes de l'assegurança de previsió i els beneficis discrecionals de pensió, d'acord amb la Circular 2/2016 de Banc d'Espanya.

(3) Inclou la retribució en espècie (primes de la pòlissa col·lectiva de responsabilitat civil per a tots els consellers i les primes d'assegurança de salut i primes d'assegurança de vida pagades a favor dels consellers executius), interessos i dividendes meritats sobre la retribució variable diferida, altres primes d'assegurances pagades i altres beneficis. En aquells casos en què el conseller és una persona jurídica, la remuneració en espècie per la prima de responsabilitat civil inclou l'import corresponent a la prima d'assegurança del representant persona física.

(4) Inclou els drets per pensions acumulats del Consell d'Administració.

(5) A 31 de desembre de 2016 el Consell d'Administració estava compost per 16 membres.

La Junta General Ordinària d'Accionistes celebrada el 28 d'abril de 2016 va acordar fixar en 18 el nombre de membres del Consell d'Administració. A 30 de juny de 2017 els membres del Consell d'Administració són 17 (16 membres a 31 de desembre de 2016), havent-hi, per tant, una vacant.

Durant el primer semestre de 2017 la composició del Consell ha experimentat els canvis següents:

- El Consell d'Administració celebrat el 15 de desembre de 2016, amb informe favorable previ de la Comissió de Nomenaments i després d'haver rebut del Banc Central Europeu la comunicació de la seva idoneïtat per a l'exercici del càrrec de conseller, va acordar el nomenament del senyor

Alejandro García-Bragado Dalmau com a vocal del Consell d'Administració amb la condició de conseller dominical a proposta de la Fundació Bancària "la Caixa", el qual va acceptar amb efectes a 1 de gener de 2017. El mateix dia, el senyor Alejandro García-Bragado va presentar la seva renúncia al càrrec de Secretari del Consell amb efectes des del 31 de desembre de 2016, i el Consell d'Administració, amb l'informe favorable previ de la Comissió de Nomenaments, va nomenar per a aquest càrrec el senyor Oscar Calderón de Oya, actual Secretari General i Vicesecretari Primer, el qual, amb efectes a partir de l'1 de gener de 2017, té la condició de Secretari General i del Consell.

- El 23 de febrer de 2017, la Fundación Privada Monte de Piedad y Caja de Ahorros de San Fernando de Huelva, Jerez y Sevilla (Fundación Cajazol) va presentar la seva renúncia al càrrec de membre del Consell d'Administració en la sessió celebrada aquell mateix dia. Per cobrir aquesta vacant, el Consell d'Administració, amb informe favorable previ de la Comissió de Nomenaments i després d'haver rebut del Banc Central Europeu la comunicació de la seva idoneïtat per a l'exercici del càrrec de conseller, va acordar el nomenament per cooptació de Fundación Bancaria Canaria Caja General de Ahorros de Canarias - Fundación CajaCanarias com a vocal del Consell d'Administració amb la condició de conseller dominical. Així mateix, Fundación Bancaria Canaria Caja General de Ahorros de Canarias - Fundación CajaCanarias va designar com a representant persona física la senyora Natalia Aznárez Gómez.
- El 17 de març de 2017 va causar cessament per defunció el senyor Salvador Gabarró Serra.
- Addicionalment, la Junta General Ordinària d'Accionistes celebrada el 6 d'abril de 2017 va aprovar la proposta del Consell d'Administració celebrat el 23 de febrer de 2017 de nomenar, amb informe favorable previ de la Comissió de Nomenaments, el senyor Ignacio Garralda Ruiz de Velasco com a vocal del Consell d'Administració amb la condició de conseller dominical a proposta de l'accionista Mutua Madrileña Automobilística, Sociedad de Seguros a Prima Fija. El senyor Ignacio Garralda Ruiz de Velasco va acceptar el càrrec el 23 de maig de 2017, després d'haver rebut del Banc Central Europeu la comunicació de la seva idoneïtat per a l'exercici del càrrec de conseller.

CaixaBank ha informat que el Consell d'Administració, en la sessió de 22 de juny de 2017 i informe favorable previ de la Comissió de Nomenaments, ha acordat nomenar Conseller Coordinador el senyor Francesc Xavier Vives Torrents (Conseller independent). Aquest nomenament ha fet efecte amb data 18 de juliol, després de l'autorització del Banc Central Europeu a la modificació dels Estatuts acordada per la Junta General d'Accionistes del 6 d'abril de 2017.

CaixaBank no té concretes obligacions en matèria de compromisos per pensions amb els membres, antics i actuals, del Consell d'Administració per la seva condició de Consellers.

No hi ha indemnitzacions pactades en cas de terminació de les funcions com a consellers, llevat de les condicions indemnitzatòries pactades per als casos del Vicepresident executiu i el Conseller Delegat.

Les remuneracions percebudes durant el primer semestre de 2017 i 2016 pels membres del Consell d'Administració nomenats a proposta de l'Entitat en els Consells d'Administració de societats cotitzades i d'altres societats en les quals aquella tingui una participació, excloent-ne les societats del Grup (indicades en el quadre anterior), s'eleven a 441 i 678 milers d'euros, respectivament, i figuren registrades en els comptes de pèrdues i guanys de les societats esmentades.

Remuneracions a l'Alta Direcció

En el quadre següent es detallen, per al primer semestre de 2017 i 2016, les remuneracions totals meritades pels membres de l'Alta Direcció de CaixaBank, per al període en què han format part del col·lectiu. Les remuneracions es registren en el capítol «Despeses de personal» del compte de pèrdues i guanys de CaixaBank.

Remuneracions a l'Alta Direcció

(Milers d'euros)

	30-06-2017	30-06-2016
Retribucions salarials (1)	5.266	4.478
Prestacions postocupació (2)	627	567
Altres prestacions a llarg termini	110	89
Total	6.003	5.134
Nombre de persones (3)	12	11

(1) Aquest import inclou la retribució fixa, en espècie i variable total assignada als membres de l'Alta Direcció. La retribució variable correspon a la part proporcional del bonus objectiu de l'exercici, i s'estima una consecució del 100%, i en el primer trimestre de 2016, inclou també la part meritada del pla de retribució variable a llarg termini basat en accions aprovat per la Junta General d'Accionistes del 23 d'abril de 2015.

(2) Inclou les primes de l'assegurança de previsió i els beneficis discrecionals de pensió, d'acord amb la Circular 2/2016 de Banc d'Espanya.

(3) A 31 de desembre de 2016 els membres del Comitè de Direcció eren 12, després de la incorporació el desembre de 2016 de la Direcció Projecte BPI.

NOTA: Per a una correcta comparació de les Remuneracions de l'Alta Direcció entre els períodes de sis mesos dels exercicis 2017 i 2016 cal tenir en compte la diferent composició d'aquesta.

La remuneració percebuda durant el primer semestre de l'exercici 2017 i 2016 per l'Alta Direcció de CaixaBank, per la seva activitat de representació de l'Entitat, quan aquesta tingui la condició de dominant, en els Consells d'Administració de societats cotitzades i d'altres societats en les quals aquella tingui una presència o representació significativa i que siguin societats del perímetre de CaixaBank pugen a 382 i 357 milers d'euros, respectivament, i figuren registrades en els comptes de pèrdues i guanys de les societats esmentades.

Els contractes laborals amb els membres del Comitè de Direcció contenen clàusules sobre indemnitzacions en cas de cessament o rescissió anticipada d'aquests.

8. Actius financers

A continuació es desglossen els actius financers a 30 de juny de 2017 i a 31 de desembre de 2016, per naturalesa i cartera comptable, llevat dels saldos corresponents a «Efectiu, saldos en efectiu en bancs centrals i altres dipòsits a la vista» i «Derivats - comptabilitat de cobertures». Tots els actius es presenten, si escau, nets de fons de deteriorament:

30-06-2017

(Milers d'euros)

	Actius financers mantinguts per negociar	Actius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats	Actius financers disponibles per a la venda	Préstecs i partides a cobrar	Inversions mantingudes fins al venciment	TOTAL
Derivats de negociació	8.787.055					8.787.055
Instruments de patrimoni	427.495	2.445.168	3.074.643			5.947.306
Valors representatius de deute	2.761.323	3.237.182	66.133.563	2.931.021	7.789.210	82.852.299
Préstecs i bestretes		75.235		226.856.608		226.931.843
Bancs centrals				4.500		4.500
Entitats de crèdit		75.235		6.595.129		6.670.364
Clientela				220.256.979		220.256.979
Total	11.975.873	5.757.585	69.208.206	229.787.629	7.789.210	324.518.503

31-12-2016

(Milers d'euros)

	Actius financers mantinguts per negociar	Actius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats	Actius financers disponibles per a la venda	Préstecs i partides a cobrar	Inversions mantingudes fins al venciment	TOTAL
Derivats de negociació	9.575.832					9.575.832
Instruments de patrimoni	294.923	1.806.976	2.946.030			5.047.929
Valors representatius de deute	1.796.932	1.332.670	62.130.943	561.139	8.305.902	74.127.586
Préstecs i bestretes				207.079.798		207.079.798
Bancs centrals				0		0
Entitats de crèdit				6.741.354		6.741.354
Clientela				200.338.444		200.338.444
Total	11.667.687	3.139.646	65.076.973	207.640.937	8.305.902	295.831.145

La combinació de negocis amb Banco BPI ha suposat, en la data de presa de control, la incorporació de 1.050 milions d'euros en l'epígraf d'«Actius financers mantinguts per negociar», 1.261 milions d'euros en l'epígraf d'«Actius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats» i 2.278 milions d'euros en l'epígraf «Préstecs i partides a cobrar - Valors representatius de deute» (vegeu Nota 6).

Adicionalment, l'epígraf d'«Actius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats» recull principalment les inversions lligades a l'operativa de productes d'assegurances de vida quan el risc d'inversió és assumit pel prenedor, denominats *Unit-links*, la contractació dels quals ha crescut en el primer semestre de 2017.

Actius financers disponibles per a la venda

El desglossament del saldo d'aquest capítol dels balanços intermedis resumits consolidats adjunts, tenint en compte la naturalesa de les operacions, és el següent:

Desglossament d'actius financers disponibles per a la venda

(Milers d'euros)

	30-06-2017	31-12-2016
Instruments de patrimoni	3.074.643	2.946.030
Accions de societats cotitzades	2.452.303	2.320.626
Accions de societats no cotitzades	400.800	570.452
Participacions en el patrimoni de fons d'inversió i d'altres	221.540	54.952
Valors representatius de deute	66.133.563	62.130.943
Deute públic espanyol	52.816.721	52.935.106
<i>Lletres del tresor</i>	452.500	2.337.234
<i>Obligacions i bons de l'Estat</i>	48.622.131	47.655.781
<i>Resta d'emissions</i>	3.742.090	2.942.091
Deute Públic estranger	8.042.488	3.317.012
Emesos per entitats de crèdit	3.262.366	3.813.610
Altres emissors espanyols	743.623	338.081
Altres emissors estrangers	1.268.365	1.727.134
Total	69.208.206	65.076.973

La combinació de negocis amb Banco BPI ha suposat, en la data de presa de control, la incorporació de 3.835 milions d'euros d'«Actius financers disponibles per a la venda» (vegeu Nota 6).

El moviment que s'ha produït a 30 de juny de 2017 en els «Actius financers disponibles per a la venda - Instruments de patrimoni», és el següent:

Moviments d'altres instruments de patrimoni

(Milers d'euros)

	Alta per combinació de negocis amb Banco BPI (Nota 6)	Compres i ampliacions de capital	Vendes	Imports transferits al compte de pèrdues i guanys	Ajustos a valor de mercat	Traspasos i d'altres	Pèrdues per deteriorament	Total
Total saldo a 31-12-2016								2.946.030
Telefónica, SA					56.563			56.563
Societat de gestió d'Actius Procedents de la Reestructuració Bancària, SA							(127.665)	(127.665)
Altres	253.693	4.565	(40.168)	(618)	(21.743)	10.377	(6.391)	199.715
Moviments del període 2017	253.693	4.565	(40.168)	(618)	34.820	10.377	(134.056)	128.613
Saldo a 30-06-2017								3.074.643

A continuació es facilita l'inventari amb detall del percentatge de participació i del valor de mercat de les principals societats cotitzades, classificades com a instruments de capital disponibles per a la venda en considerar-se que el Grup CaixaBank no hi exerceix una influència significativa.

Valor de mercat de societats que cotitzen en borsa

(Milers d'euros)	30-06-2017		31-12-2016	
	% part.	Valor mercat	% part.	Valor mercat
Societats				
Telefónica, SA (*)	5,15%	2.345.016	5,15%	2.288.453
Valor de mercat		2.345.016		2.288.453

(*) A 30 de juny de 2017, CaixaBank té contractada una microcobertura de valor raonable sobre un 0,91%

Deteriorament en el valor dels instruments de patrimoni classificats com a actius financers disponibles per a la venda

D'acord amb la normativa comptable, el Grup CaixaBank ha fet les anàlisis de deteriorament dels seus instruments de patrimoni classificats com a actius financers disponibles per a la venda amb l'objectiu de registrar, si escau, un possible deteriorament, en funció de l'indicat en la Nota 2.9 dels Comptes Anuals consolidats del Grup CaixaBank de l'exercici 2016.

D'aquestes anàlisis, s'ha constatat la necessitat de transferir a resultats en el primer semestre de l'exercici 2017 un import de 134 milions d'euros, amb relació a les seves inversions financeres en instruments de patrimoni, i s'han registrat en l'epígraf «Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'actius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultat» del compte de pèrdues i guanys adjunt. Aquest deteriorament forma part del sanejament de 154 milions d'euros registrat en el període sobre la totalitat de les exposicions, que inclou el deute subordinat classificat en l'epígraf «Préstecs i partides a cobrar», que Grup CaixaBank manté amb la Societat de Gestió d'Actius procedents de la Reestructuració Bancària, SA (Sareb).

Respecte a la participació de Grup CaixaBank en Telefónica SA cal destacar que el mes de març de 2017, i durant aproximadament 2 mesos, la seva cotització va sobrepassar el cost d'adquisició consolidat, per la qual cosa es va interrompre el còmput del període temporal que Grup CaixaBank té establert com una de les polítiques internes per determinar si hi ha, en els estats financers consolidats, evidència objectiva de deteriorament en els instruments de patrimoni.

Deteriorament en el valor dels valors representatius de deute classificats com a actius financers disponibles per a la venda

El Grup CaixaBank ha fet les anàlisis de deteriorament dels valors representatius de deute de la cartera d'actius financers disponibles per a la venda (segons es detalla en la Nota 2.9 dels Comptes Anuals consolidats del Grup CaixaBank de l'exercici 2016) i no s'ha posat de manifest cap deteriorament.

Préstecs i partides a cobrar

L'epígraf més important en aquest capítol és el de «Préstecs i bestretes a la clientela», la composició del qual a 30 de juny de 2017 i 31 de desembre de 2016 és la següent:

Préstecs i bestretes a la clientela per naturalesa i situació de les operacions

(Milers d'euros)

	30-06-2017	31-12-2016
Administracions Públiques	13.161.649	12.305.908
Crèdit comercial	8.159.094	8.094.858
Deutors amb garantia real	130.189.226	118.732.831
Adquisició temporal d'actius	834.941	1.440.504
Altres deutors a termini	47.658.733	42.426.782
Arrendaments financers	3.764.195	2.700.690
Deutors a la vista i diversos	8.787.062	6.799.713
Actius dubtosos	14.888.271	14.351.398
Total brut	227.443.171	206.852.684
Fons de deteriorament	(7.407.765)	(6.688.507)
Altres ajustos per valoració (1)	221.573	174.267
Total ajustos per valoració	(7.186.192)	(6.514.240)
Total	220.256.979	200.338.444

(1) Inclou interessos meritats, comissions i altres ajustos a valor raonable.

La combinació de negocis amb Banco BPI ha suposat, en la data de presa de control, la incorporació de 19.858 milions d'euros de Préstecs i bestretes a la clientela (vegeu Nota 6).

Qualitat creditícia de la cartera de préstecs i partides a cobrar

A continuació s'ofereix el detall de la cartera de préstecs i partides a cobrar en funció de la seva classificació creditícia a 30 de juny de 2017 i 31 de desembre de 2016:

30-06-2017

(Milers d'euros)

	Import brut	Correccions de valor per deteriorament	Valor en llibres
Risc normal	214.899.358	(1.747.002)	213.152.356
Risc dubtós	14.888.271	(5.713.487)	9.174.784
Total	229.787.629	(7.460.489)	222.327.140

31-12-2016

(Milers d'euros)

	Import brut	Correccions de valor per deteriorament	Valor en llibres
Risc normal	199.979.244	(1.471.859)	198.507.385
Risc dubtós	14.351.398	(5.217.846)	9.133.552
Total	214.330.642	(6.689.705)	207.640.937

Garanties rebudes

A continuació s'ofereix el detall de les garanties rebudes per a la concessió d'operacions del Grup CaixaBank a 30 de juny de 2017 i 31 de desembre de 2016:

Garanties rebudes (*)

(Milers d'euros)

	30-06-2017	31-12-2016
Valor de les garanties reals	365.048.449	343.466.181
Del qual: garanteix riscos dubtosos	22.428.697	22.671.881
Valor d'altres garanties	5.505.384	3.276.490
Del qual: garanteix riscos dubtosos	214.150	229.645
Total	370.553.833	346.742.671

(*) El valor de la garantia és l'import menor entre la garantia rebuda i l'import del préstec, excepte per a les operacions dubtoses, que és el seu valor raonable.

El detall dels actius dubtosos de «Préstecs i bestretes - Clients», tenint en compte la seva contrapart i les garanties de les operacions, és el següent:

Detall de dubtosos

(Milers d'euros)

	30-06-2017	31-12-2016
Sector públic	213.926	190.263
Sector privat	14.674.345	14.161.135
Amb garantia real	11.097.058	10.545.367
Sense garantia real	3.577.287	3.615.768
Total	14.888.271	14.351.398

A continuació es detalla el moviment que s'ha produït en el primer semestre de 2017 en el saldo dels actius dubtosos de «Préstecs i bestretes a la clientela»:

Moviment d'actius dubtosos

(Milers d'euros)

	30-06-2017	30-06-2016
Saldo a l'inici del període	14.351.398	16.606.667
Més:		
Alta per combinació de negocis amb Banco BPI	1.394.137	
Augment per refinançaments	658.533	44.804
Addició de nous actius	2.176.502	3.213.892
Menys:		
Actius adjudicats i adquirits a promotors i particulars	(522.103)	(739.857)
Actius normalitzats i altres	(2.307.523)	(2.448.593)
Actius donats de baixa per alienació	(457.323)	(84.165)
Altres actius donats de baixa	(405.350)	(920.100)
Saldo al tancament del període	14.888.271	15.672.648

En el primer semestre de 2017, el Grup ha fet vendes d'actius en cartera (tant de la cartera d'actius dubtosos com d'actius donats de baixa del balanç per considerar remota la seva recuperació) per un import brut de 791 milions d'euros.

A continuació es mostra el moviment produït en el primer semestre de 2017 i 2016 en el saldo de les provisions que cobreixen les pèrdues per deteriorament dels actius que integren el capítol «Préstecs i partides a cobrar»:

Moviment de les provisions per pèrdua de deteriorament d'actius

(Milers d'euros)

	Saldo 31-12-2016	Alta per combinació de negocis amb Banco BPI (Nota 6)	Dotacions netes	Utilitzacions	Traspassos i altres	Saldo 30-06-2017
Cobertura per risc de crèdit del titular	6.679.873	1.105.321	310.902	(456.766)	(188.680)	7.450.650
Valors representatius de deute	1.198	17.122	29.785	0	1989	50.094
Préstecs i bestretes	6.678.675	1.088.199	281.117	(456.766)	(190.669)	7.400.556
Entitats de crèdit	0		2.548	0	82	2.630
Sector públic	3.753		9.388	0	19.451	32.592
Altres sectors (*)	6.674.922	1.088.199	269.181	(456.766)	(210.202)	7.365.334
Cobertura per risc de país	9.832	0	7	0	0	9.839
Préstecs i bestretes	9.832		7	0	0	9.839
Total	6.689.705	1.105.321	310.909	(456.766)	(188.680)	7.460.489

(*) Inclou a 30 de juny de 2017 i 31 de desembre de 2016 fons per a altres actius financers que pugen a 6.902 i 4.675 milers d'euros, respectivament.

Moviment de les provisions per pèrdua de deteriorament d'actius

(Milers d'euros)

	Saldo 31-12-2015	Dotacions netes	Utilitzacions	Traspassos i altres	Saldo 30-06-2016
Cobertura per risc de crèdit	9.062.748	455.763	(914.077)	(528.559)	8.075.875
Dipòsits en entitats de crèdit	5	0		(5)	0
Crèdit a la clientela	9.062.743	455.763	(914.077)	(528.554)	8.075.875
Sector públic	10.535	(8.295)		147	2.387
Altres sectors (*)	9.052.208	464.058	(914.077)	(528.701)	8.073.488
Cobertura genèrica	105.638	18.400	(915)	0	123.123
Crèdit a la clientela	105.638	18.400	(915)		123.123
Cobertura per risc de país	3.150	2.555	0	0	5.705
Crèdit a la clientela	3.150	2.555			5.705
Total	9.171.536	476.718	(914.992)	(528.559)	8.204.703

(*) Inclou a 30 de juny de 2016 i 31 de desembre de 2015 fons per a altres actius financers que pugen a 5.093 i 8.545 milers d'euros, respectivament.

La columna «Traspassos i altres» inclou, fonamentalment, el traspàs de provisions constituïdes per a la cobertura del risc d'insolvència d'operacions creditícies de CaixaBank cancel·lades mitjançant l'adquisició d'actius immobiliaris per part de BuildingCenter, SAU a fons per a la cobertura d'aquests actius.

El detall de les provisions segons la forma de la seva determinació és el següent:

Fons per forma de determinació

(Milers d'euros)

	30-06-2017	31-12-2016
Cobertura determinada individualment	2.860.594	2.336.687
Cobertura determinada col·lectivament	2.852.893	2.881.159
Cobertura col·lectiva per a pèrdues incorregudes no comunicades (IBNR)	1.747.002	1.471.859
Total	7.460.489	6.689.705

A continuació es mostra el resum dels moviments que han tingut lloc en el primer semestre de 2017, en les partides donades de baixa del balanç consolidat per considerar-se remota la seva recuperació. Aquests actius financers consten registrats com a «Actius en suspens» en comptes d'ordre complementaris als balanços consolidats.

Moviment d'actius fallits (*)

(Milers d'euros)

	30-06-2017	30-06-2016
Saldo a l'inici de l'exercici	15.457.081	14.603.686
Addicions:	2.160.263	1.729.226
Alta per combinació de negocis amb Banco BPI	1.284.459	
Amb càrrec a correccions de valor per deteriorament d'actius	456.766	914.992
Amb càrrec directe al compte de pèrdues i guanys	311.140	285.376
altres causes	107.898	528.858
Baixes:	(1.350.337)	(617.203)
Per recuperació en efectiu del principal	(153.568)	(224.385)
Per recuperació en efectiu dels productes vençuts i no cobrats	(32.881)	(25.660)
Per alienació de fallits (capital i interessos)	(563.678)	(51.218)
Per condonació, prescripció i altres causes	(600.210)	(315.940)
Saldo al final del període	16.267.007	15.715.709

(*) Inclou 4.454 i 4.622 milions d'euros a 30 de juny de 2017 i 31 de desembre de 2016, respectivament, en concepte d'interessos meritats.

Cartera d'inversions mantingudes fins al venciment

A continuació es mostra el desglossament de la cartera d'inversions mantingudes fins al venciment, tenint en compte la naturalesa de les operacions:

Valors representatius de deute

(Milers d'euros)

	30-06-2017	31-12-2016
Deute públic espanyol	6.325.647	6.857.001
<i>Obligacions i bons de l'Estat</i>	<i>6.325.647</i>	<i>6.857.001</i>
Altres emissors espanyols	1.463.563	1.448.901
Total	7.789.210	8.305.902

Durant el primer semestre de l'exercici 2017, després de les anàlisis de deteriorament efectuades, s'han revisat els valors recuperables dels instruments de deute, no sent necessària una dotació addicional en relació amb els deterioraments constituïts d'inversions financeres en instruments de deute d'aquest epígraf.

Valor raonable dels actius i passius financers

En la Nota 2.2 dels comptes anuals consolidats del Grup de l'exercici 2016 es descriuen els criteris per a la seva classificació per nivells en funció de la metodologia utilitzada en l'obtenció del seu valor raonable, així com la metodologia aplicable per a la determinació del valor raonable dels instruments d'acord amb la seva classificació per nivells. No hi ha hagut canvis significatius durant el primer semestre de l'exercici 2017 en les tècniques de valoració, les variables utilitzades per a la valoració, i els resultats de les anàlisis de sensibilitat respecte a les descrites en els comptes anuals consolidats de l'exercici anterior.

El desglossament dels instruments financers mantinguts pel Grup a 30 de juny de 2017 i 31 de desembre de 2016 en funció del mètode de càlcul són els següents:

Valor raonable d'actius

(Milers d'euros)

	30-06-2017			31-12-2016		
	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3
Actius financers mantinguts per negociar	3.187.040	8.775.633	13.200	2.104.647	9.563.040	0
Derivats	14.487	8.772.567		14.693	9.561.139	
Instruments de patrimoni	427.429	0	66	294.923		
Valors representatius de deute	2.745.124	3.066	13.134	1.795.031	1.901	
Actius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats	5.757.585			3.139.646		
Actius financers disponibles per a la venda	68.640.125	131.096	436.985	60.662.436	3.838.759	575.778
Instruments de patrimoni	2.667.090	6.753	400.800	2.374.973	605	570.452
Valors representatius de deute	65.973.035	124.343	36.185	58.287.463	3.838.154	5.326
Préstecs i partides a cobrar	0	331.460	249.312.868	0	332.324	226.033.845
Valors representatius de deute		331.460	2.609.017		332.324	234.205
Préstecs i bestretes	0	0	246.703.851	0	0	225.799.640
<i>Bancs centrals</i>			4.500			
<i>Entitats de crèdit</i>			7.167.549			7.463.042
<i>Clientela</i>			239.531.802			218.336.598
Inversions mantingudes fins al venciment	6.162.310	1.749.849		6.138.097	2.271.757	
Derivats - comptabilitat de cobertura		2.799.707			3.090.475	
Total	83.747.060	13.787.745	249.763.053	72.044.826	19.096.355	226.609.623

Valor raonable de passius

(Milers d'euros)

	30-06-2017			31-12-2016		
	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3
Passius financers mantinguts per negociar	936.777	8.567.747	0	944.174	9.348.124	0
Derivats	25.397	8.567.747		46.435	9.348.124	
Posicions curtes	911.380			897.739		
Passius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats	7.208.229			3.763.976		
Passius financers a cost amortitzat	0	0	276.937.562	0	0	255.408.777
Dipòsits			243.777.775			224.685.124
<i>Bancs centrals</i>			32.734.816			30.182.316
<i>Entitats de crèdit</i>			7.490.185			6.345.127
<i>Clientela</i>			203.552.774			188.157.681
Valors representatius de deute emesos			28.379.952			27.836.299
Altres passius financers			4.779.835			2.887.354
Derivats - comptabilitat de cobertures		891.863			625.544	
Total	8.145.006	9.459.610	276.937.562	4.708.150	9.973.668	255.408.777

No s'han produït transferències o reclassificacions significatives entre nivells durant el primer semestre de l'exercici 2017.

El moviment produït en el saldo del nivell 3, dels instruments financers comptabilitzats a valor raonable, es detalla a continuació:

Moviments de Nivell 3 - 2017

(Milers d'euros)

	Actius financers disponibles per a la venda	
	Valors representatius de deute	Instruments de capital
Saldo a 31-12-2016	5.326	570.452
Alta per combinació de negocis amb Banco BPI	85.944	24.945
Utilitats o pèrdues totals	2.503	(146.622)
A pèrdues i guanys	557	(133.297)
A ajustos de valoració del patrimoni net	1.946	(13.325)
Compres		4.939
Reclassificació a/de Nivell 3		
Liquidacions i altres		
Variació neta dels instruments financers a cost amortitzat	(57.588)	(52.914)
Saldo a 30-06-2017	36.185	400.800
Total d'utilitats o pèrdues del període per als instruments mantinguts al final del període	2.503	(146.622)

9. Derivats – comptabilitat de cobertures (actiu i passiu)

El detall per tipus de cobertura del valor raonable dels derivats designats com a derivats de cobertura, a 30 de juny de 2017 i 31 de desembre de 2016, és el següent:

Valor raonable per tipus de cobertura

(Milers d'euros)

	30-06-2017		31-12-2016	
	Actiu	Passiu	Actiu	Passiu
Cobertures de valor raonable	2.574.050	527.737	2.897.579	420.278
<i>Microcobertures</i>	222.772	93.068	18.983	2.782
<i>Macrocobertures</i>	2.351.278	434.669	2.878.596	417.496
Cobertures de fluxos d'efectiu	225.657	364.126	192.896	205.266
<i>Microcobertures</i>	191.996	364.126	148.207	205.266
<i>Macrocobertures</i>	33.661	0	44.689	0
Total	2.799.707	891.863	3.090.475	625.544

10. Inversions en negocis conjunts i associades

El moviment que s'ha produït en les participacions en negocis conjunts i associades en el primer semestre de 2017 és el següent:

Moviments de les inversions en negocis conjunts i associades

(Milers d'euros)

	Valor teòric comptable	Fons de comerç	Fons de deteriorament	Total
Saldo a 31-12-2016	6.303.941	667.781	(551.012)	6.420.710
Compres i ampliacions / Reduccions de capital	3.927	0	0	3.927
Alta per combinació de negocis amb Banco BPI	637.561	37.194	0	674.755
Vendes	(3.228)	0	0	(3.228)
Resultat del període	267.723	0	0	267.723
Dividends declarats	(195.720)	0	0	(195.720)
Diferències de conversió	2.962	(165)	0	2.797
Canvis del mètode de consolidació (*)	(1.103.357)	(350.198)	532.965	(920.590)
Ajustos de valoració de participades	(38.872)	0	0	(38.872)
Reclassificacions i altres	(470)	0	(10)	(480)
Saldo a 30-06-2017	5.874.467	354.612	(18.057)	6.211.022

(*) Vegeu Nota 1 - Presa de control sobre Banco BPI.

Les variacions més rellevants que s'han produït durant el primer semestre de 2017 han estat les següents:

Banco BPI

El 5 de gener de 2017 Banco BPI va vendre el 2% de Banco de Fomento Angola (BFA) a Unitel, i va reduir així la seva participació en BFA i en va perdre el control. Aquesta operació ha suposat una pèrdua neta per a Banco BPI per un import de 212 milions d'euros, 97 milions d'euros dels quals són atribuïbles a CaixaBank per la seva participació del 45,5% i ha estat registrada en l'epígraf «Resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació» del compte de pèrdues i guanys consolidat adjunt, resultat originat principalment per la imputació d'ajustos de valoració per diferències de conversió en el compte de resultats de Banco BPI anteriorment reconegudes en el seu patrimoni.

Tal com s'indica en la Nota 1 de la memòria adjunta, CaixaBank ha obtingut amb data 7 de febrer de 2017 el control del banc portuguès BPI, i ha passat a reclassificar aquesta inversió de «Participacions en associades» a «Empreses del Grup», consolidant-se a partir d'aquesta data pel mètode d'integració global en el Grup CaixaBank (vegeu Nota 1 - Presa de control sobre Banco BPI).

Això ha suposat la integració de la cartera de participacions en entitats associades i negocis conjunts no cotitzats de Banco BPI, sent les participacions més significatives les de Banco de Fomento Angola, SA, Companhia de Seguros Allianz Portugal, SA i Banco Comercial e de Investimentos, SARL.

Correcció de valor per deteriorament d'entitats associades i negocis conjunts

El Grup té establerta una metodologia, descrita en la Nota 17 de la Memòria dels comptes anuals consolidats del Grup CaixaBank corresponents a l'exercici 2016, per a l'avaluació dels valors recuperables de les seves participacions associades i negocis conjunts i dels possibles deterioraments.

A 30 de juny de 2017, el Grup ha actualitzat els testos de deteriorament efectuats a 31 de desembre de 2016. Per a això ha actualitzat les hipòtesis utilitzades i les projeccions de balanç i compte de resultats de les participades incloses en el model partint de la nova informació disponible fins al moment de l'entorn i l'evolució de les participades. Així mateix, s'han actualitzat les anàlisis de sensibilitat sobre les variables més significatives. En un horitzó temporal de 5 anys, les principals hipòtesis utilitzades han estat les següents:

- Les taxes de descompte individualitzades per a cada negoci han oscil·lat entre el 7,4% i el 10,1%. Per a les participacions en països emergents, les taxes utilitzades s'han situat entre el 21,2% i el 22,1%.
- Les taxes de creixement utilitzades per calcular el valor residual més enllà del període cobert per les projeccions efectuades s'han situat entre el 0,5% i el 2,5% per a les participacions significatives, mantenint-se respecte al desembre de 2016. Per al cas de participacions en països emergents, les taxes utilitzades s'han situat en el 5%.

S'han dut a terme anàlisis de sensibilitat utilitzant canvis raonables en les hipòtesis clau per tal d'assegurar que, en escenaris més adversos, l'import recuperable de les participacions continua excedint l'import per recuperar.

De les anàlisis efectuades a 30 de juny de 2017 no s'ha derivat la necessitat de registrar deterioraments addicionals sobre la cartera de participacions en el semestre.

Valor de mercat de societats cotitzades

A continuació es facilita l'inventari de les principals societats cotitzades classificades com a associades a 30 de juny de 2017 i 31 de desembre de 2016, detallant el percentatge de participació i el seu valor de mercat.

Principals societats que cotitzen en borsa

(Milers d'euros)

Societats	30-06-2017		31-12-2016	
	% part.	Valor mercat	% part.	Valor mercat
Repsol, SA (*)	9,84%	1.973.102	10,05%	1.976.047
Erste Group Bank, AG	9,92%	1.429.313	9,92%	1.186.298
Banco BPI, SA (**)			45,50%	749.727
Valor de mercat		3.402.415		3.912.072

(*) Des del 17 de juliol la participació és del 9,64%, després de formalitzar-se el darrer pagament de *scrip dividend* en efectiu.

(**) Vegeu Nota 1 - Presa de control sobre Banco BPI.

11. Actius tangibles

Aquest epígraf dels balanços intermedis resumits consolidats adjunts recull els immobles que, una vegada adquirits, es dediquen a la seva explotació en arrendament o ús propi.

Durant els sis primers mesos de l'exercici 2017 no s'ha produït cap benefici/pèrdua per vendes individualment significatiu.

A 30 de juny de 2017, el Grup CaixaBank no manté compromisos rellevants de compra d'elements d'immobilitzat material.

La combinació de negocis amb Banco BPI ha suposat, en la data de presa de control, la incorporació de 47 milions d'euros d'actius tangibles (vegeu Nota 6).

Així mateix, l'immobilitzat material d'ús propi consta assignat a la unitat generadora d'efectiu (UGE) del Negoci bancari. A 30 de juny de 2017, s'ha efectuat la corresponent actualització de la prova de deteriorament sobre el valor net dels actius associats a la UGE del Negoci bancari. Tant les hipòtesis utilitzades com les projeccions de resultats s'han actualitzat per ajustar-les al 30 de juny de 2017. El resultat de les proves efectuades no han posat de manifest la necessitat de fer dotacions en els actius inclosos en aquest epígraf durant el primer semestre de l'exercici 2017.

12. Actius intangibles

Fons de comerç

A 30 de juny de 2017, el saldo d'aquest epígraf del balanç intermedi resumit consolidat adjunt no ha variat respecte a l'existent a 31 de desembre de 2016. Els fons de comerç existents més rellevants s'han originat en les adquisicions en exercicis anteriors dels negocis de Banca Cívica, Morgan Stanley a Espanya, de VidaCaixa, SA, de Seguros y Reaseguros, i de Bankpime, SA.

La revisió dels indicadors de deteriorament de les Unitats Generadores d'Efectiu (UGE) a les quals es troben adscrits els fons de comerç i l'actualització de les proves de deteriorament efectuades a 31 de desembre de 2016 no han posat de manifest la necessitat de fer dotacions als fons de comerç existents a 30 de juny de 2017.

Tal com s'indica detalladament en la Nota 20 dels comptes anuals consolidats de l'exercici 2016, el Grup fa semestralment un exercici d'actualització del test de deteriorament sobre la UGE del Negoci Bancari, mitjançant l'actualització dels fluxos d'efectiu projectats, per incorporar les possibles desviacions al model d'estimació del valor recuperable. Addicionalment, es revisen les hipòtesis per modificar-les en cas que es consideri oportú per tal d'adequar-les a la realitat del semestre, i s'efectua una nova anàlisi de sensibilitat sobre les variables més significatives.

El Grup fa el mateix exercici d'actualització per a la determinació del valor recuperable de la UGE del negoci assegurador.

Altres actius intangibles

El moviment més significatiu en el primer semestre de l'exercici 2017 ha estat la incorporació de 165 milions d'euros d'actius intangibles per la combinació de negocis amb Banco BPI (vegeu Nota 6).

13. Altres actius i passius

La composició del saldo d'aquests capítols dels balanços intermedis consolidats a 30 de juny de 2017 i 31 de desembre de 2016 és la següent:

Detall d'altres actius i passius

(Milers d'euros)

	30-06-2017	31-12-2016
Existències	1.010.316	1.012.896
Resta d'altres actius	1.678.747	782.827
Periodificacions	810.193	575.799
Operacions en camí	580.737	42.006
Dividends de renda variable meritats no cobrats	71.172	51.682
Altres	216.645	113.340
Total resta d'actius	2.689.063	1.795.723
Periodificacions	1.068.559	976.384
Operacions en camí	956.475	657.611
Altres	303.178	171.640
Total resta de passius	2.328.212	1.805.635

La combinació de negocis amb Banco BPI ha suposat, en la data de presa de control, la incorporació de 208 milions d'euros d'altres actius i 323 milions d'euros d'altres passius (vegeu Nota 6).

Les existències que, bàsicament, corresponen a terrenys i immobles en curs de construcció es valoren per l'import menor entre el seu cost, incloent-hi les despeses de finançament, i el seu valor de realització entès com el preu estimat de venda net dels costos estimats de producció i comercialització. La composició del capítol «Existències» és la següent:

Moviment d'existències

(Milers d'euros)

	30-06-2017		
	Actius procedents de regularitzacions creditícies	Altres Actius	Total
Cost brut existències			
Saldo a l'inici de l'exercici	2.621.960	62.187	2.684.147
Més:			
Adquisicions	49.980	105.905	155.885
Menys:			
Vendes	(69.261)	(80.643)	(149.904)
Traspasos i altres	(30.520)	(9.612)	(40.132)
Subtotal	2.572.159	77.837	2.649.996
Fons de deteriorament existències			
Saldo a l'inici de l'exercici	(1.653.757)	(17.494)	(1.671.251)
Més:			
Dotacions	(9.143)	12	(9.131)
Traspasos i altres	(1.892)	345	(1.547)
Menys:			
Utilitzacions	42.249	0	42.249
Saldo al tancament del període	(1.622.543)	(17.137)	(1.639.680)
Total	949.616	60.700	1.010.316

En la Nota 3 «Gestió del risc» es facilita el detall dels actius adjudicats en pagament de deute, classificats en els epígrafs «Actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda» (vegeu Nota 14) i «Altres actius - Existències», tenint en compte la seva procedència i la tipologia de l'immoble.

14. Actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda

Aquest capítol dels balanços intermedis resumits consolidats recull els actius procedents d'adquisicions i adjudicacions en el procés de regularització d'operacions creditícies que no s'incorporen com a actius d'ús propi, inversió immobiliària o existències, i els actius inicialment classificats com a inversions immobiliàries i ús propi, una vegada presa la decisió de procedir a la seva venda.

La composició i el moviment que s'ha produït en aquest epígraf del balanç intermedi resumit consolidat adjunt en els sis primers mesos de 2017 és el següent:

30-06-2017

(Milers d'euros)

	Actius procedents de regularitzacions creditícies			
	Drets de rematada (1)	Altres actius procedents de regularitzacions creditícies	Altres Actius (2)	Total
Cost				
Saldo a l'inici del període	680.941	9.929.270	778.618	11.388.829
Més:				
Incorporacions del període	307.508	233.143	13.812	554.463
Alta per combinació de negocis amb Banco BPI		126.783		126.783
Traspassos (3)	(373.428)	379.679	(51.440)	(45.189)
Menys:				
Baixes	0	(801.609)	(50.988)	(852.597)
Saldo a 30-06-2017	615.021	9.867.266	690.002	11.172.289
Fons de deteriorament				
Saldo a l'inici de l'exercici	(124.737)	(4.641.322)	(217.910)	(4.983.969)
Dotacions netes	0	(27.144)	(15.266)	(42.410)
Alta per combinació de negocis amb Banco BPI		(33.557)		(33.557)
Traspassos	23.225	(116.483)	24.346	(68.912)
Utilitzacions	0	330.293	12.533	342.826
Saldo a 30-06-2017	(101.512)	(4.488.213)	(196.297)	(4.786.022)
Total	513.509	5.379.053	493.705	6.386.267

(1) Els drets de rematada es registren inicialment pel valor net pel qual es registrarà l'actiu en el moment en què es produeixi l'adjudicació definitiva.

(2) Inclou principalment: participacions reclassificades a actiu no corrent en venda, actius procedents de la finalització de contractes d'arrendament operatiu i oficines tancades.

(3) En el moviment de traspassos d'altres actius es recull l'eliminació de les bestretes per cessions amb BuildingCenter.

Els «Altres actius» inclouen bestretes que responen a consignacions a jutjats per poder assistir a les subhastes, provisions de fons i pagaments a notaries i gestories per a diverses gestions relacionades amb els immobles, així com bestretes de pagaments d'immobles pendents d'adjudicar, per als quals es preveu l'adjudicació en un curt termini. També inclouen els actius de la societat participada Aris Rosen, SAU.

Els actius adjudicats són valorats d'acord amb models interns de determinació del valor recuperable els quals utilitzen com a input taxacions actualitzades que compleixin l'ordre ECO/805/2003. El mètode de valoració d'aquests actius es descriu en la Nota 2.19 dels comptes anuals consolidats de l'exercici 2016.

15. Passius financers

La composició dels passius financers dels balanços intermedis resumits consolidats adjunts, segons la seva tipologia i categoria de cartera, llevat dels saldos corresponents a «Derivats - comptabilitat de cobertures», a l'efecte de valoració, a 30 de juny de 2017 i a 31 de desembre de 2016, és la següent:

30-06-2017

(Milers d'euros)

	Passius financers mantinguts per negociar	Passius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats	Passius financers a cost amortitzat	TOTAL
Derivats	8.593.144			8.593.144
Posicions curtes	911.380			911.380
Dipòsits		7.206.433	243.711.078	250.917.511
Bancs centrals			32.725.832	32.725.832
Entitats de crèdit			7.488.616	7.488.616
Clientela		7.206.433	203.496.630	210.703.063
Valors representatius de deute emesos			28.372.496	28.372.496
Altres passius financers		1.796	4.778.654	4.780.450
Total	9.504.524	7.208.229	276.862.228	293.574.981

31-12-2016

(Milers d'euros)

	Passius financers mantinguts per negociar	Passius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats	Passius financers a cost amortitzat	TOTAL
Derivats	9.394.559			9.394.559
Posicions curtes	897.739			897.739
Dipòsits		3.763.976	223.511.848	227.275.824
Bancs centrals			30.029.382	30.029.382
Entitats de crèdit			6.315.758	6.315.758
Clientela		3.763.976	187.166.708	190.930.684
Valors representatius de deute emesos			27.708.015	27.708.015
Altres passius financers			2.873.432	2.873.432
Total	10.292.298	3.763.976	254.093.295	268.149.569

La combinació de negocis amb Banco BPI ha suposat, en la data de presa de control, la incorporació de 196 milions d'euros en l'epígraf «Passius financers mantinguts per negociar», 2.213 milions d'euros en l'epígraf «Passius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats» i 24.819 milions d'euros en l'epígraf de «Passius financers a cost amortitzat» (vegeu Nota 6).

Adicionalment, en el primer semestre de 2017 s'ha produït un increment significatiu en la comercialització de productes d'assegurances de vida *Unit-links*, registrant-se les provisions matemàtiques associades en l'epígraf «Passius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats».

Emissions, recompres i reemborsaments de valors representatius de deute

Durant els sis primers mesos de 2017 s'han produït venciments per un import de 4.530 milions d'euros. Addicionalment, en el primer semestre de 2017, s'han efectuat les emissions següents:

- emissió de cèdules hipotecàries a l'empara del fullletó Base de valors no participatius de CaixaBank registrat a CNMV per un import de 1.500 milions d'euros a deu anys. El cupó es va fixar en l'1,25% i el cost de l'emissió és de 60 punts bàsics sobre el *midswap*.
- emissió d'obligacions subordinades (Tier2) a l'empara del programa d'emissió de deute "EURO 10,000,000,000 Euro Medium Term Note Programme" registrat a la Borsa d'Irlanda per un import de 1.000 milions d'euros a deu anys, meritant un tipus d'interès del 3,5% anual. A partir del cinquè any les obligacions meritiran un interès fix anual igual al tipus *swap* a 5 anys més un marge del 3,35%.
- emissió de deute sènior a l'empara del programa d'emissió de deute "EURO 10,000,000,000 Euro Medium Term Note Programme" registrat a la Borsa d'Irlanda de 1.000 milions d'euros a set anys, amb un cupó de l'1,15%.
- emissió de participacions preferents eventualment convertibles en accions de nova emissió de CaixaBank ("Additional Tier 1") de 1.000 milions d'euros perpètua amb possibilitat d'amortització anticipada a opció de l'emissor a partir del setè any.

L'emissió s'ha efectuat a la par i la remuneració de les participacions preferents, el pagament de les quals està subjecte a certes condicions i és a més discrecional, va quedar fixada en un 6,75% anual per als set primers anys. A partir de llavors, es revisarà aplicant un marge de 649,8 punts bàsics sobre el tipus *swap* a 5 anys aplicable (*5-year EUR Mid Swap Rate*). D'acord amb el marc comptable actualment vigent i prenent en consideració la discrecionalitat de CaixaBank respecte el pagament d'aquesta remuneració, que si escau serà per trimestres vençuts, aquesta es carregarà contra les reserves disponibles del Grup.

Les participacions preferents són perpètuas, sens perjudici de la qual cosa poden ser amortitzades en determinades circumstàncies a opció de CaixaBank i, en qualsevol cas, seran convertides en accions ordinàries de nova emissió de l'entitat si CaixaBank o el Grup CaixaBank presentessin una ràtio de capital de nivell 1 ordinari (*Common Equity Tier 1 ratio* o CET1), calculat d'acord amb el Reglament Europeu 575/2013, de 26 de juny, del Parlament Europeu i del Consell, sobre els requisits prudencials de les entitats de crèdit i les empreses d'inversió, inferior al 5,125%. El preu de conversió de les participacions preferents serà el més gran entre (i) la mitjana dels preus mitjans ponderats per volum diaris de l'acció de CaixaBank corresponent als cinc dies de cotització anteriors al dia en què s'anuncii que s'ha produït el supòsit de conversió corresponent, (ii) € 2,803 (*Floor Price*) i (iii) el valor nominal de l'acció de CaixaBank en el moment de la conversió (en la data de l'emissió, el valor nominal de l'acció és d'un euro (€ 1)).

L'emissió es va col·locar exclusivament entre inversors professionals.

Es van admetre a negociació les participacions preferents a AIAF Mercat de Renda Fixa.

BCE ha autoritzat la computabilitat de les participacions preferents com a capital de nivell 1 addicional (*Additional Tier 1*) de CaixaBank i del Grup CaixaBank d'acord amb la Llei 10/2014, de 26 de juny, d'ordenació, supervisió i solvència d'entitats de crèdit, i de conformitat amb els criteris del Reglament 575/2013 esmentat.

D'altra banda, en el primer semestre de 2017 BPI ha fet una emissió de deute subordinat per un import de 300 milions d'euros, íntegrament subscrit per CaixaBank (vegeu Nota 20).

Altres emissions garantides pel Grup

A 30 de juny de 2017 i 31 de desembre de 2016 no hi ha valors representatius de deute emesos per entitats associades o per tercers (aliens al Grup) garantits per CaixaBank o qualsevol entitat del Grup.

16. Passius emparats per contractes d'assegurances

A 30 de juny de 2017 i 31 de desembre de 2016, el desglossament del saldo d'aquest capítol dels balanços consolidats és el següent:

Detall de passius per contractes d'assegurances

(Milers d'euros)

	30-06-2017	31-12-2016
Primes no consumides	8.041	4.412
Provisions matemàtiques	48.643.080	45.223.258
Prestacions	593.167	526.592
Participació en beneficis i extorns	41.746	49.317
Total	49.286.034	45.803.579

La combinació de negocis amb Banco BPI ha suposat, en la data de presa de control, la incorporació de 2.058 milions d'euros de passius emparats per contractes d'assegurances (vegeu Nota 6). Addicionalment, cal destacar el creixement en el primer semestre de 2017 dels negocis d'assegurances d'estalvi, en especial les rendes vitalícies i l'estalvi individual.

17. Provisions

A continuació es detallen els saldos a 30 de juny de 2017 i a 31 de desembre de 2016 i la naturalesa de les provisions registrades en aquest capítol dels balanços intermedis resumits consolidats adjunts:

Moviment de provisions

(Milers d'euros)

	Fons a 31-12-2016	Alta per combinació de negocis amb Banco BPI (Nota 6)	Dotacions netes de disponibilitats amb càrrec a resultats	Altres (Guany)/pè dotacions (*)	rdues actuarials	Utilització de fons	Traspassos i altres	Fons a 30-06-2017
Provisions per a pensions i altres obligacions de prestacions definides postocupació	2.028.612	33.548	0	13.929	59.482	(50.581)	69.142	2.154.132
Provisions per a altres retribucions als empleats a llarg termini	972.767	3.000	457.166	1.305	0	(110.284)	(3.808)	1.320.146
Provisions per a qüestions processals i litigis per impostos pendents	633.224	72.758	117.619	0	0	(61.913)	6.758	768.446
Contingències legals	343.533	9.782	109.529	0	0	(52.693)	6.633	416.784
Provisions per a impostos	289.691	62.976	8.090	0	0	(9.220)	125	351.662
Provisió per compromisos i garanties concedits	228.553	83.394	39.676	0	0	(6.198)	3.494	348.919
Cobertura risc de país	8.703	0	0	0	0	0	0	8.703
Cobertura pèrdues identificades	219.850	83.394	39.676	0	0	(6.198)	3.494	340.216
<i>Riscos contingents</i>	<i>187.553</i>	<i>83.394</i>	<i>35.385</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>(2.743)</i>	<i>303.589</i>
<i>Compromisos contingents</i>	<i>32.297</i>		<i>4.291</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>(6.198)</i>	<i>6.237</i>	<i>36.627</i>
Resta de provisions	867.115	4.736	13.742	106.400	0	(165.846)	(71.491)	754.656
Menyscapes per acords no formalitzats i altres riscos	807.475	4.736	10.979	0	0	(152.957)	30.132	700.365
Processos judicials en curs	17.763	0	2.763	0	0	(337)	15	20.204
Altres fons	41.877	0	0	106.400	0	(12.552)	(101.638)	34.087
Total fons	4.730.271	197.436	628.203	121.634	59.482	(394.822)	4.095	5.346.299
(*) Cost per interessos de fons de pensions				17.956				
Despeses de personal				103.678				
Total Altres dotacions				121.634				

Provisions per a pensions i altres obligacions de prestacions definides postocupació

El Grup manté compromisos amb determinats empleats o els seus drethavents per complementar les prestacions del sistema públic de Seguretat Social en matèria de jubilació, incapacitat permanent, viduitat i orfanat. Aquests compromisos corresponen, bàsicament, a CaixaBank.

La major part dels compromisos estan instrumentats a través del Fons de Pensions «Pensions Caixa 30», fons que instrumenta el Pla de Pensions d'Ocupació de CaixaBank i que majoritàriament assegura els seus riscos en entitats del Grup. L'Entitat té responsabilitats sobre la governança del Pla i l'exerceix mitjançant la participació en la Comissió de Control d'aquest. Per als contractes d'assegurança que no són contractats pel Pla de Pensions, però estan contractats amb entitats terceres al Grup, el prenedor és CaixaBank i la seva gestió i l'assumpció dels seus riscos es duen a terme a través de cadascuna de les entitats asseguradores.

A 30 de juny de 2017, s'han recalculat el valor dels compromisos tenint en compte els criteris següents:

- a) S'ha utilitzat com a mètode de càlcul el «mètode de la unitat de crèdit projectada», que considera cada any de servei com a generador d'una unitat addicional de dret a les prestacions i valora cada unitat de forma separada.
- b) Les hipòtesis actuàries utilitzades són inesbiaixades i compatibles entre si. Les principals hipòtesis utilitzades en els càlculs han estat:

Hipòtesis actuàries

	30-06-2017	31-12-2016
Tipus de descompte llarg termini (1)	1,73%	1,68%
Tipus de descompte curt termini (1)	0,11%	0,14%
Taules de mortalitat	PERM-F/2000 - P	PERM-F/2000 - P
Taxa anual de revisió de pensions (2)	0% - 2%	0% - 2%
IPC anual acumulatiu	1,5% 2017, 1,6% 2018, 1,9% 2019 i següents	1,5% 2017 i següents
Taxa de creixement dels salaris	1,75% 2017; 2% 2018; IPC + 0,5% 2019 i següents	1,75% 2017; 2% 2018; IPC + 0,5% 2019 i següents

(1) Tipus resultant de la utilització d'una corba de tipus construïda a partir de bons corporatius d'alta qualitat creditícia, de la mateixa moneda i termini que els compromisos assumits.

(2) Depenent de cada compromís.

CaixaBank utilitza una corba desenvolupada internament, que és la que millor representa la realitat dels compromisos per pensions del Grup.

- c) L'edat estimada de jubilació per a cada empleat és la primera a la qual té dret a jubilar-se o la pactada, si escau.

Per la seva banda, BPI manté a 30 de juny de 2017 una obligació neta per compromisos de prestació definida per un import de 42 milions d'euros. Les hipòtesis actuàries utilitzades per a la determinació d'aquesta obligació neta són:

- Taxa de descompte del 2,08%.
- Taxa de revaloració de les pensions: 0,5%
- Taxa de creixement salarial: [1-2]%
- Taules de mortalitat d'homes: TV 88/90
- Taules de mortalitat de dones: TV 88/90 - 3 anys"

En conseqüència, s'han registrat els guanys/pèrdues actuàries en «Elements que no es classificaran en resultats - Guanys o pèrdues actuàries en plans de pensions de prestacions definides» del Patrimoni net i immediatament reclassificat a reserves, en aplicació de la modificació de la NIC 19 descrita en la Nota 2 dels comptes consolidats del Grup de l'exercici 2016.

Provisions per a altres retribucions als empleats a llarg termini

El Grup CaixaBank té constituïts fons per a la cobertura dels compromisos dels seus programes de prejubilació. Els fons cobreixen els compromisos amb el personal prejubilat —tant en matèria de salaris com d'altres càrregues socials— des del moment de la seva prejubilació fins a la data de la seva jubilació efectiva. També hi ha constituïts fons per cobrir els compromisos adquirits amb el personal en situació de jubilació parcial, així com els corresponents a premis d'antiguitat i altres compromisos amb el personal actiu.

El 17 de juliol de 2014 es va subscriure un Acord Laboral pel qual CaixaBank podria dotar determinats imports en l'exercici 2014 per al Programa de desvinculacions incentivades. El cost associat a aquest Acord Laboral va pujar a 182 milions d'euros i es va destinar al personal nascut abans de l'1 de gener de 1958. Els programes de desvinculacions es van iniciar el març de 2015.

Durant el primer semestre de l'exercici 2015, es va assolir un acord laboral de reestructuració amb els representants sindicals que tenia en compte un ajust de la plantilla procedent de Barclays Bank, SAU i que va afectar 968 persones de les 975 inicialment previstes en el pacte, mitjançant baixes d'adhesió voluntària, recol·locacions i mesures d'extinció forçosa. El cost extraordinari de personal associat a aquesta reestructuració es va registrar en aquest Fons durant el primer semestre de l'exercici 2015 i va pujar a 187 milions d'euros.

El 29 de juny de 2015, CaixaBank i els representants sindicals van subscriure un nou acord laboral amb la voluntat d'establir mesures que permetessin reorganitzar i reequilibrar la distribució territorial de les persones que integren la plantilla, així com els seus costos. El pla va afectar 700 persones (baixes incentivades). El cost d'aquesta reestructuració va ser de 284 milions d'euros, import que es va registrar en aquest Fons a 30 de juny de 2015.

CaixaBank va signar el 16 d'abril de 2016 un pla de desvinculacions voluntàries incentivades. El pla, que anava dirigit a les persones nascudes amb anterioritat a l'1 de gener de 1959, va afectar 371 persones amb un cost de 160 milions d'euros. Aquestes desvinculacions van tenir lloc, pràcticament en la seva totalitat, l'1 de juny de 2016.

El 29 de juliol de 2016, CaixaBank i els representants sindicals van signar un acord laboral amb l'objectiu d'optimitzar la distribució territorial de la plantilla. L'Acord va afectar 386 persones amb un cost de 121 milions d'euros.

Amb data 10 de gener de 2017 es va llançar un pla de desvinculacions voluntàries incentivades per al col·lectiu d'empleats nascuts entre l'1 de març de 1953 i el 31 de desembre de 1959. A aquest Pla es van adherir 350 persones amb un cost de 152 milions d'euros.

El 19 de maig de 2017 s'ha tancat un pla de desvinculacions voluntàries incentivades per al col·lectiu d'empleats nascuts abans de l'1 de gener de 1962. A aquest pla s'han adherit 610 persones amb un cost estimat de 303 milions d'euros. Les desvinculacions tindran lloc en els mesos de juny i octubre de 2017.

Provisions per a qüestions processals i litigis per impostos pendents

A continuació es mostra la composició de les provisions per a litigis per impostos pendents a 30 de juny de 2017 i a 31 de desembre de 2016:

Provisions per a litigis per impostos pendents

(Milers d'euros)	30-06-2017	31-12-2016
Actes de la Inspecció de Tributs dels exercicis 2004 a 2006	33.171	33.171
Actes de la Inspecció de Tributs dels exercicis 2007 a 2009	11.443	11.354
Impostos sobre Dipòsits	113.254	116.131
Altres	193.794	129.035
Total	351.662	289.691

Provisions - Resta de provisions

Menyscapes per acords no formalitzats i altres riscos

En aquest epígraf estan registrades les provisions derivades de l'eliminació de les clàusules terra que hi ha en determinades hipoteques del Grup. Durant els exercicis 2015 i 2016 el Grup va registrar un total de 625 milions d'euros (515 i 110 milions d'euros, respectivament) per a la cobertura del valor estimat dels desemborsaments que s'espera que es puguin derivar d'aquest procediment. Per a aquesta estimació es va prendre en consideració l'evolució del procés i la incertesa existent associada a aquest, comptant-se amb el contrast d'un expert independent.

Adicionalment, i seguint el que estableix el Reial Decret llei 1/2017, de 20 de gener, de mesures urgents de protecció dels consumidors en matèria de clàusules terra, CaixaBank ha implementat el codi de bones pràctiques creant un departament o servei especialitzat que opera amb un procediment àgil en relació amb les reclamacions presentades en l'àmbit d'aquest Reial Decret llei, de manera que es pugui atendre i donar resposta als seus clients en el termini establert de tres mesos. El procediment establert està en funcionament, s'han iniciat els processos de devolució i es continua revisant els expedients i comunicant als clients la resolució d'aquests.

Altres fons

Durant el primer semestre de 2017 s'han assolit acords de baixes incentivades a Banco BPI, que afecten un total de 617 empleats amb un cost de 106 milions d'euros.

18. Patrimoni net

Capital

A 30 de juny de 2017 CaixaBank tenia 5.981.438.031 accions emeses totalment subscrietes i desemborsades. La totalitat de les accions són anotacions en compte, d'1 euro de valor nominal cadascuna.

Les accions de CaixaBank estan admeses a cotització en les quatre borses oficials espanyoles i cotitzen en el mercat continu dins de l'IBEX-35. A 30 de juny de 2017 l'acció cotitzava a 4,180 euros (3,140 a 31 de desembre de 2016).

Accions pròpies

En la Junta General d'Accionistes del 28 d'abril de 2016 es va autoritzar el Consell d'Administració, d'acord amb el que disposen els articles 146 i 509 de la Llei de Societats de Capital, perquè pugui procedir a l'adquisició derivativa d'accions pròpies, tant directament com indirectament a través de les societats dependents, en els termes següents:

- L'adquisició podrà fer-se a títol de compravenda, permuta, dació en pagament o qualsevol altra permesa per la llei, en una o diverses vegades, sempre que el valor nominal de les accions adquirides, sumat al de les que ja posseeixi la Societat, no excedeixi el 10% del capital subscrit.
- Quan l'adquisició sigui onerosa, el preu o contravalor serà el preu de tancament de les accions de la Societat en el mercat continu del dia immediatament anterior a l'adquisició, amb una variació màxima, a l'alça o a la baixa, del 15%.

El termini de vigència d'aquesta nova autorització és de cinc anys des de l'aprovació de la Junta General d'Accionistes de la Societat. Addicionalment, s'hi fa constar que les accions que s'adquireixin com a conseqüència d'aquesta autorització es podran destinar tant a la seva alienació o amortització com a l'aplicació dels sistemes retributius establerts en el paràgraf tercer de l'apartat a) de l'article 146 de la Llei de Societats de Capital, i es poden destinar a l'entrega als empleats i administradors de la Societat o del Grup.

El moviment registrat en la cartera d'accions pròpies durant el primer semestre de l'exercici 2017 és el següent:

Cartera d'accions pròpies

	31-12-2016	Adquisició i altres	Alienacions i altres (**)	30-06-2017
Nombre d'accions pròpies	4.335.865	343.724	(829.540)	3.850.049
% de capital social (*)	0,072%			0,064%
Cost/Venda (milers d'euros)	14.339	1.405	(2.793)	12.951

(*) Percentatge calculat sobre el nombre d'accions totals de CaixaBank a final del període.

Un altre resultat global acumulat

Recullen principalment l'import net de les variacions de valor raonable dels actius financers classificats com a disponibles per a la venda, així com els ajustos per valoració registrats en el patrimoni net de les entitats associades.

La variació dels ajustos de valoració atribuïbles al Grup («Elements que poden reclassificar-se en resultats») en el primer semestre de 2017 ha estat de 27.896 milers d'euros.

Interessos minoritaris

La variació dels interessos minoritaris del primer semestre de 2017 es deu a la combinació de negocis amb Banco BPI, que ha suposat, en la data de presa de control, la incorporació de 339 milions d'euros (vegeu Nota 6).

19. Situació fiscal

Consolidació fiscal

D'acord amb la legislació fiscal vigent, el grup de consolidació fiscal inclou CaixaBank, com a societat dominant, i aquelles entitats espanyoles que compleixen els requisits exigits a l'efecte per la normativa reguladora com a dependents. La resta de les societats del Grup presenten les declaracions d'acord amb la normativa fiscal aplicable.

Així mateix, CaixaBank i algunes de les seves entitats dependents formen part del Grup d'Entitats de l'impost sobre el valor afegit (IVA) des de l'exercici 2008; i CaixaBank és l'entitat dominant des de l'1 de gener de 2016.

Actius/Passius per impostos diferits

Segons la normativa fiscal vigent, hi ha determinades diferències temporàries que han de ser tingudes en compte a l'hora de quantificar la despesa d'impost sobre beneficis corresponent. Els orígens dels actius/passius per impostos diferits registrats en el balanç a 30 de juny de 2017 i 31 de desembre de 2016 són els següents:

Actius per impostos diferits

(Milers d'euros)

	30-06-2017 (1)	31-12-2016
Aportacions a plans de pensions	567.316	470.808
Provisió per a insolvències	4.224.436	4.103.383
Fons per a compromisos per prejubilacions	35.691	42.510
Provisió d'immobles adjudicats	1.185.578	1.185.578
Comissions d'obertura d'inversions creditícies	26.334	10.744
Deduccions pendents d'aplicació	1.221.265	1.220.909
Bases imposables negatives	1.018.836	1.178.959
Actius fiscals per ajustos de valoració al patrimoni net	46.508	32.755
Altres actius fiscals diferits sorgits en combinacions de negoci (2)	202.731	50.090
Altres (3)	1.491.505	1.346.927
Total	10.020.200	9.642.663

(1) Inclou els actius per impostos diferits procedents del Grup Banco BPI registrats al tipus impositiu aplicable en cada jurisdicció.

(2) Inclou els actius per impostos diferits derivats dels ajustos a valor raonable negatius sobre els actius i passius de Banca Cívica, Banco de Valencia, Barclays i Banco BPI, excepte el derivat de l'ajust per Inversió creditícia.

(3) Inclou, entre altres, els actius per impostos diferits procedents d'eliminacions per operacions intragrup i els corresponents als diferents fons de provisió constituïts.

La combinació de negocis amb Banco BPI ha suposat, en la data de presa de control, la incorporació de 643 milions d'euros d'actius fiscals (vegeu Nota 6).

La xifra d'actius fiscals diferits que compten amb garantia de l'Estat és de 6.013 milions d'euros.

El Grup fa una anàlisi del valor recuperable dels actius per impostos diferits registrat. Per fer-ho, ha desenvolupat un model basat en projeccions de resultats del Grup. Aquest model ha estat elaborat en col·laboració amb un expert independent, i a 31 de desembre de 2016, suportava la recuperabilitat dels actius per impostos amb anterioritat a la seva prescripció legal.

El model s'actualitza semestralment, de manera que les hipòtesis es van ajustant a la realitat en cada moment de l'anàlisi, per tal d'incorporar les possibles desviacions de la realitat respecte al model. A 30 de juny de 2017, els resultats del model i els exercicis de *back testing* efectuats suporten la recuperabilitat dels actius fiscals diferits en els terminis legals.

En els actuals entorns de tipus d'interès, el valor nominal dels actius per impostos diferits no difereix significativament del seu valor actual.

Passius per impostos diferits

(Milers d'euros)

	30-06-2017 (1)	31-12-2016
Actualització d'immobles 1a aplicació NIIF	241.484	242.038
Passius fiscals per valoració de disponibles per a la venda	193.303	223.172
Passius fiscals d'actius intangibles generats en combinacions de negocis	50.921	57.464
Passius fiscals per a la dotació extraordinària a la provisió matemàtica	271.329	271.329
Altres passius fiscals diferits sorgits en combinacions de negoci (2)	289.925	250.791
Altres	160.525	141.197
Total	1.207.487	1.185.991

(1) Inclou els passius fiscals diferits procedents de Banco BPI registrats al tipus impositiu aplicable en cada jurisdicció.

(2) Inclou principalment els passius fiscals diferits derivats dels ajustos a valor raonable positius sobre els actius i passius adquirits en combinacions de negocis.

La combinació de negocis amb Banco BPI ha suposat, en la data de presa de control, la incorporació de 120 milions d'euros de passius fiscals (vegeu Nota 6).

20. Transaccions amb parts vinculades

En el marc de la Circular 4/2004 del Banc d'Espanya, el «personal clau de la Direcció» de CaixaBank, entès com les persones que tenen autoritat i responsabilitat per planificar, dirigir i controlar les activitats de l'Entitat, directament o indirectament, està integrat per tots els membres del Consell d'Administració (siguin executius o no) i l'Alta Direcció. Pels seus càrrecs, cadascuna de les persones que integren aquest col·lectiu es considera «part vinculada» a CaixaBank. Per aquest motiu, CaixaBank ha de revelar, entre altres transaccions, la informació que es recull en aquesta Nota.

També es consideren parts vinculades a CaixaBank els familiars pròxims al «personal clau de la direcció», entesos com aquells membres de l'entorn familiar que podrien exercir influència en aquesta persona, o ser influïts per aquesta persona en els seus assumptes amb l'Entitat. Entre ells s'inclouran: (i) el cònjuge o persona amb anàloga relació d'afectivitat; (ii) els ascendents, descendents i germans i els respectius cònjuges o persones amb anàloga relació d'afectivitat; (iii) els ascendents, descendents i germans del cònjuge o persones amb anàloga relació d'afectivitat, i (iv) les persones a càrrec seu o a càrrec del cònjuge o persona amb anàloga relació d'afectivitat, així com aquelles societats en què el personal clau o els seus familiars pròxims exerceixen control, control conjunt o influència significativa, o bé compten, directament o indirectament amb un poder de vot important.

D'acord amb el que disposa el Reglament del Consell d'Administració, les operacions amb els consellers i les seves parts vinculades hauran de ser autoritzades pel Consell d'Administració, amb l'informe previ de la Comissió d'Auditoria i Control, llevat que simultàniament es compleixin les tres condicions següents: (i) que es facin en virtut de contractes, les condicions dels quals estiguin estandarditzades i s'apliquin en massa a molts clients; (ii) que es facin a preus o tarifes establerts amb caràcter general per qui actui com a subministrador del bé o servei del qual es tracti; i (iii) que la quantia de l'operació no superi l'u per cent (1%) dels ingressos anuals de la societat.

Sens perjudici d'això, d'acord amb el que estableix la normativa vigent, la concessió de crèdits, avals o garanties al President, Vicepresident, als altres Consellers i a Directors Generals i assimilats requereix l'autorització expressa del Banc d'Espanya.

En el cas dels crèdits a l'Alta Direcció, en ser empleats de CaixaBank, la política seguida en la concessió es regeix pel que disposen el conveni del sector de caixes i entitats financeres d'estalvis i la normativa laboral interna que l'ha desenvolupat.

La resta d'operacions actives, passives o de prestació de serveis financers, concertades per CaixaBank amb «personal clau de la Direcció» (Consell d'Administració i Alta Direcció), i a les quals no és aplicable la normativa laboral, s'han concedit en condicions de mercat. D'altra banda, cap d'aquestes transaccions és d'un import significatiu per a una interpretació adequada dels comptes anuals.

CaixaBank manté, així mateix, contractes de prestació de serveis amb les seves parts vinculades. Aquests contractes són, en qualsevol cas, propis del tràfic ordinari, en condicions de mercat i cap d'ells és d'un import significatiu de forma individual.

A continuació es detallen els saldos més significatius mantinguts a 30 de juny de 2017 i 2016 entre CaixaBank i les entitats associades i negocis conjunts, així com els mantinguts amb Administradors, Alta Direcció i altres parts vinculades (familiars i empreses vinculades a membres del Consell d'Administració i Alta Direcció, fins a on l'Entitat coneix), tant de CaixaBank, com de Fundació Bancària "la Caixa" i CriteriaCaixa, i els mantinguts amb altres parts vinculades, com el pla de pensions dels empleats, etc. També es detallen els imports registrats en el compte de pèrdues i guanys com a conseqüència de les operacions efectuades. La totalitat dels saldos i operacions efectuats entre parts vinculades formen part del

tràfic ordinari i es duen a terme en condicions de mercat.

30-06-2017

(Milers d'euros)

	Amb Criteri Fundació Bancària "la Caixa" i el seu Grup (1)	Entitats associades i multigrup (2)	Administradors i Alta Direcció (2)	Altres parts vinculades (3)	Pla de pensions d'empleats
ACTIU					
Crèdits sobre entitats de crèdit					
Préstecs i bestretes	964.852	203.323	10.778	60.293	0
<i>Adquisició temporal d'actius</i>					
<i>Préstecs hipotecaris</i>	188.150	3.590	9.821	22.609	
<i>Resta (4)</i>	776.702	199.733	957	37.684	
<i>dels quals Provisió per a insolvències</i>	(122)	(5.046)	(7)	(4.611)	
Instruments de patrimoni					4.316
Valors representatius de deute	1.263.526	28.408			
Total	2.228.378	231.731	10.778	60.293	4.316
PASSIU					
Dipòsits d'entitats de crèdit	27.713	29			
Dipòsits de clients	1.923.426	749.563	38.079	48.661	70.503
Derivats				2	
Valors representatius de deute emesos					2.700
Passiu fora de balanç (5)			89.324	41.970	
Total	1.951.139	749.592	127.403	90.633	73.203
PÈRDUES I GUANYS					
Ingressos per interessos	15.332	1.423	33	414	
Despeses per interessos (6)	(9.657)	(4)	(23)	(18)	(42)
Ingressos per dividendes (7)					
Ingressos per comissions	1.556	98.788	6	25	
Despeses per comissions					(366)
Total	7.231	100.207	16	421	(408)
ALTRES					
Garanties concedides - Avals i altres	159.474	444.891	10	13.091	
Compromisos contingents concedits - Disponibles per tercers i altres (8)	1.264.805	499.433	11.833	8.718	
Compromisos postocupació meritats			52.099		
Total	1.424.279	944.324	63.942	21.809	0

(1) Inclou les operacions amb Fundació Bancària "la Caixa", les seves entitats dependents, multigrup i associades.

(2) S'informa sobre els Administradors i l'Alta Direcció de Fundació Bancària "la Caixa", CaixaBank i CriteriCaixa.

(3) Familiars i entitats vinculades a membres dels Consells d'Administració i l'Alta Direcció de "la Caixa", CaixaBank i CriteriCaixa, i altres parts vinculades

(4) Inclou Altres préstecs i crèdits

(5) Inclou Fons d'Inversió, Contractes d'assegurances, Fons de pensions i Compromisos postocupació aportats.

(6) No inclou el cost financer corresponent a Passius fora de balanç.

(7) Determinat segons el criteri de meritació.

(8) Inclou els disponibles de línies de risc comercials.

30-06-2016

(Milers d'euros)

	Amb Criteri Fundació Bancària "la Caixa" i el seu Grup (1)	Entitats associades i multigrup	Administradors i Alta Direcció (2)	Altres parts vinculades (3)	Pla de pensions d'empleats
ACTIU					
Crèdits sobre entitats de crèdit		615			
Préstecs i bestretes	2.536.708	432.389	13.352	53.704	
<i>Adquisició temporal d'actius</i>					
<i>Préstecs hipotecaris</i>	435.841	14.241	11.703	28.459	
<i>Resta (4)</i>	2.100.867	418.148	1.649	25.245	
<i>dels quals Provisió per a insolvències</i>		(59.870)		(1.730)	
Valors representatius de deute	1.426.327	2.128			
Total	3.963.035	435.132	13.352	53.704	0
PASSIU					
Dipòsits d'entitats de crèdit	229	30.429	1.870		
Dipòsits de clients	1.474.727	1.056.073	76.625	34.693	87.990
Valors representatius de deute emesos					84.569
Passiu fora de balanç (5)			31.443		
Total	1.474.956	1.086.502	109.938	34.693	172.559
PÈRDUES I GUANYES					
Ingressos per interessos	19.628	3.858	44	356	
Despeses per interessos (6)	(548)	(738)	(125)	(43)	(230)
Ingressos per dividendes (7)					
Ingressos per comissions	2.908	89.408	10	18	
Despeses per comissions			(3)		
Total	21.988	92.528	(74)	331	(230)
ALTRES					
Garanties concedides - Avals i altres	214.164	86.471	37	1.443	
Compromisos contingents concedits - Disponibles per tercers i altres (8)	1.747.233	527.389	8.525	19.548	
Compromisos postocupació meritats				47.669	
Total	1.961.397	613.860	8.562	68.660	0

(1) Inclou les operacions amb Fundació Bancària "la Caixa", les seves entitats dependents, negocis conjunts i associades.

(2) S'informa sobre els Administradors i l'Alta Direcció de Fundació Bancària "la Caixa", CaixaBank i Criterià.

(3) Familiars i entitats vinculades a membres dels Consells d'Administració i l'Alta Direcció de "la Caixa", CaixaBank, i Criterià, i altres parts vinculades.

(4) Inclou Altres préstecs i crèdits.

(5) Inclou Fons d'Inversió, Contractes d'assegurances, Fons de pensions i Compromisos postocupació aportats.

(6) No inclou el cost financer corresponent a Passius fora de balanç.

(7) Determinat segons el criteri de meritació.

(8) Inclou els disponibles de línies de risc comercials.

Les operacions entre empreses del Grup formen part del tràfic ordinari i s'efectuen en condicions de mercat.

A 30 de juny de 2017 no hi ha evidència de deteriorament ni en el valor dels actius financers ni dels avals ni dels compromisos contingents mantinguts amb «personal clau de la direcció».

Descripció de les relacions entre Fundació Bancària "la Caixa" i CaixaBank

Amb l'objectiu d'enfortir la transparència, l'autonomia i el bon govern del Grup, així com reduir l'aparició i regular els conflictes d'interès, "la Caixa" i CaixaBank van subscriure, en data 1 de juliol de 2011, un Protocol Intern de Relacions. De conformitat amb aquest Protocol, qualsevol nou servei o operació intragrup tindria sempre una base contractual i s'hauria d'ajustar als seus principis generals.

Com a conseqüència de la transformació en fundació bancària i la finalització de l'exercici indirecte de l'activitat bancària a través de CaixaBank, i d'acord amb el que disposa la Llei 26/2013 de 27 de desembre, de caixes d'estalvis i fundacions bancàries, el Patronat de la fundació va aprovar, en data 24 de juliol de 2014, amb una posterior modificació el 31 de març de 2016, un Protocol de Gestió de la participació financera que regula, principalment:

- Els criteris bàsics de caràcter estratègic que regeixen la gestió per part de la Fundació "la Caixa" de la seva participació en CaixaBank.
- Les relacions entre el Patronat i els òrgans de govern de CaixaBank.
- Els criteris generals per a la realització d'operacions entre la Fundació "la Caixa" i CaixaBank, i els mecanismes previstos per evitar possibles conflictes d'interès.
- Els mecanismes per evitar l'aparició de conflictes d'interès.
- Els criteris bàsics relatius a la cessió i l'ús de signes distintius i noms de domini titularitat de la Fundació Bancària "la Caixa" per part de CaixaBank i de societats del seu grup.
- L'atorgament d'un dret d'adquisició preferent a favor de la Fundació Bancària en cas de transmissió per part de CaixaBank del Mont de Pietat de què és titular.
- Els principis bàsics d'una possible col·laboració a l'efecte que (a) CaixaBank pugui implementar polítiques de responsabilitat social corporativa a través de la Fundació Bancària "la Caixa", i, alhora, (b) la Fundació Bancària doni difusió als seus programes de l'Obra Social per mitjà de la xarxa de sucursals de CaixaBank i, si s'escau, a través d'altres mitjans materials.
- El flux d'informació adequat que permeti a totes dues entitats l'elaboració dels seus estats financers i el compliment d'obligacions d'informació periòdica i de supervisió davant el Banc d'Espanya i organismes reguladors.

En el marc d'aquest Protocol de gestió, la Fundació Bancària "la Caixa", Criteriacaixa i CaixaBank van acordar formalitzar un nou Protocol Intern de Relacions, que modifiqués el de juliol de 2011 i que recollís els aspectes del Protocol de Gestió que requereixen la participació de CaixaBank com a contrapart de la Fundació Bancària "la Caixa" i de Criteriacaixa.

En data 19 de desembre de 2016 es va subscriure el Protocol Intern de Relacions entre Fundació Bancària "la Caixa", Criteriacaixa i CaixaBank, que prèviament havien aprovat el Patronat de la Fundació Bancària "la Caixa" i els respectius Consells d'Administració.

En data 18 de maig de 2017 el Patronat de la Fundació Bancària "la Caixa" va aprovar modificar el Protocol de Gestió de la participació financera a CaixaBank; Criteriacaixa s'hi va adherir en data 25 de maig de 2017.

21. Informació per segments de negoci

La informació per segments de negoci té com a objectiu dur a terme un control, un seguiment i una gestió interna de l'activitat i dels resultats del Grup CaixaBank, i es construeix en funció de les diferents línies de negoci establertes segons l'estructura i l'organització del Grup.

Per definir els segments de negoci es tenen en compte els riscos inherents i les particularitats de gestió de cadascun d'ells. Així mateix, per a la segregació per negocis de l'activitat i els resultats es prenen com a base les unitats de negoci bàsiques, sobre les quals es disposa de xifres comptables i de gestió. S'apliquen els mateixos principis generals que els utilitzats en la informació de gestió del Grup i els criteris de mesurament, valoració i principis comptables aplicats són bàsicament iguals als utilitzats en l'elaboració dels estats financers intermedis.

Els resultats per segments de negoci es presenten amb la mateixa configuració de negocis prèvia a la presa de control de BPI, per bé que a partir del febrer de 2017 els resultats atribuïts d'aquesta participada ja no s'inclouen en el negoci de Participacions i es configura un nou negoci (BPI) del qual en resulten els següents **negocis diferenciats**:

Negoci bancari i d'assegurances Espanya: és la principal activitat del Grup CaixaBank; inclou la totalitat del negoci bancari (banca detallista, corporativa i institucional, tresoreria i mercats) juntament amb la d'assegurances i gestió d'actius, desenvolupat, bàsicament, en el territori espanyol a través de la xarxa d'oficines i de la resta de canals complementaris. Recull tant l'activitat com els resultats generats pels clients del Grup, siguin particulars, empreses o institucions. També incorpora la gestió de la liquiditat i ALCO, els ingressos pel finançament a la resta de negocis i les activitats corporatives.

Aquest segment inclou els resultats de les companyies asseguradores del Grup a Espanya, fonamentalment VidaCaixa, els productes detallistes de les quals es distribueixen a la mateixa base de clients i a través de la xarxa d'oficines de CaixaBank.

Després de la finalització del procés d'OPA i la presa de control de BPI, es recull en aquest negoci el resultat de la combinació de negocis en derivar-se d'una operació corporativa.

Negoci immobiliari *non-core*: inclou els resultats, nets del seu cost de finançament, dels actius immobiliaris *non-core* a Espanya, que inclouen:

- El crèdit promotor *non-core*.
- Els actius immobiliaris adjudicats (disponibles per a la venda i en lloguer) propietat, en la seva majoria, de la filial immobiliària BuildingCenter, SA.
- Altres actius i participacions de naturalesa immobiliària

Participacions: inclou essencialment els ingressos per dividends i/o mètode de la participació nets del cost de finançament de les participacions en Erste Group Bank, Repsol, SA, Telefónica, SA i els impactes significatius en resultats d'altres participacions rellevants adquirides en l'àmbit de la diversificació sectorial. En l'exercici 2016 es recull la contribució al Grup dels resultats de la participació en Banco BPI i fins al maig d'aquest any, els atribuïts a les participacions en Bank of East Asia i Grupo Financiero Inbursa. El 2017 es recull els resultats de BPI del mes de gener. Després de la finalització de l'OPA i la presa de control, des del febrer es procedeix a assignar els resultats de l'activitat de BPI a un nou segment de negoci.

El marge brut del negoci de participacions inclou principalment els ingressos per l'aplicació del mètode de la participació de les participacions i per dividends, nets del corresponent cost de finançament.

L'assignació de capital als negocis immobiliari *non-core* i de participacions es fa d'acord amb l'objectiu corporatiu de mantenir una ràtio regulatòria Common Equity Tier 1 (CET1) "fully loaded" entre l'11% i el 12%, i considera tant el consum de recursos propis per actius ponderats per risc a l'11% com les deduccions aplicables. L'assignació de capital a BPI es correspon amb la visió subconsolidada, és a dir, considerant els fons propis de la filial.

La diferència entre el total de fons propis del Grup CaixaBank i el capital assignat a aquests negocis, incloent-hi BPI, s'imputa al Negoci bancari i d'assegurances.

Les despeses d'explotació d'aquests segments de negoci recullen tant les directes com les indirectes, assignades segons criteris d'imputació.

BPI: Recull els resultats aportats al consolidat per BPI a partir de la presa de control el mes de febrer de 2017, moment a partir del qual es consolida pel mètode d'integració global. El compte de resultats inclou la reversió dels ajustos derivats de la posada en valor raonable dels actius i passius en la combinació de negocis. Els fons propis d'aquest negoci corresponen essencialment als de BPI en la seva visió subconsolidada.

A continuació es presenten els resultats del Grup CaixaBank a 30 de juny de 2017 i 2016 per segments de negoci.

Resultat atribuït

(Milers d'euros)

	Gener-juny	
	2017	2016
Negoci bancari i d'assegurances	927.378	943.341
Negoci immobiliari <i>non-core</i>	(256.686)	(355.253)
Participacions	91.894	49.968
BPI	76.904	
Total resultat atribuït dels segments sobre els quals s'informa	839.490	638.056
Resultats no assignats		
Eliminació de resultats interns (entre segments)		
Més: Altres resultats (inclou resultat atribuït a minoritaris)	16.617	5.973
Més: Impostos sobre beneficis i/o resultat d'operacions interrompudes	149.325	243.999
Total resultats abans d'impostos	1.005.432	888.028

Comptes de pèrdues i guanys consolidats del Grup CaixaBank - Segregació per negocis

(Milions d'euros)

	Negoci bancari i d'assegurances ⁽¹⁾		Negoci immobiliari <i>non-core</i>		Participacions ⁽²⁾		BPI ⁽³⁾		Grup CaixaBank	
	Gener - juny		Gener - juny		Gener - juny		Gener - juny		Gener - juny	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Marge d'interessos	2.300	2.162	(34)	(28)	(84)	(93)	167		2.349	2.041
Ingressos per dividends i resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació	94	63	16	9	170	328	109		389	400
Comissions netes	1.134	1.010	1				117		1.252	1.010
Guanys/pèrdues per actius i passius financers i altres	182	593			(18)		13		177	593
Ingressos i despeses emparats per contractes d'assegurances i reassurances	233	140							233	140
Altres ingressos i despeses d'explotació	72	9	(176)	(144)			(16)		(120)	(135)
Marge brut	4.015	3.977	(193)	(163)	68	235	390		4.280	4.049
Despeses d'administració	(1.789)	(1.792)	(23)	(26)	(2)	(2)	(288)		(2.102)	(1.820)
Amortització	(174)	(152)	(29)	(30)			(17)		(220)	(182)
Marge d'explotació	2.052	2.033	(245)	(219)	66	233	85		1.958	2.047
Pèrdues per deteriorament d'actius financers	(482)	(391)	(1)	(87)			11		(472)	(478)
Altres provisions	(592)	(248)	(169)	(22)		(164)	(2)		(763)	(434)
Resultat de l'activitat d'explotació	978	1.394	(415)	(328)	66	69	94		723	1.135
Guanys/(Pèrdues) en baixa d'actius i altres	241	11	41	(167)		(91)			282	(247)
Resultat abans d'impostos procedent de les activitats continuades	1.219	1.405	(374)	(495)	66	(22)	94		1.005	888
Impost sobre beneficis	(289)	(455)	117	140	26	72	(3)		(149)	(243)
Resultat després d'impostos procedent de les activitats continuades	930	950	(257)	(355)	92	50	91		856	645
Resultat atribuït a minoritaris	3	7					14		17	7
Resultat atribuït al Grup	927	943	(257)	(355)	92	50	77		839	638
<i>Fons propis⁽⁴⁾</i>	<i>18.966</i>	<i>18.896</i>	<i>1.506</i>	<i>1.597</i>	<i>1.195</i>	<i>1.445</i>	<i>2.163</i>		<i>23.830</i>	<i>21.938</i>
Actius totals	327.271	331.677	12.323	14.355	6.425	7.077	32.665		378.684	353.109

(1) Aquest segment inclou el resultat de la combinació de negocis derivat de l'adquisició de Banco BPI (256 milions d'euros), en derivar-se d'una operació corporativa.

(2) El negoci de Participacions recull els resultats de Banco BPI fins a la seva presa de control el febrer de 2017.

(3) BPI recull els resultats aportats al consolidat per BPI el 2017 a partir del mes de febrer, consolidant-se pel mètode d'integració global els actius i passius (considerant els ajustos efectuats en la combinació de negocis) (vegeu Nota 6).

(4) Fons propis puntuals assignats als negocis.

El negoci bancari i d'assegurances presenta un model de gestió integral bancari i bancari i assegurador. Dins un marc regulatori que comparteix objectius de supervisió i comptables similars, la gestió comercial i de riscos es fa de manera conjunta, perquè es tracta d'un model de negoci integrat.

Grup CaixaBank comercialitza els productes d'assegurances, complementàriament amb la resta de productes financers, a través de la xarxa comercial de CaixaBank a la mateixa base de clients. La gestió comercial es fa de forma integrada perquè la major part dels productes d'assegurances ofereixen alternatives d'estalvi (vida-estalvi i pensions) als productes bancaris (dipòsits i fons d'inversió).

A causa d'aquest model de gestió integral bancari i assegurador, en la informació sobre segregació per negocis es presenten els resultats del negoci bancari i assegurador com un únic segment.

A continuació es detalla la contribució al Grup CaixaBank dels ingressos de l'activitat d'assegurances i gestió de plans de pensions:

Contribució d'assegurances i pensions als ingressos del Grup

(Milions d'euros)

	30-06-2017	30-06-2016
Marge d'interessos	143	158
Resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació	71	50
Comissions netes	205	168
Guanys/Pèrdues per altres actius i passius financers i altres	64	87
Ingressos i despeses d'actius i passius emparats per contractes d'assegurances o reassegurances	233	140
Altres ingressos i despeses d'explotació	5	3
Total ingressos	721	606

Així mateix, CaixaBank ostenta una participació del 100% en VidaCaixa, S.A., que ostenta una participació en SegurCaixa Adeslas, S.A. (49,92%).

El resultat després d'impostos del Grup VidaCaixa en el primer semestre de 2017 ha pujat a 304 milions d'euros (242 milions en el primer semestre de 2016). Així mateix, el grup assegurador ha generat 5.612 milions d'euros de primes meritades en el primer semestre de 2017 (4.561 milions d'euros en el primer semestre de 2016).

Es detallen a continuació els principals epígrafs del balanç del Grup VidaCaixa a 30 de juny de 2017 i 31 de desembre de 2016:

Epígrafs clau del balanç del Grup VidaCaixa

(Milions d'euros)

	30-06-2017	31-12-2016
Total actius	58.321	55.352
<i>Del qual la posició en deute sobirà</i>	<i>45.377</i>	<i>43.029</i>
Provisions tècniques	54.216	51.287

A continuació es presenta informació sobre els ingressos del Grup CaixaBank per segments de negoci i àrea geogràfica relatiu al primer semestre de 2017 i 2016:

Distribució dels interessos i rendiments assimilats per àrea geogràfica

(Milers d'euros)	Gener - juny			
	CaixaBank		Grup CaixaBank	
	2017	2016	2017	2016
Mercat interior	2.142.929	2.342.481	3.243.105	3.341.929
Exportació	5.178	6.078	188.510	6.078
a) Unió Europea	3.518	3.533	186.849	3.533
b) Països OCDE				
c) Resta de països	1.660	2.545	1.661	2.545
Total	2.148.107	2.348.559	3.431.615	3.348.007

Distribució dels ingressos ordinaris (*)

(Milers d'euros)	Gener - juny					
	Ingressos ordinaris procedents de clients		Ingressos ordinaris entre segments (**)		Total ingressos ordinaris	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Negoci bancari i d'assegurances	5.496.294	5.628.897	0	0	5.496.294	5.628.897
Espanya	5.480.235	5.615.928			5.480.235	5.615.928
Reste de països	16.059	12.969			16.059	12.969
Negoci immobiliari non-core	128.237	145.495	0	0	128.237	145.495
Espanya	128.237	145.495			128.237	145.495
Reste de països					0	0
Participacions	151.508	327.711	0	0	151.508	327.711
Espanya	186.961	127.825			186.961	127.825
Reste de països	(35.453)	199.886			(35.453)	199.886
BPI	436.641	0	0	0	436.641	0
Portugal	398.009				398.009	0
Reste de països	38.632				38.632	0
Total	6.212.680	6.102.103	0	0	6.212.680	6.102.103

(*) Corresponen als següents epígrafs del Compte de Pèrdues i Guanys Públic del Grup CaixaBank, determinats d'acord amb la Circular 5/2014 del Banc d'Espanya.

1. Ingressos per interessos
2. Ingressos per dividends
3. Resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació
4. Ingressos per comissions
5. Guanys/pèrdues per actius/passius financers
6. Guanys/pèrdues de la comptabilitat de cobertures
7. Altres ingressos d'explotació
8. Ingressos d'actius emparats per contractes d'assegurances i reassegurances

(**) No hi ha ingressos ordinaris entre segments. Els ingressos del negoci bancari i d'assegurances derivats del finançament de la resta de negocis no s'han considerat com a ingressos ordinaris d'aquest segment.

22. Plantilla i nombre d'oficines

Per als períodes de sis mesos finalitzats el 30 de juny de 2017 i 2016 es facilita la distribució de la plantilla mitjana entre homes i dones.

Plantilla mitjana(*)

(Nombre d'empleats)

	30-06-2017		30-06-2016	
	CaixaBank	Grup CaixaBank (**)	CaixaBank	Grup CaixaBank
Homes	13.982	17.708	14.197	15.424
Dones	15.710	19.916	15.643	16.850
Total	29.692	37.624	29.840	32.274

(*) A 30 de juny de 2017 hi ha 212 empleats amb una discapacitat superior o igual al 33%.

(**) A 30 de juny de 2017 s'inclouen 5.465 empleats mitjans de Banco BPI (vegeu Nota 1 - Presa de control sobre Banco BPI).

El 30 de juny de 2017 La plantilla del Grup CaixaBank estava formada per 37.336 empleats (32.403 a 31 de desembre de 2016).

El nombre d'oficines a 30 de juny de 2017 i 31 de desembre de 2016 és el següent:

Oficines

(Nombre d'oficines)

	30-06-2017 (*)	31-12-2016
Espanya	4.941	5.027
Estranger	556	19
Total	5.497	5.046

(*) A 30 de juny de 2017 s'inclouen 535 oficines per la combinació de negocis amb Banco BPI (vegeu Nota 1 - Presa de control sobre Banco BPI).

23. Garanties i compromisos contingents concedits

La composició del saldo d'aquest capítol dels balanços intermedis resumits consolidats adjunts és la següent:

Exposicions fora de balanç

(Milers d'euros)

	30-06-2017	31-12-2016
Garanties financeres concedides	4.623.077	3.486.709
<i>De les quals: classificats com a dubtosos</i>	241.796	138.807
<i>Import registrat en el passiu del balanç</i>	58.553	60.631
Compromisos de préstec concedits	59.966.164	56.189.582
<i>Dels quals: classificats com a dubtosos</i>	341.890	321.693
<i>Import registrat en el passiu del balanç</i>	36.627	23.778
Altres compromisos concedits	20.034.154	19.461.523
<i>Dels quals: Riscos contingents dubtosos</i>	348.645	263.384
<i>Import registrat en el passiu del balanç</i>	253.739	144.144
Total	84.623.395	79.137.814

La combinació de negocis amb Banco BPI ha suposat, en la data de presa de control, la incorporació de 1.268 milions d'euros de garanties financeres concedides.

Els fons de provisió específics i genèrics referits a riscos i compromisos contingents figuren registrats en l'epígraf «Provisions» del balanç (vegeu Nota 17).

El Grup només haurà de satisfer l'import dels riscos contingents si la contrapart avalada incompleix les seves obligacions, en el moment de l'incompliment. CaixaBank estima que la majoria d'aquests riscos arribaran al seu venciment sense que s'hagin satisfet.

En relació amb els compromisos contingents, el Grup té el compromís de proveir de fons a clients per disponibles en línies de crèdit i altres compromisos, en el moment en què se li sol·licita i subjecte al compliment de determinades condicions per part de les contraparts. S'estima que els clients no utilitzaran tots els disponibles i que una part important d'aquests venceran abans de la seva disposició, sigui perquè els clients no els sol·licitaran o perquè no es compliran les condicions necessàries per a la seva disposició.

24. Informació requerida per la Llei del Mercat Hipotecari

Com a emissora de cèdules hipotecàries, a continuació es presenta informació rellevant sobre la totalitat d'emissions de cèdules hipotecàries de CaixaBank, SA d'acord amb els desglossaments requerits per la normativa del mercat hipotecari:

Informació sobre el suport i privilegis que disposen els tenidors de títols hipotecaris emesos per CaixaBank

CaixaBank és l'única entitat del Grup emissora de cèdules hipotecàries en territori espanyol.

Aquestes cèdules hipotecàries són valors en els quals el capital i els interessos estan especialment garantits, sense que calgui inscripció registral, per hipoteca sobre totes les que consten inscrites a favor de l'Entitat, sens perjudici de la responsabilitat patrimonial universal de l'Entitat.

Les cèdules incorporen el dret de crèdit del seu tenidor davant l'Entitat, garantit de la manera indicada en els paràgrafs anteriors, i comporten execució per reclamar-ne de l'emissor el pagament, després del seu venciment. Els tenidors dels títols esmentats tenen el caràcter de creditors amb la preferència especial que assenjala el número 3 de l'article 1.923 del Codi Civil davant qualssevol altres creditors, en relació amb la totalitat dels préstecs i crèdits hipotecaris inscrits a favor de l'emissor. Tots els tenidors de cèdules, independentment de la seva data d'emissió, tenen la mateixa prelació sobre els préstecs i crèdits que les garanteixen.

Els membres del Consell d'Administració manifesten que CaixaBank disposa de les polítiques i els procediments expressos que inclouen totes les activitats dutes a terme en l'àmbit de les emissions del mercat hipotecari que efectua i que garanteixen el compliment rigorós de la normativa del mercat hipotecari aplicable a aquestes activitats. Aquestes polítiques i procediments inclouen aspectes com els següents:

- Relació entre l'import de préstecs i crèdits i el valor de la taxació del bé hipotecat.
- Relació entre el deute i els ingressos del prestatari, així com la verificació de la informació facilitada pel prestatari i de la seva solvència.
- Evitar desequilibris entre els fluxos procedents de la cartera de cobertura i els derivats de l'atenció dels pagaments deguts pels títols emesos.
- Procediments adequats sobre la selecció de societats taxadores.

Informació sobre emissions de títols del mercat hipotecari

A continuació es presenta el valor nominal de les cèdules hipotecàries emeses per CaixaBank pendents de venciment a 30 de juny de 2017 i 31 de desembre de 2016:

Cèdules hipotecàries emeses

(Milers d'euros)

	30-06-2017	31-12-2016
Cèdules hipotecàries emeses en oferta pública (valors representatius de deute)	13.462	19.842
Venciment residual fins a 1 any	13.462	19.842
Cèdules hipotecàries no emeses en oferta pública (valors representatius de deute)	40.013.449	42.034.413
Venciment residual fins a 1 any	2.450.000	3.952.500
Venciment residual entre 1 i 2 anys	4.900.000	3.300.000
Venciment residual entre 2 i 3 anys	0	3.600.000
Venciment residual entre 3 i 5 anys	6.850.000	3.850.000
Venciment residual entre 5 i 10 anys	20.790.000	22.290.000
Venciment residual superior a 10 anys	5.023.449	5.041.913
Dipòsits	4.619.367	5.019.367
Venciment residual fins a 1 any	885.000	1.100.000
Venciment residual entre 1 i 2 anys	761.323	946.323
Venciment residual entre 2 i 3 anys	432.617	53.659
Venciment residual entre 3 i 5 anys	925.000	1.053.958
Venciment residual entre 5 i 10 anys	1.145.427	845.427
Venciment residual superior a 10 anys	470.000	1.020.000
Total	44.646.278	47.073.622
De les quals: Reconegudes en el passiu del balanç	21.594.392	23.728.766

El valor nominal de les participacions hipotecàries emeses per CaixaBank corresponents exclusivament a préstecs i crèdits hipotecaris registrats en l'actiu del balanç que estan pendents de venciment a 30 de juny de 2017 i 31 de desembre de 2016 és el que es presenta a continuació:

Participacions hipotecàries emeses

(Milers d'euros)

	30-06-2017	31-12-2016
Participacions hipotecàries emeses en oferta pública		
Participacions hipotecàries no emeses en oferta pública (*)	6.205.729	6.556.761
Total	6.205.729	6.556.761

(*) El venciment ponderat mitjà a 30 de juny de 2017 i 31 de desembre de 2016 és de 160 mesos (sense variació).

A continuació es presenta el valor nominal dels certificats de transmissió hipotecària emesos per CaixaBank corresponents exclusivament a préstecs i crèdits hipotecaris registrats en l'actiu del balanç que estan pendents de venciment a 30 de juny de 2017 i 31 de desembre de 2016:

Certificats de transmissió d'hipoteca emesos

(Milers d'euros)

	30-06-2017	31-12-2016
Certificats de transmissió hipotecària emesos en oferta pública		
Certificats de transmissió hipotecària no emesos en oferta pública (*)	19.672.137	18.871.537
Total	19.672.137	18.871.537

(*) El venciment ponderat mitjà a 30 de juny de 2017 i 31 de desembre de 2016 és de 181 mesos (sense variació).

Informació relativa a préstecs i crèdits hipotecaris

A continuació es presenta el valor nominal del total de préstecs i crèdits hipotecaris de CaixaBank, així com d'aquells que resulten elegibles d'acord amb el que disposa la norma aplicable a l'efecte del càlcul del límit de l'emissió de cèdules hipotecàries.

Préstecs hipotecaris. Elegibilitat i comptabilitat a l'efecte del mercat hipotecari

(Milers d'euros)

	30-06-2017	31-12-2016
Total préstecs	124.678.346	127.609.257
Participacions hipotecàries emeses	6.225.118	6.578.652
<i>Dels quals: Préstecs mantinguts en balanç</i>	<i>6.205.729</i>	<i>6.556.761</i>
Certificats de transmissió d'hipoteca emesos	19.680.364	18.880.674
<i>Dels quals: Préstecs mantinguts en balanç</i>	<i>19.672.137</i>	<i>18.871.537</i>
Préstecs hipotecaris afectes en garantia de finançaments rebuts	0	0
Préstecs que avalen l'emissió de bons hipotecaris i cèdules hipotecàries	98.772.864	102.149.931
<i>Préstecs no elegibles</i>	<i>34.187.899</i>	<i>38.195.592</i>
Compleixen els requisits per ser elegibles, excepte el límit de l'article 5.1 del RD 716/2009, de 24 d'abril	<i>17.953.619</i>	<i>21.419.755</i>
Resta	<i>16.234.280</i>	<i>16.775.837</i>
<i>Préstecs elegibles</i>	<i>64.584.965</i>	<i>63.954.339</i>
Imports no computables	<i>156.742</i>	<i>141.522</i>
Imports computables	<i>64.428.223</i>	<i>63.812.817</i>
<i>Préstecs que cobreixen emissions de bons hipotecaris</i>		
<i>Préstecs aptes per a cobertura de les emissions de cèdules hipotecàries</i>	<i>64.428.223</i>	<i>63.812.817</i>

Adicionalment, es presenta determinada informació sobre la totalitat dels préstecs i crèdits hipotecaris pendents i sobre els que resulten elegibles sense considerar els límits al seu còmput que estableix l'article 12 del RD 716/2009, de 24 d'abril:

Préstecs i crèdits hipotecaris

(Milers d'euros)

	30-06-2017		31-12-2016	
	Total cartera préstecs i crèdits	Total cartera elegible préstecs i crèdits	Total cartera elegible préstecs i crèdits	Total cartera elegible préstecs i crèdits
Segons origen de les operacions	98.772.864	64.584.965	102.149.931	63.954.339
Originades per l'Entitat	98.596.813	64.470.017	102.098.776	63.917.635
Subrogades d'altres entitats	0	0		
Resta	176.051	114.948	51.155	36.704
Segons moneda	98.772.864	64.584.965	102.149.931	63.954.339
Euro	97.805.466	64.195.838	101.107.725	63.577.286
Resta de monedes	967.398	389.127	1.042.206	377.053
Segons la situació de pagament	98.772.864	64.584.965	102.149.931	63.954.339
Normalitat en el pagament	88.536.831	62.836.009	91.608.902	62.458.813
Altres situacions	10.236.033	1.748.956	10.541.029	1.495.526
Segons el seu venciment mitjà residual	98.772.864	64.584.965	102.149.931	63.954.339
Fins a 10 anys	19.643.125	13.146.599	19.913.909	13.187.961
De 10 a 20 anys	49.111.219	34.996.537	48.214.395	34.139.762
De 20 a 30 anys	26.719.089	15.668.844	29.938.482	15.529.522
Més de 30 anys	3.299.431	772.985	4.083.145	1.097.094
Segons tipus d'interès	98.772.864	64.584.965	102.149.931	63.954.339
Fix	7.899.256	4.488.804	6.697.475	2.631.710
Variable	89.829.986	59.160.975	94.319.557	60.366.724
Mixt	1.043.622	935.186	1.132.899	955.905
Segons els titulars	98.772.864	64.584.965	102.149.931	63.954.339
Persones jurídiques i persones físiques empresaris	21.672.757	9.747.706	22.474.374	10.083.180
<i>Del qual: Promocions immobiliàries</i>	<i>4.501.709</i>	<i>2.106.908</i>	<i>4.737.573</i>	<i>2.187.925</i>
Resta de persones físiques i institucions sense ànim de lucre	77.100.107	54.837.259	79.675.557	53.871.159
Segons les garanties de les operacions	98.772.864	64.584.965	102.149.931	63.954.339
Actius / Edificis acabats	94.882.849	63.045.658	98.272.839	62.342.118
- Residencials	81.435.632	57.102.187	84.515.314	56.249.436
<i>Dels quals: Habitatges de protecció oficial</i>	<i>2.736.835</i>	<i>1.622.178</i>	<i>3.188.431</i>	<i>1.673.454</i>
- Comercials	4.750.099	2.264.670	5.001.310	2.312.474
- Resta	8.697.118	3.678.801	8.756.215	3.780.208
Actius / Edificis en construcció	2.183.527	966.193	2.000.073	970.019
- Residencials	1.719.145	850.149	1.573.095	842.158
<i>Dels quals: Habitatges de protecció oficial</i>	<i>67.589</i>	<i>12.053</i>	<i>79.193</i>	<i>12.840</i>
- Comercials	90.064	14.546	63.570	22.073
- Resta	374.318	101.498	363.408	105.788
Terrenys	1.706.488	573.114	1.877.019	642.202
- Urbanitzats	1.371.625	547.850	1.507.136	534.061
- Resta	334.863	25.264	369.883	108.141

Els imports disponibles (imports compromesos no disposats) de la totalitat de la cartera de préstecs i crèdits hipotecaris pendents d'amortització a 30 de juny de 2017 i a 31 de desembre 2016 són els següents:

Disponibles de préstecs i crèdits hipotecaris

(Milers d'euros)

	30-06-2017	31-12-2016
Potencialment elegibles	17.473.425	17.050.691
No elegibles	3.871.870	3.251.202
Total	21.345.295	20.301.893

A continuació es presenta un detall dels préstecs i crèdits hipotecaris elegibles afectes a les emissions de cèdules hipotecàries de CaixaBank a 30 de juny de 2017 i 31 de desembre de 2016 segons l'import principal pendent de cobrament dels crèdits i préstecs, dividit per l'últim valor raonable de les garanties afectes (LTV):

Préstecs i crèdits hipotecaris elegibles

(Milers d'euros)

	30-06-2017	31-12-2016
Hipoteca sobre habitatge	57.908.387	57.048.369
Operacions amb LTV inferior al 40%	25.212.996	24.615.779
Operacions amb LTV entre el 40% i el 60%	23.841.466	24.027.955
Operacions amb LTV entre el 60% i el 80%	8.853.925	8.404.635
Altres béns rebuts com a garantia	6.676.578	6.905.970
Operacions amb LTV inferior al 40%	4.537.243	4.757.011
Operacions amb LTV entre el 40% i el 60%	2.080.427	2.102.760
Operacions amb LTV superior al 60%	58.908	46.199
Total	64.584.965	63.954.339

Els moviments dels préstecs i crèdits hipotecaris que donen suport a l'emissió de cèdules hipotecàries són els que es detallen a continuació:

Préstecs i crèdits hipotecaris. Moviments dels valors nominals durant el període

(Milers d'euros)

	30-06-2017	
	Préstecs elegibles	Préstecs no elegibles
Saldo a l'inici del període	63.954.339	38.195.592
Baixes durant el període	3.939.749	6.628.509
Principal vençut cobrat en efectiu	11	3.175
Cancel·lacions anticipades	63.705	300.831
Subrogacions per altres entitats	63.253	16.099
Resta de baixes	3.812.780	6.308.404
Altes durant el període	4.570.375	2.620.816
Originades per l'Entitat	3.495.288	2.408.495
Subrogacions per altres entitats	9.776	499
Resta d'altres	1.065.311	211.822
Saldo al final del període	64.584.965	34.187.899

A continuació es presenta el càlcul del grau de col·lateralització i sobrecol·lateralització a 30 de juny de 2017 i a 31 de desembre de 2016 de les cèdules hipotecàries emeses per CaixaBank:

Grau de col·lateralització i sobrecol·lateralització

(Milers d'euros)

	30-06-2017	31-12-2016	
Cèdules hipotecàries no nominatives	40.026.911	42.054.255	
Cèdules hipotecàries nominatives registrades en dipòsits de la clientela	4.599.367	4.999.367	
Cèdules hipotecàries nominatives registrades en entitats de crèdit	20.000	20.000	
Cèdules hipotecàries emeses	(A) 44.646.278	47.073.622	
Cartera total de préstecs i crèdits hipotecaris pendents d'amortització(*)	124.678.346	127.609.257	
Participacions hipotecàries emeses	(6.225.118)	(6.578.652)	
Certificats de transmissió hipotecària emesos	(19.680.364)	(18.880.674)	
Bons hipotecaris emesos			
Cartera de Préstecs i Crèdits col·lateral per a Cèdules hipotecàries	(B) 98.772.864	102.149.931	
Col·lateralització:	(B)/(A)	221%	217%
Sobrecol·lateralització:	[(B)/(A)]-1	121%	117%

(*) Inclou cartera de balanç i fora de balanç.

Grup CaixaBank

Informe de gestió intermedi

Gener - juny 2017

A continuació es presenten les dades i fets més rellevants del primer semestre 2017 amb criteris de gestió, de manera que es pugui apreciar la situació del Grup CaixaBank, i l'evolució del seu negoci, així com els riscos i les perspectives futures previsibles. Els estats financers intermedis del Grup CaixaBank del primer semestre del 2017, els quals aquest Informe de Gestió complementa, han estat elaborats segons les Normes Internacionals d'Informació Financera adoptades per la Unió Europea (NIIF-UE) i prenent en consideració la Circular 4/2004 del Banc d'Espanya i la Circular 5/2015 de la Comissió Nacional del Mercat de Valors, així com les seves modificacions posteriors.

Entorn econòmic

Durant el primer semestre de 2017 l'economia mundial ha continuat accelerant el seu ritme de creixement. Si el 2016 l'avenç del PIB va ser del 3,1%, en el primer trimestre es va assolir el 3,5% interanual i, segons els indicadors disponibles, en el segon trimestre la xifra que s'haurà registrat serà una mica superior. Aquest creixement s'està produint tant en les economies avançades com en les emergents. Així, en el primer trimestre i en termes interanuals, els Estats Units van créixer un 2,1%, el Japó un 1,3%, la Xina un 6,9% i l'Índia un 6,1%. Les claus que sustenten aquesta expansió són conegudes. En primer lloc, una política monetària encara acomodaticia als països avançats, malgrat el procés de normalització iniciat per la Fed estatunidenca, que al juny va tornar a apujar el tipus de referència des de l'1,0% fins a l'1,25%. Un segon aspecte és la recuperació moderada de les primeres matèries. Finalment, cal mencionar la sortida de la recessió d'emergents clau.

La bonança macroeconòmica s'ha vist acompanyada per la prolongació del clima de certa placidesa en els mercats financers: les borses tant dels països avançats com dels emergents han mostrat una evolució positiva, i les volatilitats dels actius financers es mantenen molt baixes. Es tracta d'una evolució que reflecteix, d'una banda, l'esmentada acceleració econòmica global i, per una altra, una certa disminució del balanç de riscos a la baixa a curt termini. En particular, durant el primer semestre de l'any, la incertesa que envoltava els resultats electorals en diferents països europeus i l'orientació que finalment adoptaria la nova Administració estatunidenca, juntament amb l'existència de diferents fonts de risc geopolític, van dominar gran part de la discussió pública. Els resultats electorals a

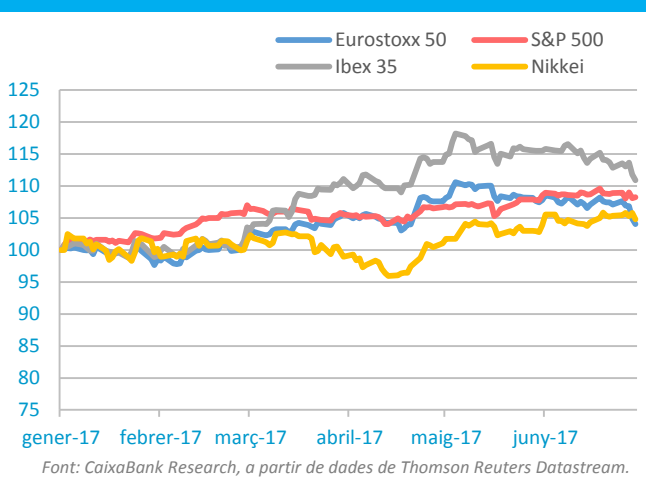
els Països Baixos i França, i fins i tot les primeres actuacions de l'Administració nord-americana (que es poden situar, amb cautela, dins les coordenades del pragmatisme), es van allunyar dels escenaris més extrems. Així, i encara que d'aquest curs dels esdeveniments no es pot derivar que no persisteixin fonts de risc de naturalesa política a mitjà termini (proteccionisme, populisme, *bretxit*...), el fet cert és que la pressió a curt termini s'ha reduït.

Sent aquesta l'evolució econòmica i financera global, en el primer semestre es va confirmar que l'Eurozona continua enfortint el seu creixement. En el primer trimestre, el PIB de l'Eurozona va avançar un 1,9% interanual, un bon to que va ser generalitzat per països, amb dades especialment destacables a Espanya (3,0%) i Portugal (2,8%), però també a països del centre, com ara Alemanya (1,7%). Els indicadors disponibles apunten que aquest bon ritme d'activitat es va mantenir en el segon trimestre. L'expansió està pivotant tant sobre empreses, que estan gaudint d'unes condicions financeres acomodaticies, com sobre consumidors, que, a més de veure's afavorits també pel finançament favorable, es beneficien de la millora del mercat laboral. La inflació, per la seva banda, es va situar en l'1,3% interanual al juny, allunyant-se progressivament del màxim anual a causa del menor creixement del preu del petroli en termes interanuals.

Pel que fa a l'economia espanyola, l'avenç del PIB del 3,0% en el primer trimestre, abans esmentat, confirma el seu bon moment. La demanda interna continua sent el sosteniment principal del creixement, basada tant en el consum privat com la inversió. Aquestes xifres elevades de creixement s'han vist acompanyades de la consolidació del cicle immobiliari, que, malgrat evidenciar una marcada heterogeneïtat geogràfica, té el seu reflex en l'avenç simultani del nombre de transaccions i dels preus. Un factor clau en aquesta recuperació és l'expansió del crèdit, com testifica el fort avenç interanual del crèdit per a la compra d'habitatges (en l'acumulat del gener al maig va augmentar un 16,8%). Aquesta dinàmica de millora del finançament també afecta el crèdit al consum i, en menor mesura, les pimes. El crèdit a les grans empreses, en canvi, segueix acusant el recurs a l'emissió de deute corporatiu, encara que en menor mesura que el 2016. Finalment, cal recordar que el mercat laboral segueix batent expectatives, com posa de manifest la bona xifra de creixement del treball equivalent a temps complet, que es va situar en el 2,5% interanual en el primer trimestre.

Principals borses internacionals

(índex (100= 1/1/2016))

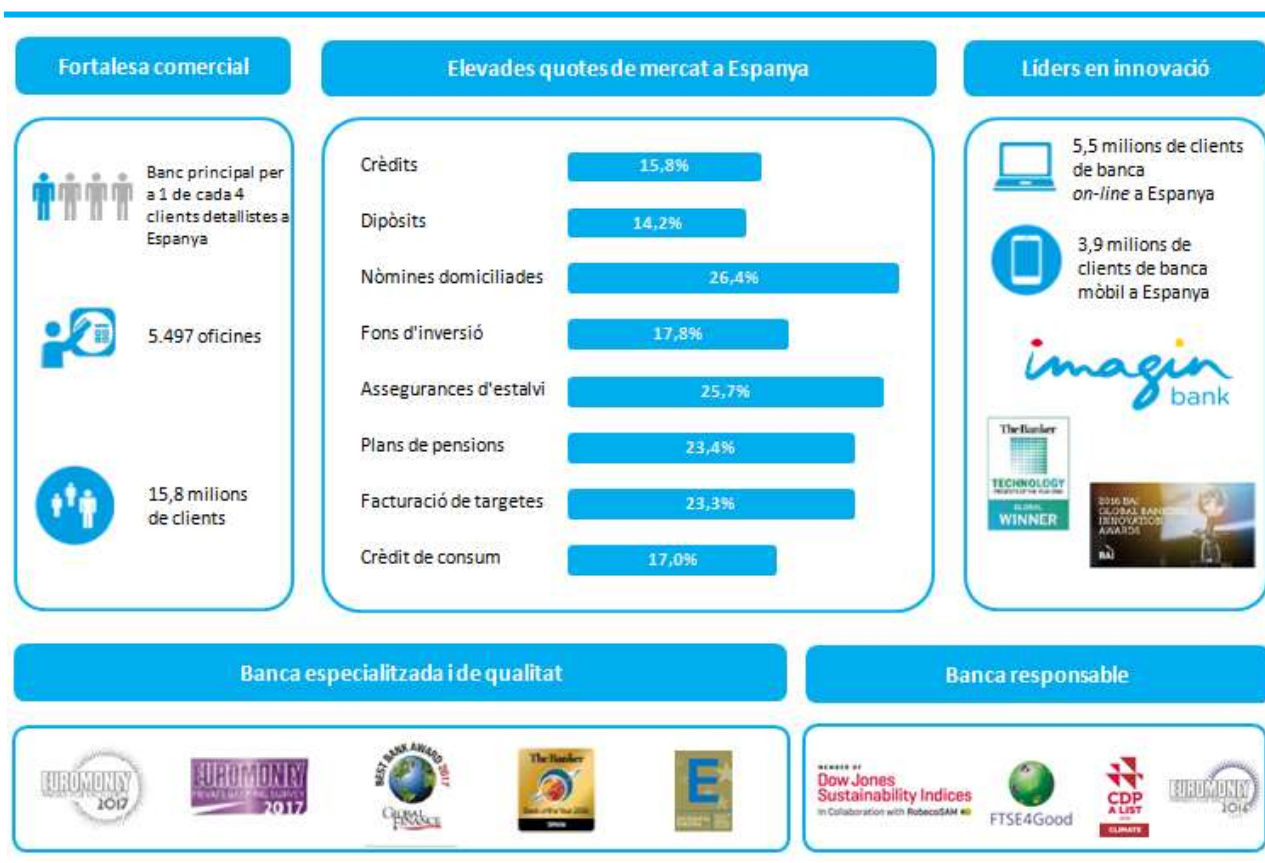

Una tònica igualment positiva va exhibir Portugal en la primera meitat de 2017. Com s'ha comentat anteriorment, el creixement interanual es va situar en el primer trimestre en un vigorós 2,8%. Aquesta evolució es deu a la important contribució de la demanda interna, liderada per l'avenç del consum privat i la inversió. La demanda externa també va contribuir positivament amb un fort creixement de les exportacions i, reflectint la solidesa de la demanda interna, de les importacions. Els indicadors d'activitat suggereixen que en el segon trimestre es manté un ritme de creixement similar al del primer trimestre. Juntament amb aquest dinàmic ritme econòmic cal assenyalar que les bones xifres de les finances públiques (2016 es va tancar amb un dèficit públic del 2,0% del PIB) han permès que al juny es tanqués el Procediment de Dèficit Excessiu.

Grup CaixaBank

CaixaBank és el banc amb la major base de clients d'Espanya, amb una destacada fortalesa de balanç i una cultura i valors centenaris. El seu model de negoci es basa en l'especialització, amb una proposta de valor adaptada per a cada segment; una oferta integral de productes i serveis; la principal xarxa comercial del país, multicanal i amb una alta capil·laritat i un equip d'especialistes altament formats.

L'entitat manté com a prioritats l'alta exigència en qualitat de servei, una ferma aposta per la mobilitat i la digitalització i la voluntat de ser reconeguda de forma diferencial per la seva proximitat, robustesa financera, capacitat d'innovació i responsabilitat social.

Evolució de l'activitat

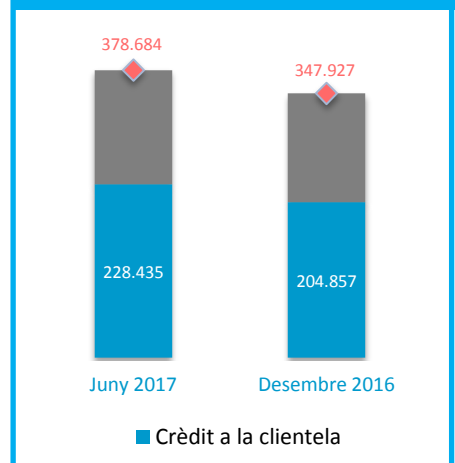
- **El crèdit a la clientela brut** puja a 228.435 milions d'euros, +11,5% el 2017 (+0,1% sense BPI).
  - La **cartera sana creix un +0,5%** el 2017 (sense considerar BPI).
  - **Reducció de 574 milions d'euros** de saldos dubtosos a CaixaBank en el segon trimestre de l'any. BPI va aportar saldos dubtosos per un import de 1.508 milions d'euros (1.439 milions d'euros a 30 de juny de 2017).
  - La **ràtio de morositat del Grup se situa en el 6,5%** vs el 6,9% el desembre de 2016.
  - La ràtio de cobertura de la cartera dubtosa se situa en el 50% (7.732 milions d'euros de provisions).
  - La cartera d'**actius adjudicats nets disponibles per a la venda se situa en els 6.258 milions d'euros** (estable el 2017). **La ràtio de cobertura se situa en el 58%**, sent la ràtio de cobertura comptable del 49%.
  - Els adjudicats nets destinats al lloguer pugen a 3.086 milions d'euros, amb una ràtio d'ocupació del 89%.
  - El **total de vendes el 2017 assoleix els 669 milions d'euros** (un +9,7% que en el mateix període de 2016), amb resultats positius des del quart trimestre de 2015. **El resultat de les vendes sobre el valor comptable net se situa en un 15% en el primer semestre** (+12 punts percentuals respecte al mateix període de 2016).
- **Creixement dels recursos de clients del +14,8%** en el primer semestre de 2017 fins als 348.903 milions d'euros, després de la incorporació de BPI (+3,4% sense BPI).

Resultats

El **resultat atribuït** del primer semestre de 2017 **puja a 839 milions d'euros**, un 31,6% més que en el mateix període del 2016 (638 milions d'euros).

- La **consolidació per integració global dels resultats de BPI** des de febrer de 2017 impacta en l'evolució interanual dels principals epígrafs del compte de resultats.
- El **marge d'interessos** se situa en els 2.349 milions d'euros (+15,1%), impactat per la incorporació del negoci de BPI, que aporta un 8,2% de creixement. A CaixaBank, el marge d'interessos augmenta un 6,9%, essencialment a causa de:
  - Intensa gestió del finançament detallista, especialment de l'estalvi a venciment, que redueix el seu cost des del 0,63% en el primer semestre de 2016 fins al 0,11% en el mateix període de 2017 (-52 punts bàsics). Així mateix, disminució del cost del finançament institucional per menor volum i tipus.
  - Evolució dels ingressos impactada per la reducció de la rendibilitat de la cartera creditícia i de la cartera de renda fixa després de la baixada dels tipus d'interès de mercat.
- **Ingressos de la cartera de participades** per 389 milions d'euros (-2,8%), reflex, entre altres, de l'evolució dels resultats de les participades, la venda del 2% de la participació de BPI en BFA (-97 milions d'euros atribuïts) i canvis de perímetre.

Total Actiu
(Milions d'euros)

- Els **ingressos per comissions** assoleixen els 1.252 milions d'euros. En la seva evolució (+23,9%) incideix l'aportació de BPI (+11,5%) i els majors ingressos derivats de l'activitat comercial de CaixaBank (+12,4%).
- Els **Guanys/pèrdues per actius i passius financers i altres** es redueixen fins als 177 milions d'euros (-70,1%). El 2016 incloïa 165 milions d'euros del resultat de l'operació de Visa Europe Ltd. així com la materialització de plusvàlues d'actius de renda fixa disponibles per a la venda.
- **Creixement sostingut dels ingressos emparats per contractes d'assegurances** (233 milions d'euros, +66,7%) després de la intensa activitat comercial i la finalització, a finals d'octubre de 2016, del contracte de reasssegurança sobre una cartera de vida risc individual de VidaCaixa.
- **Altres ingressos i despeses d'explotació** recull, entre altres, el registre en ambdós exercicis de l'Impost de Béns Immobles i la contribució al Fons Únic de Resolució. El 2017, registre de l'ingrés derivat de l'acord assolit amb Cecabank per 115 milions d'euros.
- El **marge brut** se situa en els **4.280 milions d'euros, un 5,7%** més que en el mateix període de 2016. En la seva evolució incideix la incorporació de BPI, l'elevada capacitat de generació d'ingressos *core2* de CaixaBank (+11,8%) i menors resultats derivats d'actius i passius financers.
- Les **despeses d'administració i amortització recurrents**, impactades per la variació de perímetre, se situen en els 2.216 milions d'euros (+10,7%, un +0,8% sense considerar BPI).
- La **ràtio d'eficiència sense costos extraordinaris disminueix 2 punts percentuals** fins al 52,2% en els últims 12 mesos.
- El **marge d'explotació sense despeses extraordinàries** (2.064 milions d'euros) creix un +0,8% respecte al 2016 (-4,4% si es consideren les despeses extraordinàries).
- Les **pèrdues per deteriorament d'actius financers** se situen en 472 milions d'euros (-1,5%). El cost del risc és del 0,44%, -2 punts bàsics el 2017.
- **Altres dotacions a provisions** (763 milions d'euros) inclouen, en el primer semestre, el registre de 455 milions d'euros associats a jubilacions i 154 milions de sanejament de l'exposició en Sareb.
- **Guanys/pèrdues en baixa d'actius i altres** recull el 2017, entre altres, el resultat de la combinació de negocis generat en l'adquisició de BPI per un import de 256 milions d'euros així com els beneficis per venda d'actius

Compte de pèrdues i guanys resumit Grup CaixaBank

(Milions d'euros)	Gener-juny		Variació en%
	2017	2016	
Marge d'interessos	2.349	2.041	15,1
Ingressos per dividends	121	108	11,8
Resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació	268	292	(8,2)
Comissions netes	1.252	1.010	23,9
Guanys/pèrdues per actius i passius financers i altres	177	593	(70,1)
Ingressos i despeses emparats per contractes d'assegurances o reasssegurança	233	140	66,7
Altres ingressos i despeses d'explotació	(120)	(135)	(11,5)
Marge brut	4.280	4.049	5,7
Despeses d'administració i amortització recurrents	(2.216)	(2.002)	10,7
Despeses extraordinàries	(106)		
Marge d'explotació	1.958	2.047	(4,4)
Marge d'explotació sense costos extraordinaris	2.064	2.047	0,8
Pèrdues per deteriorament d'actius financers i altres provisions	(472)	(478)	(1,5)
Altres dotacions a provisions	(763)	(434)	76,1
Guanys/(Pèrdues) en baixa d'actius i altres	282	(247)	
Resultat abans d'impostos	1.005	888	13,2
Impostos sobre beneficis	(149)	(243)	(38,5)
Resultat consolidat de l'exercici	856	645	32,7
Resultat atribuït a interessos minoritaris i altres	17	7	128,2
Resultat atribuït al Grup	839	638	31,6

² Inclou marge d'interessos, comissions, ingressos del negoci d'assegurança de vida risc i resultat per posada en equivalència de SegurCaixa Adelas.

adjudicats.

- En la **despesa per Impost sobre Societats**, en relació amb els ingressos de participades s'aplica el principi tributari que evita la doble imposició, amb impacte el 2017 del registre del resultat de la combinació de negocis.

Liquiditat i estructura de finançament

Els **actius totals líquids se situen en 65.594 milions d'euros** a 30 de juny de 2017. L'evolució del *gap* comercial després d'efectes estacionals en el segon trimestre de 2017, la incorporació de BPI (7.831 milions d'euros) així com l'increment net del finançament institucional són els principals impactes que incideixen en la seva evolució.

El **saldo disposat** de la pòlissa del BCE puja a **28.820 milions d'euros**, 637 milions d'euros dels quals corresponen a finançament TLTRO I i 28.183 a finançament TLTRO II. El 2017, increment total de saldo disposat de 2.001 milions d'euros com a conseqüència de l'adquisició de BPI.

Finançament institucional per 26.160 milions d'euros, en un semestre amb accés rellevant en els mercats que ha permès l'emissió de diferents instruments de finançament:

- Emissió de cèdules hipotecàries per 1.500 milions d'euros a deu anys, amb una demanda superior als 2.400 milions d'euros. El cupó es va fixar en l'1,25% i el cost de l'emissió és de 60 punts bàsics sobre el *midswap*.
- Emissió de deute subordinat per 1.000 milions d'euros a deu anys i amb opció d'amortització a partir del cinquè any, amb una demanda superior als 2.000 milions d'euros, meritant un tipus d'interès del 3,5% anual. A partir del cinquè any les obligacions meritaren un interès fix anual igual al tipus *swap* a 5 anys més un marge del 3,35%.
- Emissió de deute sènior per 1.000 milions d'euros a set anys amb un cupó de l'1,15%, amb una demanda superior als 3.500 milions d'euros.
- Emissió inaugural de participacions preferents eventualment convertibles en accions de nova emissió de CaixaBank (*Additional Tier 1*) per un import de 1.000 milions d'euros amb venciment perpetu i opció d'amortització anticipada a partir del setè any. La seva remuneració està subjecta a certes condicions i és, a més, discrecional, fixant-se en un 6,75% anual per als primers set anys. A partir d'aleshores, es revisarà aplicant un marge de 649,8 punts bàsics sobre el tipus *swap* a 5 anys aplicable, sent el pagament de la remuneració, si escau, per trimestres vençuts. L'emissió va ser dirigida exclusivament a inversors professionals i va assolir una demanda superior als 3.500 milions d'euros.
- Venciments per 4.530 milions d'euros.

El juliol de 2017 s'ha efectuat una col·locació privada de deute subordinat (*Tier 2*) per 150 milions d'euros amb un venciment a 25 anys, amortitzable a partir de l'any vint i amb una rendibilitat del 4%.

Així mateix, s'ha efectuat una emissió de deute subordinat per 1.000 milions d'euros a onze anys i amb opció d'amortització a partir del sisè any, amb una demanda superior a 2.800 milions d'euros, meritant un tipus d'interès del 2,75% anual. A partir del sisè any, les obligacions meritaren un interès fix anual igual al tipus *midswap* a 5 anys aplicable més un marge del 2,35%.

D'altra banda, es va fer una emissió de deute subordinat de BPI per 300 milions d'euros en el primer trimestre de 2017, íntegrament subscrit per CaixaBank (sense impacte a nivell consolidat).

La capacitat d'emissió no utilitzada de cèdules hipotecàries i territorials de CaixaBank, S.A. puja a 8.020 milions d'euros.

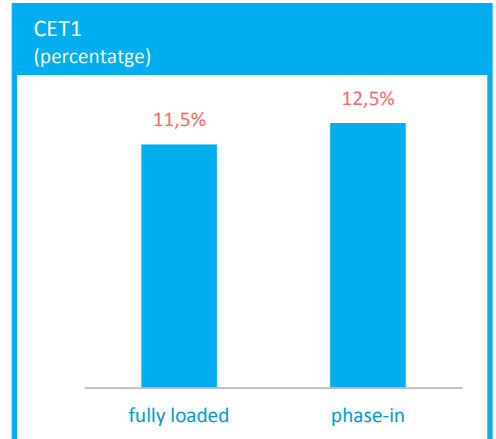
El **Liquidity Coverage Ratio** del Grup (LCR), a 30 de juny de 2017, és del **208%**, molt per damunt del mínim requerit el 80% a partir de l'1 de gener de 2017.

Gestió de capital

El Grup CaixaBank assoleix una **ràtio Common Equity Tier 1 (CET1) fully loaded de l'11,5%** a 30 de juny de 2017, en línia amb el rang fixat en el Pla Estratègic, de l'11%-12%. L'efecte en capital de la integració del banc portuguès BPI (-108 punts bàsics) ja havia estat cobert amb antelació el 2016, amb la venda d'accions pròpies per valor de 1.322 milions d'euros. L'evolució del semestre ha estat de +22 punts bàsics a causa de la generació de resultats i -3 punts bàsics per l'evolució del mercat i altres factors que han tingut un efecte negatiu. Els actius ponderats per risc (APR) *fully loaded* assoleixen els 151.223 milions d'euros a tancament del semestre.

El Tier 1 s'ha vist beneficiat per l'emissió de 1.000 milions d'instruments de Tier 1 addicional (AT1) efectuada al juny, que ha suposat un impacte de 66 punts bàsics, fins a assolir el 12,2%.

El capital total, en termes *fully loaded*, se situa en el 15,5%, incloent una emissió de 1.000 milions d'AT1 al juny i una emissió de 1.000 milions de deute subordinat al febrer. Addicionalment, aquesta ràtio ja inclou l'amortització de l'emissió d'aproximadament 1.300 milions d'euros de deute subordinat anunciada el 28 de juliol de 2017 i, proforma, la nova emissió de 1.000 milions de deute subordinat subscrita el 14 de juliol (+66 punts bàsics, incrementant la ràtio del 14,9%, a l'15,5% proforma).

El nivell de palanquejament (*leverage ratio*) *fully loaded* se situa en el 5,5%, en línia amb els trimestres anteriors. Segons els criteris d'aplicació progressiva vigents el 2017, els nivells de solvència i palanquejament regulatoris se situen en: **12,5% el CET1 i el Tier 1, 15,2% el Capital Total i 5,6% el leverage ratio**.

Anàlogament, CaixaBank també està subjecte a requeriments mínims de capital en base individual. La ràtio CET1 de CaixaBank en aquest perímetre assoleix el 12,7%.

Tenint en compte la **solvència del perímetre consolidat de CaixaBank, sense BPI, el CET1 regulatori se situaria en 12,5% (11,6% en fully loaded)**, i el capital total proforma en 16,2% (15,9% en *fully loaded*), mentre que la ràtio CET1 reguladora de BPI subconsolidat arriba al 11,9% (10,9% en *fully loaded*) i el capital total el 13,3 % (12,7% en *fully loaded*).

Ratings

En la data d'aquest Informe de gestió, CaixaBank té assignades les qualificacions creditícies següents:

	Llarg termini	Curt termini	Perspectiva	Data última revisió	Rating cèdules hipotecàries
Standard & Poor's Credit Market Services Europe Limited	BBB	A-2	Positiva	09-02-17	A+
Fitch Ratings España, SAU	BBB	F2	Positiva	07-04-17	
Moody's Investor Services España, SA	Baa2	P-2	Estable	10-05-17	Aa2
DBRS	A (low)	R-1 (low)	Estable	14-07-17	AA (high)

L'acció CaixaBank

La cotització de CaixaBank ha tancat a 30 de juny de 2017 en 4,180 euros per acció.

En el segon trimestre de 2017, s'ha negociat un 9,0% més que en el primer trimestre i un 61,2% més que en el segon trimestre de 2016, en què la cotització va tocar mínims després del resultat del referèndum a favor del *bretxit*; en canvi, en nombre d'accions el volum de negociació va ser una mica menor respecte al primer trimestre (-6,6%) i respecte al mateix període de l'any anterior (-8,2%).

Cotització de l'acció	
Capitalització borsària (milions d'euros)	24.988
Nombre d'accions en circulació (1)	5.977.588
Cotització (euros/acció) (2)	
Cotització a l'inici del període (31-12-2016)	3,140
Cotització al tancament del període (30-06-2017)	4,180
Cotització màxima	4,429
Cotització mínima	3,190
Volum de negociació (títols, excloent-ne operacions especials en milers)	
Volum diari màxim	53.108
Volum diari mínim	5.164
Volum diari mitjà	18.110
(1) Nombre d'accions en milers excloent-ne autocartera.	
(2) Cotització a tancament de sessió.	
(3) Excloent-ne minoritaris	

Ràtios borsàries	
Benefici net (milions d'euros) (12 mesos)	1.246
Nombre mitjà d'accions (12 mesos) (1)	5.809.550
Benefici net atribuït per acció (BPA) (€/acció)	0,21
Patrimoni net (milions d'euros) (3)	23.985
Nombre d'accions a 30.06.17 (1)	5.977.588
Valor teòric comptable (€/acció) - fully diluted	4,01
Patrimoni net tangible (milions d'euros) (3)	19.715
Nombre d'accions a 30.06.17 - fully diluted (1)	5.977.588
Valor teòric comptable tangible (€/acció) - fully diluted	3,30
PER (preu/beneficis, vegades)	19,49
P/VC tangible (valor cotització s/valor comptable tangible)	1,27
Rendibilitat per dividend (4)	3,11
(4) Es calcula dividint la remuneració dels últims dotze mesos (0,13 euros/acció) entre el preu de tancament del període (4,180 euros/acció).	

Remuneració a l'accionista

L'import total de la remuneració a l'accionista corresponent a l'exercici 2016 ha estat de 0,13 euros bruts per acció, sent l'import total abonat en efectiu equivalent al 54% del benefici net consolidat, en línia amb el Pla Estratègic 2015-2018.

De conformitat amb la nova política de dividends, aprovada pel Consell d'Administració de CaixaBank celebrat el 23 de febrer de 2017, la remuneració corresponent a l'exercici 2017 es farà mitjançant el pagament de dos dividends en efectiu, amb periodicitat semestral, per un import igual o superior al 50% del benefici net consolidat.

Remuneració a l'accionista corresponent als últims dotze mesos		
(Milers d'euros)	€/acc.	Pagament (1)
Dividend en efectiu, complementari 2016	0,06	13-04-2017
Programa Dividend / Acció (2)	0,04	08-12-2016
Dividend en efectiu, a compte 2016	0,03	30-09-2016

(1) Data de liquidació dels drets que es van vendre a la mateixa societat per al Programa Dividend/Acció.

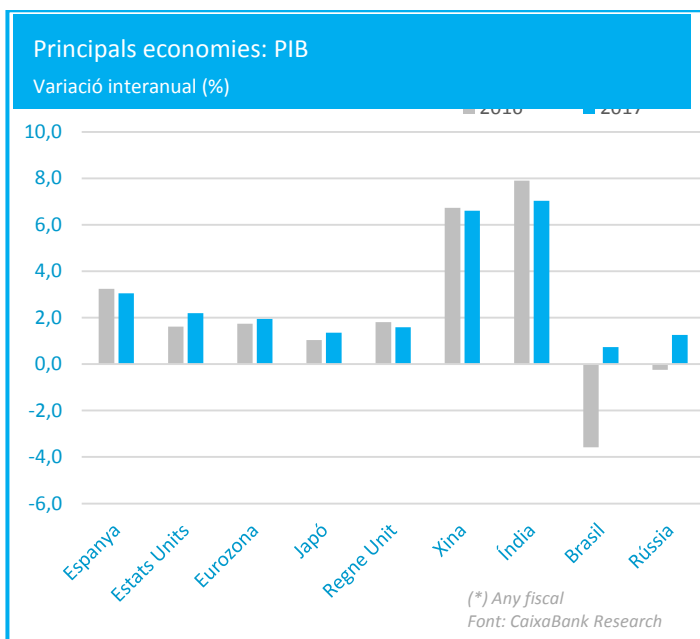
(2) Data d'inici de cotització dels drets d'assignació gratuïta: 22-11-2016.

Perspectives

Segons les previsions de CaixaBank Research, la bona tònica de l'activitat global registrada en la primera meitat de 2017 es mantindrà en el que resta d'any. Així, el creixement mundial serà del 3,5% en el segon semestre, xifra pràcticament idèntica a la del primer, gràcies al bon to tant d'avançats com d'emergents. La inflació mundial, per la seva banda, augmentarà lleument en aquest segon trimestre, resultat principalment de la recuperació del preu del petroli, amb la qual cosa l'any 2017 la inflació anual serà del 3,4% (2,8% el 2016). Pel que fa a les grans economies, els Estats Units mantindran un ritme de creixement similar al de la primera meitat de 2017, encara que amb una certa inflexió a la baixa de la inflació, mentre que el Japó, malgrat l'inesperat impuls de principis d'any, s'anirà moderant progressivament. En relació amb els emergents, l'escenari de CaixaBank Research té en compte la millora d'aquelles economies que van patir recessions en un passat pròxim (Rússia, el Brasil i Sud-àfrica), per bé que aquesta millora serà d'abast força modest, i la continuïtat del *soft landing* de la Xina.

A l'Eurozona, l'expansió econòmica continuarà afermant-se, de manera que l'any es tancarà amb un creixement de l'1,9% (2 dècimes més que el registre del 2016), gràcies a la solidesa de la demanda domèstica, la recuperació gradual del mercat laboral i unes condicions financeres que es mantindran acomodaticies. En aquest context, CaixaBank Research espera que en la segona meitat de l'any, quan la inflació subjacent consolidi la seva gradual tendència a l'alça, el BCE comenci a preparar el terreny per a la normalització gradual de les condicions monetàries. Així mateix, seria desitjable que les favorables perspectives a curt termini no donin lloc a una excessiva complaença i que, per contra, es promoguin les reformes necessàries perquè el creixement sigui durador i equilibrat. En aquest sentit, una de les tasques pendents és aprofundir en la integració europea, un procés que podria recobrar vigor després de les eleccions alemanyes del setembre.

Pel que fa al *brexit*, les negociacions seran complexes, però CaixaBank Research espera que s'assoleixi un acord amb el Regne Unit que garanteixi una transició suau i ordenada. En aquest sentit, el resultat de les eleccions britàniques de juny ha augmentat la probabilitat d'un *brexit* «suau», en què el Regne Unit mantingui un accés raonable al mercat únic europeu.

En aquest context extern favorable, Espanya seguirà destacant en positiu. La bona dinàmica de l'economia espanyola en la primera meitat de l'any s'ha traduït en una millora de les previsions de creixement de CaixaBank Research: s'espera un avenç del 3,1% el 2017, que superaria, novament, el creixement mitjà de l'Eurozona. Pel que fa al mercat laboral, es preveu la creació d'uns 500.000 nous llocs de treball. Tanmateix, la taxa d'atur encara se situarà en un nivell elevat, un 16,8% en el quart trimestre de 2017, molt per damunt del dels països de l'Eurozona, cosa que posa de manifest que l'atur continua sent un seriós desafiament per a l'economia espanyola. En aquest sentit, la creació d'ocupació ha de continuar sent una peça indispensable de la recuperació a Espanya.

Finalment, pel que fa referència a les perspectives de l'economia portuguesa, la bona primera meitat de 2017 fa esperar que es completi un any d'alt creixement (2,5%, respecte a l'1,4% de 2016), basat, a més, en un patró més equilibrat entre demanda interna i externa.

Perspectives per al Grup CaixaBank en el segon semestre de l'exercici

En el primer semestre de 2017 el Grup ha obtingut uns resultats recurrents d'alta qualitat. El creixement sostingut dels ingressos core, impulsat per una elevada activitat comercial i uns marges més grans, ha compensat el menor resultat d'operacions financeres i participades, així com l'evolució de les despeses recurrents. Quant a l'exposició problemàtica, excloent l'impacte de BPI, s'ha produït una reducció dels actius i amb més plusvàlues en la venda d'immobles.

Després de la integració, el Grup CaixaBank manté la solidesa del seu balanç, la fortalesa en liquiditat continua sent un segell distintiu i la ràtio CET1 FL es manté dins l'objectiu de l'11-12%. En el futur immediat, per apuntalar la recuperació dels ingressos core i garantir la fortalesa financera del Grup, CaixaBank seguirà apostant per la diversificació d'ingressos cap a segments de més rendibilitat, especialment en crèdit al consum i a empreses, basant-se en la seva fortalesa comercial i la qualitat de servei. Així mateix, romandran com a aspectes estratègics clau la gestió del risc (reducció d'actius improductius), l'eficiència operativa i la inversió sostinguda en tecnologia. En un entorn regulatori i supervisor molt exigent, la solvència continuarà sent una prioritat rellevant.

Previsiblement, en el segon semestre de 2017 es mantindran essencialment les mateixes tendències observades en el primer semestre:

- **Core Income** (Marge d'interessos, comissions i assegurances): CaixaBank, en un entorn de tipus d'interès reduïts, seguirà mostrant una elevada resistència i creixement d'aquests ingressos gràcies al fet que posa a disposició dels clients una oferta de productes i serveis que cobreix les seves necessitats financeres integrals (assegurances, fons d'inversió, finançament...)
  - Recuperació gradual del marge d'interessos. Els reduïts tipus d'interès segueixen penalitzant els ingressos crediticis, però el gradual creixement de volums i el canvi de *mix* cap a segments de més rendibilitat (consum i empreses) hauria de seguir permetent avenços positius en la línia de marge d'interessos.
  - Creixement de les comissions que mostren una fortalesa estructural sobretot per l'auge dels recursos de fora de balanç. Tanmateix, persistirà la pressió per l'elevada competència, i la incertesa i volatilitat dels mercats condicionaran l'evolució dels recursos fora de balanç.
  - Contribució més positiva del negoci d'assegurances. La nostra presència líder en aquest negoci, la intensa activitat comercial i la recuperació d'ingressos de la cartera d'assegurances de vida-risc individual reassegurada el 2012 impulsaran el creixement d'aquestes rúbriques respecte al 2016.
- **Banco BPI:** La franquícia de BPI aporta un negoci atractiu en una regió en fase de reactivació econòmica i que es beneficiarà de l'obtenció d'importants sinergies d'ingressos i de costos. BPI contribuirà al voltant d'un 11% a mètriques clau de CaixaBank
- **Reducció del cost del risc** basada en la millora de la qualitat creditícia i les dinàmiques macroeconòmiques positives (taxa d'atur i reactivació econòmica). Addicionalment, el **camí alcista del preu de l'habitatge seguirà impactant positivament en els resultats per venda d'immobles.**
- **Gestió activa de la base de costos**, que implica la implementació de mesures per a la seva contenció i racionalització, com ara els acords de jubilacions assolits per a tres generacions en el primer semestre. Així mateix, el 2017 es continua amb el procés de revisió de la base de costos per seguir avançant en la seva racionalització.
- **Les exigències del supervisor i els canvis regulatoris previstos a curt i mitjà termini seguiran suposant un important repte de gestió i d'anticipació.** En particular cal destacar l'entrada en vigor de la normativa comptable IFRS 9, els requeriments sobre passius admissibles per a la recapitalització interna dels bancs (MREL) i els plans del Comitè de Basilea per revisar els mètodes de càlcul dels actius ponderats per risc.

Finalment, el 2017 també serà un any en què la gestió dels riscos polítics i de la litigiositat resultarà clau. Per això s'han definit com a prioritats estratègiques ser líders en reputació, sensibilitzar l'organització davant del risc de conducta i enfortir la cultura de control intern i de compliment. Així mateix, també es continuarà avançant en l'adaptació als millors estàndards i pràctiques en l'àmbit del govern de la informació i de la qualitat de la dada.

Annex - Glossari informació financera

Adicionalment a la informació financera que conté aquest document, elaborada d'acord amb les Normes Internacionals d'Informació Financera (NIIF), s'inclouen certes Mesures Alternatives de Rendiment (MAR), segons definició de les Directrius sobre Mesures alternatives del rendiment publicades per l'European Securities and Markets Authority el 30 de juny de 2015 (ESMA/2015/1057) («les Directrius ESMA»). CaixaBank utilitza certes MAR, que no han estat auditades, amb l'objectiu que contribueixin a una millor comprensió de l'evolució financera de la companyia. Aquestes mesures s'han de considerar com a informació addicional, i en cap cas no substitueixen la informació financera elaborada d'acord amb les NIIF. Així mateix, tal com el Grup defineix i calcula aquestes mesures pot diferir d'altres mesures similars calculades per altres companyies i, per tant, podrien no ser comparables.

Les Directrius ESMA defineixen les MAR com una mesura financera del rendiment financer passat o futur, de la situació financera o dels fluxos d'efectiu, excepte una mesura financera definida o detallada en el marc de la informació financera aplicable.

Seguint les recomanacions de les Directrius esmentades, s'adjunta a continuació un detall de les MAR utilitzades, així com la conciliació de certs indicadors de gestió amb els indicadors presentats en els estats financers consolidats NIIF.

Mesures Alternatives de Rendiment

		2T17	4T16
Diferencial de la clientela (%)	Tipus mitjà del rendiment de la cartera creditícia – Tipus mitjà del cost dels dipòsits detallistes	2,17%	2,14%
Tipus mitjà del rendiment de la cartera creditícia	$\frac{\text{Ingressos anualitzat de la cartera de crèdit a la clientela (net)}}{\text{Saldo mitjà de la cartera de crèdit a la clientela del període estanc (trimestral)}}$	2,21%	2,27%
Tipus mitjà del cost dels dipòsits detallistes	$\frac{\text{Cost anualitzat dels recursos de clients1 detallistes en balanç (gestió)}}{\text{Saldo mitjà del període estanc (trimestral)}}$	0,04%	0,13%
Diferencial del balanç (%)	Tipus mitjà del rendiment dels actius – Tipus mitjà del Cost dels recursos	1,30%	1,27%
Tipus mitjà del rendiment dels actius	$\frac{\text{Ingressos financers del període anualitzats}}{\text{Actius totals mitjans del període estanc (trimestral)}}$	1,87%	2,02%
Tipus mitjà del cost dels recursos	$\frac{\text{Despeses financeres del període anualitzats}}{\text{Recursos totals mitjans del període estanc (trimestral)}}$	0,57%	0,75%
Ràtio d'eficiència (12 últims mesos)	$\frac{\text{Despeses d'administració i amortització}}{\text{Marge brut}}$	55,1%	52,6%
Ràtio d'eficiència sense despeses extraordinàries (12 últims mesos)	$\frac{\text{Despeses d'administració i amortització recurrents}}{\text{Marge brut}}$	52,2%	51,0%
ROE (Return on equity) (12 últims mesos)	$\frac{\text{Resultat2 atribuït al Grup}}{\text{Fons propis mitjans}}$	5,4%	4,5%

		2T17	4T16
ROTE <i>(Return on tangible equity)</i> (12 últims mesos)	Resultat ² atribuït al Grup		
	Fons propis mitjans - actius intangibles (gestió) ³	6,5%	5,6%
ROA <i>(Return on assets)</i> (12 últims mesos)	Resultat ² net	0,3%	0,3%
	Actius totals mitjans		
RORWA <i>(Return on risk weighted assets)</i> (12 últims mesos)	Resultat ² net	0,8%	0,8%
	Actius ponderats per risc regulatoris		
Cost del risc (12 últims mesos) ⁴	Dotacions per a insolvències	0,44%	0,46%
	(Crèdit clientela + riscos contingents) saldos mitjans, bruts		
Loan to deposits (%) ⁵	Crèdit clientela net - Crèdit mediació ⁶	107,9%	110,9%
	Recursos clients en balanç		
Ràtio de morositat ⁵	Deutors dubtosos crèd. client. + dubtosos riscos contingents	6,5%	6,9%
	Crèdit clientela + riscos contingents (bruts)		
Ràtio de cobertura ⁵	Fons deteriorament crèd. client. + fons riscos contingents	50%	47%
	Deutors dubtosos crèd. client. + dubtosos riscos contingents		
Ràtio de cobertura d'immobles disponibles per a la venda	Cobertura total (Sanejaments + Provisions comptables)	58%	60%
	Deute cancel·lat (Valor comptable net + cobertura total)		
Ràtio de cobertura comptable d'immobles disponibles per a la venda	Cobertura comptable (Provisions comptables d'actius adjudicats)	49%	50%
	Valor comptable brut de l'actiu immobiliari (valor comptable net + cobertura comptable)		

(1) Excloent-ne els passius subordinats.

(2) Resultat ajustat per el import del cupó del Additional Tier 1 després d'impostos registrada en fons propis.

(3) Actius intangibles: epígraf actius intangibles del Balanç Públic més els actius intangibles i fons de comerç associats a les participades nets del seu fons de deteriorament, registrats en l'epígraf Inversions en negocis conjunts i associades del Balanç Públic.

(4) No inclou l'alliberament de provisions del 4T16 (676 milions d'euros).

(5) Crèdits i recursos amb criteris de gestió.

(6) Es consideren crèdits de mediació al finançament atorgat per Organismes Públics.

Conciliació indicadors de gestió amb estats financers públics

Comptes de pèrdues i guanys

Indicadors de resultats	
Comissions netes	(+) Ingressos per comissions (-) Despeses per comissions
Guanys / pèrdues per actius i passius financers i altres	(+) Guanys o pèrdues en baixa d'actius i passius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultats, nets. (+) Guanys o pèrdues per actius i passius financers mantinguts per negociar, nets. (+) Guanys o pèrdues per actius i passius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats, nets. (+) Guanys o pèrdues resultants de la comptabilitat de cobertura, nets. (+) Diferències de canvi, guanys o pèrdues, nets.
Despeses d'exploració	(+) Despeses d'administració (+) Amortització
Marge d'exploració	(+) Marge brut (-) Despeses d'exploració
Pèrdues per deteriorament d'actius financers i altres provisions	(+) Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'actius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultats (+) Provisions o reversió de provisions
Dotacions per a insolvències	(+) Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'actius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultats - Préstecs i partides a cobrar (criteri de gestió) (+) Provisions o reversió de provisions - Riscos contingents (criteri de gestió)
Altres dotacions a provisions	(+) Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'actius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultats (excloent-ne el saldo de Préstecs i Partides a cobrar) (criteri de gestió) (+) Provisions o reversió de provisions (excloent-ne el saldo de provisions per a riscos contingents) (criteri de gestió)
Guanys / pèrdues en baixa d'actius i altres	(+) Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'inversions en negocis conjunts o associades. (+) Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'actius no financers. (+) Guanys o pèrdues en donar de baixa en comptes actius no financers i participacions (net). (+) Fons de comerç negatiu reconegut en resultats. (+) Guanys o pèrdues procedents d'actius no corrents i grups alienables d'elements classificats com a mantinguts per a la venda no admissibles com a activitats interrompudes.
Resultat atribuït a interessos minoritaris i altres	(+) Guanys o pèrdues després d'impostos procedents d'activitats interrompudes. (+) Resultat del període atribuïble a interessos minoritaris (participacions no dominants).

Indicadors d'activitat

(Milions d'euros)		Juny 2017	
Crèdit a la clientela, brut	(+) Préstecs i bestretes a la clientela (Balanç Públic)	220.257	228.435
	(-) Fons per a insolvències del crèdit a la clientela ¹	7.420	
	(-) Altres actius financers sense naturalesa detallista	(758)	
	(-) Adquisició temporal d'actius (sector públic i privat)	(835)	
	(+) Crèdits instrumentalitzats via valors representatius de deute de BPI ²	2.351	
Provisions per insolvències	(+) Fons per a insolvències del crèdit a la clientela ¹	7.420	7.732
	(+) Fons per a riscos contingents	312	
Passius emparats per contractes d'assegurances	(+) Passius emparats per contractes d'assegurances (Balanç Públic)	49.286	48.153
	(-) Plusvàlues associades als actius disponibles per a la venda d'assegurances	(8.339)	
	(+) Unit links ³	7.206	
Recursos de clients	(+) Recursos de clients en balanç	249.954	348.903
	(+) Actius sota gestió (plans de pensions, fons d'inversió, carteres i sicavs)	94.497	
	(+) Altres comptes	4.452	
Recursos de clients en balanç	(+) Passius financers a cost amortitzat - clientela (Balanç Públic)	203.497	249.954
	(-) Recursos no minoristes inclosos al epígraf anterior	(5.589)	
	(-) <i>Cèdules multicedents i dipòsits subordinats</i>	(4.632)	
	(-) <i>Entitats de contrapartida i altres</i>	(957)	
	(+) Recursos minoristes en Valors representatius de deute	3.893	
	(+) Passius per contractes d'assegurances (gestió)	48.153	
Finançament institucional a l'efecte de liquiditat bancària	(+) Valors representatius de deute emesa (Balanç Públic)	28.372	26.160
	(-) Finançament institucional no considerada a efecte de liquiditat bancària	(6.135)	
	(-) <i>Bons de titulització</i>	(2.627)	
	(-) <i>Ajustos per valoració</i>	(357)	
	(-) <i>Amb naturalesa detallista</i>	(3.349)	
	(+) <i>Emissions adquirides per empreses del Grup</i>	198	
	(+) Dipòsits a la clientela a efectes de liquiditat bancària	3.903	
	(+) <i>Cèdules multicedents</i>	3.870	
	(+) <i>Dipòsits subordinats</i>	33	
	(+) Dipòsits d'entitats de crèdit (Balanç Públic) - cèdules hipotecàries BEI	20	

(1) Inclou el fons de valors representatius de deute assimilable a crèdits per import de 19 milions d'euros.

(2) Registrats com a «Valors representatius de deute» i «Resta d'actius» en el Balanç Públic.

(3) Registrats com a «Passius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats» en el Balanç Públic.

Indicadors de mercat

Actius líquids totals	HQLA bancaris + disponible en pòlissa del Banc d'Espanya no HQLA
BPA (Benefici per acció)	$\frac{\text{Resultat atribuït (12 mesos)}}{\text{Nombre mitjà d'accions en circulació}}$
Nombre mitjà d'accions en circulació	Saldo mitjà accions emeses - nombre mitjà d'accions en autocartera
Capitalització borsària	Valor de cotització de l'acció * (nombre d'accions en circulació - autocartera) ¹
VTC (Valor teòric comptable)	$\frac{\text{Patrimoni net - interessos minoritaris}}{\text{Nombre d'accions en circulació fully diluted}}$
Nombre d'accions en circulació – fully diluted	Accions emeses – autocartera + nombre d'accions en cas de bescanvi de deute convertible emesa
VTCT (Valor teòric comptable tangible)	$\frac{\text{Patrimoni net - interessos minoritaris - Actius intangibles}}{\text{Nombre d'accions en circulació fully diluted}}$
PER (Price-to-earnings ratio)	$\frac{\text{Valor de cotització de l'acció}}{\text{BPA (Benefici per acció)}}$
P/VTC	$\frac{\text{Valor de cotització de l'acció}}{\text{VTC (Valor teòric comptable)}}$
P/VTC Tangible	$\frac{\text{Valor de cotització de l'acció}}{\text{VTCT (Valor teòric comptable tangible)}}$
Rendibilitat per dividend	$\frac{\text{Dividends pagats (12 mesos) 21}}$
Buffer MDA	Requeriments capital Pilar 1 + Requeriments capital Pilar 2 + coixins de capital + possibles dèficits d'AT1 i AT2

(1) En la data del tancament del període (30-06-2017)

(2) Dividends pagats en accions o en efectiu.

